

Vlaams
Parlement

stuk **15** (2014-2015) – Nr. 8-H
ingediend op 27 november 2014 (2014-2015)

Ontwerp van decreet

houdende de algemene uitgavenbegroting
van de Vlaamse Gemeenschap
voor het begrotingsjaar 2015

Ontwerp van decreet

houdende tweede aanpassing
van de algemene uitgavenbegroting
van de Vlaamse Gemeenschap
voor het begrotingsjaar 2014

Verslag

namens de Commissie voor Onderwijs
uitgebracht door de dames Caroline Gennez en Vera Celis
aan de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting

Samenstelling van de commissie:

Voorzitter: mevrouw Kathleen Helsen.

Vaste leden:

mevrouw Vera Celis, de heer Koen Daniëls, de dames Ingeborg De Meulemeester, Kathleen Krekels, de heer Kris Van Dijck, mevrouw Miranda Van Eetvelde;
de heren Jos De Meyer, Jenne De Potter, Jan Durnez, mevrouw Kathleen Helsen;
mevrouw Ann Brusseel, de heer Jo De Ro;
de dames Caroline Gennez, Tine Soens;
mevrouw Elisabeth Meuleman.

Plaatsvervangers:

de heer Peter Persyn, mevrouw Grete Remen, de heren Axel Ronse, Willy Segers, de dames Ann Soete, Manuela Van Werde;
de dames Caroline Bastiaens, Sabine de Bethune, Vera Jans, Katrien Schryvers;
de heren Jean-Jacques De Gucht, Francesco Vanderjeugd;
de dames Ingrid Lieten, Katia Segers;
mevrouw Elke Van den Brandt.

Toegevoegde leden:

mevrouw Barbara Bonte.

Stukken in het dossier:

- 15** (2014-2015) – Nr. 1: Ontwerp van decreet + Bijlagen
 - Nr. 2 t.e.m. 7: Amendementen
 - Nr. 8-A t.e.m. G: Verslagen aan de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting
- 19** (2014-2015) – Nr. 1: Ontwerp van decreet + Bijlagen
 - Nr. 2 en 3: Amendementen
- 12-A** (2014) – Nr. 1: Advies van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen
- 13** (2014-2015) – Nr. 1: Algemene toelichting
 - Nr. 2: Toelichtingen per programma
- 14** (2014-2015) – Nr. 1: Ontwerp van decreet
- 16** (2014-2015) – Nr. 1: Verslag van het Rekenhof
- 21** (2014-2015) – Nr. 1: Meerjarenraming

INHOUD

I.	Toelichting door mevrouw Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs.....	6
1.	Situatieschets	6
2.	Uitgabenbegroting 2015.....	7
2.1.	Departement Onderwijs en Vorming (FB0)	7
2.2.	Agentschap voor Onderwijsdiensten (FC0)	8
2.2.1.	Basisonderwijs.....	8
2.2.2.	Secundair onderwijs	9
2.2.3.	Deeltijds kunstonderwijs	9
2.2.4.	Centra voor leerlingenbegeleiding.....	10
2.2.5.	Pedagogische begeleidingsdiensten.....	10
2.2.6.	Ondersteuning en nascholing	10
2.2.7.	Scholenbouw	10
2.3.	Agenschap voor Hoger Onderwijs, Volwassenenonderwijs en Studietoelagen (FD0)	11
2.3.1.	Hoger Onderwijs	11
2.3.2.	Volwassenenonderwijs	12
2.3.3.	Studiefinanciering	12
2.4.	Agentschap voor Kwaliteitszorg (FH0).....	12
3.	Tweede aanpassing begroting 2014	12
4.	Conclusie.....	13
II.	Bespreking tweede aanpassing begroting 2014	13
1.	Vragen en opmerkingen van de leden	13
2.	Antwoorden van de minister en replieken	14
III.	Indicatieve stemming tweede aanpassing begroting 2014	15
IV.	Bespreking uitgavenbegroting 2015	16
1.	Vragen en opmerkingen van de leden	16
1.1.	Tussenkost van de heer Jos De Meyer	16
1.2.	Tussenkost van mevrouw Caroline Gennez.....	16
1.2.1.	Algemeen.....	16
1.2.2.	Schoolinfrastructuur	16
1.2.3.	Departement Onderwijs en Vorming.....	17
1.2.4.	Agentschap voor Onderwijsdiensten.....	20
1.2.5.	Agentschap Hoger Onderwijs, Volwassenenonderwijs en Studietoelagen.....	21
1.2.6.	Vlaamse Onderwijsraad.....	22
1.3.	Tussenkost van mevrouw Elisabeth Meuleman.....	22
1.4.	Tussenkost van de heer Jo De Ro	24
1.4.1.	Algemeen.....	24
1.4.2.	Scholenbouw	25
1.4.3.	Departement Onderwijs en Vorming.....	25

1.4.4.	Agentschap voor Onderwijsdiensten.....	27
1.4.5.	Gemeenschapsonderwijs	28
1.4.6.	Conclusie	28
1.5.	Tussenkomst van de heer Koen Daniëls.....	29
1.6.	Tussenkomst van mevrouw Ann Brussee	30
1.7.	Tussenkomst van mevrouw Tine Soens	31
1.8.	Tussenkomst van mevrouw Vera Jans	33
1.9.	Tussenkomst van mevrouw Barbara Bonte	33
1.10.	Tussenkomst van de heer Jan Durnez	35
1.11.	Tussenkomst van mevrouw Kathleen Helsen	36
1.12.	Tussenkomst van de heer John Crombez	36
2.	Antwoorden van de minister en replieken	37
2.1.	Algemeen	37
2.2.	Infrastructuur	40
2.3.	Departement Onderwijs en Vorming (FB0)	51
2.3.1.	Lonen	51
2.3.2.	Provisies (Bednet)	52
2.3.3.	Werking en toelagen – hoger onderwijs – andere (FB0-1FEE2AB-WT)	53
2.3.4.	Leerlingenvervoer (FB0-1FGE2AE-WT)	53
2.3.5.	Schrapping SNPB (FB0-1FHE2AA-WT en FC0-1FGE2AB-WT) en Consortia voor Volwassen- onderwijs en (FD0-1FFE2AE-WT)	55
2.3.6.	Nascholing en professionalisering (FB0-1FHE2AA-WT)	57
2.3.7.	Onderzoek en innovatie (FB0-1FHE2AB-WT)	58
2.3.8.	Internationalisering (FB0-1FHE2AC-WT)	59
2.3.9.	Aansluiting onderwijs – arbeidsmarkt (FB0-1FHE2AD-WT)	59
2.3.10.	Transversale samenwerking (FB0-1FHE2AE-WT)	60
2.3.11.	Gelijke kansen (FB0-1FHE2AJ-WT)	62
2.3.12.	Levenslang leren (FB0-1FHE2AK-WT)	63
2.3.13.	Onderwijscommunicatie en cultuureducatie (FB0-1FHE2AL-WT)	63
2.3.14.	Andere beleidsthema's onderwijs (FB0-1FHE2AM-WT)	64
2.4.	Agentschap voor Onderwijsdiensten(FC0)	66
2.4.1.	Lonen (FC0-1FDE2AA-WT en FC0-1FDE2AD-WT)	66
2.4.2.	Vermindering administratieve lasten	68
2.4.3.	Werkingsmiddelen en leerlingenkenmerken (FC0-1FDE2AB-WT; FC0-1FDE2AC-WT; FC0-1FDE2AE-WT; FC0-1FDE2AF-WT)	69
2.4.4.	Deeltijds kunstonderwijs	70
2.4.5.	Inspectie levensbeschouwelijke vakken	70
2.4.6.	CLB's (FC0-1FGE2AC-WT en FC0-1FGE2AD-WT)	71

2.4.7.	Leerling-, student-, en instellinggebonden instellingen (FC0-1FGE2AE-WT)	72
2.4.8.	Nascholing (FC0-1FGE2AF-WT)	72
2.4.9.	Onderwijs – arbeidsmarkt (FC0-1FHE2AD-WT)	73
2.5.	Agentschap Hoger Onderwijs, Volwassenenonderwijs en Studietoelagen (FD0)	73
2.5.1.	Nieuw stelsel van kwaliteitszorg en accreditatie	73
2.5.2.	Basisfinanciering hoger onderwijs (FD0-1FEE2AA-WT)	75
2.5.3.	Volwassenenonderwijs	78
2.5.4.	Studiefinanciering (FD0-1FGE2AG-WT).....	81
2.6.	Vlaamse Onderwijsraad (FB0-1FAE2AY-IS)	82
2.7.	Brussels onderwijsbeleid.....	82
2.8.	Pensioenregeling en tbs.....	83
V.	Indicatieve stemming begroting 2015	84
	Gebruikte afkortingen	86
	Bijlagen	
–	Bijlage 1: Slides bij de toelichting van de minister	89
–	Bijlage 2: Percentage studenten met een studietoelage per hogeschool of universiteit.....	97
–	Bijlage 3: Verdeling van de inschrijvingen CVO en CBE over de verschillende vrijstellingscategorieën	101
–	Bijlage 4: Aanvullende discussie over de uitgavenbegroting 2015 – 4 december 2014	105

De Commissie voor Onderwijs besprak op 6, 13, 20 en 27 november 2014:

- de haar toegewezen decreetsbepalingen en programma's van het ontwerp van decreet houdende de tweede aanpassing van de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2014 (*Parl.St.* VI.Parl. 2014-15, nr. 19/1). De uitgavenbegroting werd besproken in samenhang met het ontwerp van decreet houdende bepalingen tot begeleiding van de tweede aanpassing van de begroting 2014 (*Parl.St.* VI.Parl. 2014-15, nr. 131/1). Voor het verslag zie *Parl.St.* VI.Parl. 2014-15, nr. 131/8;
- de haar toegewezen decreetsbepalingen en programma's van het ontwerp van decreet houdende de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2015 (*Parl.St.* VI.Parl. 2014-15, nr. 15/1). De uitgavenbegroting werd besproken in samenhang met het ontwerp van decreet houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 2015 (*Parl.St.* VI.Parl. 2014-15, nr. 132/1; verslag zie nr. 132/13) en met het ontwerp van decreet houdende diverse bepalingen onderwijs (*Parl.St.* VI.Parl. 2014-15, nr. 162/1; verslag zie nr. 162/4).

I. Toelichting door mevrouw Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs

1. Situatieschets

De *minister* begint haar toelichting met een situatieschets. Onderwijs blijft met 10,9 miljard euro in 2015 ook na de zesde staatshervorming het grootste beleidsdomein van de Vlaamse begroting. Door de overdracht van 10 miljard euro door de staatshervorming daalde het aandeel wel van 38% naar 28%. In weerwil van de algemene besparingen blijft het budget op het niveau van dat van 2014 en stijgen de betaalkredieten zelfs.

Kenmerkend voor Onderwijs zijn de automatische kostendrijvers waarvan de belangrijkste het budget van het leerplichtonderwijs is waarbij budgettair vte worden toegekend op grond van een objectieve meting van het leerlingenaantal. Lonen maken het leeuwenaandeel uit van de onderwijsbegroting waardoor ook de inflatie, de vergrijzing en de sectorale programmatieakkoorden een rol spelen. Ook de studiefinanciering (154,5 miljoen euro in 2015) en de decretale groeinormen in het volwassenenonderwijs zijn automatische kostendrijvers. De laatstgenoemde bedragen in 2015 respectievelijk 0,8% en 2,59% voor CVO en CBE. Voor hun effect in 2015-2016 wordt een provisie van 1,178 miljoen euro in de begroting ingeschreven.

Als groeipaden noemt zij de middelen voor de integratie van academische hogeschoolopleidingen in de universiteiten, met een extra budget van 14,9 miljoen euro in 2015. Tegen het einde van de legislatuur zou het budget 78 miljoen euro hoger moeten liggen dan in 2014. De middelen voor inburgering stijgen met 5,9 miljoen euro zodat in totaal 9,6 miljoen euro is voorzien.

In totaal bespaart Onderwijs 177 miljoen euro in 2015, of 15,4% van de totale Vlaamse besparing van 1,15 miljard euro.

De minister presenteert 3 dia's (zie p. 91 en 92) waarin zij haar missie, visie en beleidswaarden formuleert, waarbij ze bijzondere aandacht vestigt op het bedrag van 2,5 miljoen euro dat zij in het kader van co-creatie in de begroting 2015 inschrijft voor de Vlor met het oog op consultatie en participatie.

2. Uitgavenbegroting 2015

2.1. Departement Onderwijs en Vorming (FB0)

De minister geeft vervolgens een overzicht van het budget 2015 met de verdeling over de vier entiteiten, telkens opgesplitst voor werking en investeringen (zie p. 92). Daarop gaat ze nader in op elk van de entiteiten, met als eerste het Departement Onderwijs en Vorming, dat 110 miljoen euro ontvangt voor werking en 52 miljoen euro voor investeringen. Voor de besparing van 24 miljoen euro werd in de eerste plaats naar het centrale departement gekeken en pas daarna naar de onderwijsdiensten.

Voor toelichting bij de verdeling van de middelen van het Departement Onderwijs en Begroting maakt de minister gebruik van een overzichtstabel (zie p. 93). In het onderdeel 'ondersteuning voor leerlingen, studenten en instellingen' wijst ze op het belangrijke aandeel van leerlingenvervoer, busbegeleiding en het Steunpunt Leerlingenvervoer (27 miljoen euro van de 31 miljoen euro). Het gaat zowel om individueel als om collectief leerlingenvervoer. Dat laatste betreft voornamelijk het buitengewoon onderwijs, waarbij De Lijn voor de bus en chauffeur zorgt en het departement voor de begeleiding zorgt.

In 'werking en toelagen' zit ten eerste de professionalisering (onder meer nascholing van leerkrachten). Het vroegere budget voor de verplichte netoverschrijdende pedagogische begeleiding (SNPB) wordt geschrapt. 20% van het budget is een echte besparing en 80% van de middelen wordt verdeeld over de netgebonden pedagogische begeleidingsdiensten (a rato van het aantal organieke betrekkingen in de verbonden instellingen). Zij nemen ook de decretale taken over, met bijzondere aandacht voor competentieontwikkeling in het kader van het decreet van 12 maart 2014 betreffende maatregelen voor leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften (M-decreet), de uitbouw van een tweedelijnsinclusienetwerk en taalontwikkeling. De achterliggende visie is dat er wordt bespaard op overkoepelende structuren en de kerntaken worden versterkt. Het is ook een pleidooi voor samenwerking vanuit vrijwillige basis.

Onder 'werking en toelagen' valt ook 'onderzoek en innovatie' waarvoor 3,9 miljoen euro wordt uitgetrokken voor beleidsonderzoek, -evaluatie en -ondersteuning met het oog op betere lesmethoden en het identificeren van goede praktijken. Ook internationalisering valt onder 'werkingen en toelagen', evenals onderwijs-arbeidsmarkt, levenslang leren en projecten (15 miljoen euro): ondersteuning van het onderwijsveld, expertisenetwerken, de NVAO, de vzw Schoolsport en de ouderkoepelverenigingen.

Verder wordt een provisie van 50 miljoen euro ingeschreven voor nieuw beleid voor schoolinfrastructuur. Dat staat voorlopig ingeschreven onder entiteit FB0 in afwachting van de herverdeling over de netten. Daarnaast is er 1,2 en 0,5 miljoen euro voorzien voor respectievelijk huurbudget capaciteit en subsidie voor de nieuwe technologiecampus T2 in Genk. De decretale basis hiervoor wordt voorzien via artikel 10 van het decreet houdende de tweede aanpassing van de begroting 2014.

De specifieke toelagen voor het hoger onderwijs (6 miljoen euro) betreffen de Antwerp Management School, Vlerick en de hogere instituten voor kunsten.

De besparingen worden in de eerste plaats gerealiseerd in het departement om de schoolactiviteiten zo veel als mogelijk te ontzien. Naast een generieke besparing van 5,4 miljoen euro is er een specifieke besparing van 18,4 miljoen euro: 9 miljoen euro op projecten (de precieze toewijzing wordt nog bekeken); 1,8 miljoen euro op Klasse en 7,5 miljoen euro op het genoemde SNPB (waarvan

6 miljoen naar de pedagogische begeleidingsdiensten gaat). De niet-indexatie tot slot is goed voor 0,5 miljoen euro. Met Klasse werd een akkoord bereikt dat men tegen 1 december een toekomstplan opstelt. De edities voor leraren en die voor ouders blijven bestaan, evenals een aantal papieren publicaties, maar die worden gekoppeld aan de verdere uitbouw van de digitale communicatie en samenwerking met de administratie. Klasse onderzoekt ook hoe het de lerarenkaart, die niet geliquideerd wordt, en andere producten verder kan financieren (zie ook *Hand. VI.Parl. 2014-15*, nr. C17, p. 32).

Het Departement Onderwijs en Vorming moet samen met de onderwijsagent-schappen faciliterend optreden, namelijk gunstige randvoorwaarden creëren en de ongeveer 4000 onderwijsinstellingen ondersteunen waar nodig. In het voltijds onderwijs gaat het om 2577 instellingen in het basisonderwijs, 1067 in het secundair onderwijs en 94 instellingen hoger onderwijs (waarvan 20 hbo5 Verpleegkunde; 51 hbo van het volwassenenonderwijs en SLO; 17 hogescholen en 6 universiteiten). Verder zijn er 47 instellingen voor deeltijds beroepssecundair onderwijs, 104 voor secundair volwassenenonderwijs, 13 voor basiseducatie en 168 instellingen in het deeltijds kunstonderwijs.

2.2. Agentschap voor Onderwijsdiensten (FCO)

Daarop bespreekt de minister de begroting van het Agentschap voor Onderwijsdiensten, die 8,125 miljard euro voor werking bedraagt, en 240 miljoen euro voor investeringen (zie tabel p. 93). Hier bedraagt de besparing 74,7 miljoen euro of 0,9%. Er wordt 34,1 miljoen euro generiek bespaard, 35 miljoen euro punctueel en 5,5 miljoen euro op de index.

2.2.1. Basisonderwijs

Vervolgens gaat ze nader in op het basisonderwijs (kleuter- en lager onderwijs) waarvoor een budget voorzien is van 3,5 miljard euro. De loonkredieten worden verhoogd met 42 miljoen euro omdat er 900 budgettaire vte bijkomen op grond van het leerlingenaantal, dat met 1,6% toeneemt in 2014-2015 en 1,28% in 2015-2016. Het basisonderwijs werd bij de besparingen bewust ontzien omdat de budgettaire marges daar nog krappere zijn. De besparingen werden beperkt tot 2,3% op de werkingsmiddelen. De generieke besparingen op de werkingsmiddelen niet-loon werden gemilderd tot bijna 11 miljoen euro, waarvan bijna 2,5 miljoen euro door niet-indexatie.

Omdat het artikel dat een verhoging van de maximumfactuur mogelijk maakt – samen met enkele andere artikels van het programmadecreet (*Parl.St. VI.Parl. 2014-15*, nr. 132/1) –, door de parlamentsvoorzitter uit het programmadecreet werd gehaald, zal de Vlaamse Regering een apart ontwerp van decreet houdende diverse bepalingen onderwijs (zie ook *Parl.St. VI.Parl. 2014-15*, nr. 162/1) indienen waarin die geschrapte bepalingen zijn opgenomen. Alle adviezen zijn reeds binnen. Doel is de maximumfactuur gelijk te stellen voor alle kleuters op 40 euro en voor alle lagereschoolkinderen op 80 euro per leerjaar.

Vervolgens overloopt de minister enkele cijfers over het basisonderwijs. Van de 2577 instellingen bestaan respectievelijk 165 en 267 alleen uit een kleuter- en een lagere school. 2145 richten zowel kleuter- als lager onderwijs in. 17,2% van de kleuterscholen behoort tot het GO!, 21,7% tot het ogo en 61,1% tot het vgo. Voor het lager onderwijs bedragen deze percentages 16,8%, 22,1% en 61,1%. Voor de 271.239 kleuters die op 1 februari 2014 waren ingeschreven, bedragen de aandelen 14,9%, 23,2% en 61,9%. Terwijl het aantal kleuters op vijf jaar toenam met 25.000, bleef dat in het buitengewoon onderwijs stabiel. Het aantal leerlingen in het lager onderwijs steeg in diezelfde periode met 18.000 tot 428.036. Er zijn 72.970 leerkrachten aan de slag in het basisonderwijs, van wie 63.102 vrouwen. Er

zijn slechts 702 mannelijke kleuterleiders tegenover 22.697 kleuterleidsters. In de lagere school zijn er een ruim 9.000 mannen aan het werk, tegenover 40.000 vrouwelijke onderwijzers (zie p. 94).

Als uitdaging in het basisonderwijs, noemt zij de nood aan leraren waarover de minister al parlementaire vragen beantwoordde, omdat door de demografische evolutie in 2012-2020 bijna 60.000 vacatures ontstaan, waarvan 27.000 in het basis- en 32.000 in het secundair onderwijs. Geprojecteerd op het aantal afgestudeerden levert dat een tekort op, zelfs rekening houdend met de pensioenmaatregelen die zijn ingevoerd door de vorige Federale Regering vanaf 2012.

2.2.2. *Secundair onderwijs*

In het secundair onderwijs compenseert de stijging van het aantal leerlingen in het buitengewoon onderwijs de lichte daling in het gewoon secundair onderwijs. In het budget van 4 miljard euro zit een besparing van 40,5 miljoen euro. In het kader van de generieke besparing van 20,5 miljoen euro, waarvan 2,3 miljoen euro door niet-indexatie, wijst ze op de aan de gang zijnde gesprekken over de planlastvermindering. Over de resterende 20 miljoen euro aan structurele loonmaatregelen moet sociaal overleg gevoerd worden. De OESO-cijfers tonen dat het Vlaams secundair onderwijs efficiënter kan. Als mogelijkheden noemt de minister het aantal leerkrachten per leerling, de opdrachtennoemer en de schaalgrootte van scholen. Ze onderstreept dat de discussie daarover nog moet starten. De ontwerpregeling voor het meenemen van anciënniteit voor de zij-instromers is na een negatief advies van de Raad van State opgeschort, maar de minister blijft zoeken naar een goed systeem.

Ook voor het secundair onderwijs geeft de minister een aantal cijfers. Er zijn 952 scholen gewoon secundair onderwijs, 115 buitengewoon en 47 scholen deeltijds beroepssecundair onderwijs. In het gewoon secundair onderwijs vallen 7,2% van de instellingen onder het ogo, 22,9% GO! en 69,9% vgo.

Het aantal leerlingen daalde op vijf jaar tijd met 21.010 in het gewoon secundair onderwijs terwijl het in het deeltijds beroepssecundair onderwijs steeg met 1947. Het totale aantal leerlingen in het voltijds secundair onderwijs bedraagt 437.964. Er zijn iets meer dan 76.774 mensen aan de slag, van wie 48.822 vrouwen (ruim 42.000 in het gewoon en bijna 6000 in het buitengewoon onderwijs).

Dat het secundair onderwijs moet gemoderniseerd worden, noemt zij evident, verwijzend naar het masterplan uit de vorige zittingsperiode. Als uitdagingen noemt zij leerdoelen scherpstellen en concretiseren, leren en werken (waarvoor zij specifiek 10,4 miljoen euro inschrijft om er een volwaardig onderwijstraject van te maken), werkplekleren en de genoemde modernisering, waarbij zij financiële incentives overweegt voor scholen die samenwerkingsverbanden sluiten.

2.2.3. *Deeltijds kunstonderwijs*

Voor het dko wordt 228 miljoen euro uitgetrokken en er wordt 5 miljoen euro bespaard via het programmadecreet. Er komt ook een nieuwe tariefstructuur voor de 168 academies: 65 academies voor beeldende kunst, 93 voor muziek, woordkunst en dans en 10 kunstacademies. De verdeling over vgo, GO! en ogo bedraagt 4, 15 en 149. Van de 175.251 leerlingen in 2013-2014 waren 132.495 jongeren, van wie 88.522 meisjes. Ook bij de volwassenen zijn er dubbel zo veel vrouwen als mannen. Zowel bij jongeren als volwassenen is muziek het meest populair (goed voor de helft), gevolgd door beeldende kunsten (waar de stijging het grootst is), woordkunst en dans. De overgrote groep leerlingen zit in het ogo. In totaal zijn 5755 personen aan het werk, van wie 3408 vrouwen.

De nieuwe tariefstructuur werd vereenvoudigd en ziet er als volgt uit: voor -18-jarigen blijft het bedrag 62 euro (met als sociaal tarief 40 euro). Voor 75% van de doelgroep verandert er dus niets. Voor 18-24-jarigen wordt het tarief, in het kader van de vereenvoudiging van de regelgeving, gebracht op 125 euro voor iedereen, en voor +24-jarigen geldt voortaan een bedrag van 300 euro (met als sociaal tarief 125 euro).

2.2.4. *Centra voor leerlingenbegeleiding*

Voor de CLB's wordt 155 miljoen euro uitgetrokken, waarvan 141 miljoen euro voor lonen en 14 miljoen voor werkingsmiddelen. De besparingsinspanning voor 2015 is niet onaanzienlijk: 4,5 miljoen euro door een efficiëntieoefening van 2% op de lonen en 10% op de werkingsmiddelen. Het programmadecreet verleent een rechtsgrond voor het toepassen van een aanwendingspercentage op de salarissen. Zij onderstreept wel dat alle loonmaatregelen het voorwerp zullen uitmaken van uitgebreid overleg met de sociale partners.

Naast drie permanente ondersteuningscellen zijn er 72 CLB's, waarvan 5 ogo, 24 GO! en 43 vgo, waar respectievelijk 237, 653 en 1849 mensen werken. Wat de uitdagingen betreft, noemt zij de lopende audit en de taken uit het M-decreet.

2.2.5. *Pedagogische begeleidingsdiensten*

Het is de uitdrukkelijke keuze geweest om de overkoepelende netoverschrijdende pedagogische begeleiding (SNPB) te schrappen (zie *Parl.St.* VI. Parl. 2014-15, nr. 162/1, artikel 5 tot en met 9). Zij herhaalt dat de pedagogische begeleidingsdiensten tot samenwerking uitgenodigd blijven (daartoe wordt overleg opgestart) maar niet langer verplicht. De taken van het contingent competentiebegeleiders (uitbouw van het zorgcontinuüm, zoeken naar redelijke aanpassingen enzovoort) worden opgenomen bij de reguliere begeleiding. In de CLB's, onderwijsinspectie, pedagogische begeleiding en internaten zijn 6282 mensen aan het werk, van wie 4951 vrouwen. Het aantal personeelsleden is op vijf jaar tijd gestegen met 200.

2.2.6. *Ondersteuning en nascholing*

Er is in 12 miljoen euro voorzien voor nascholing en 34 miljoen euro voor ondersteuning. De fietsvergoeding en de terugbetaling van de kosten van het openbaar vervoer vormt met 15,7 miljoen euro de grootste post in het laatstgenoemde budget. Er is een generieke besparing voorzien van 4,5 miljoen euro waarvan 3,3 miljoen op ondersteuning en 1,2 miljoen op nascholing.

2.2.7. *Scholenbouw*

Wat scholenbouw betreft, wijst zij op het bestaande budget van 240 miljoen euro (185 miljoen euro voor AGIO en 55 miljoen euro voor het GO!). Er is verder de provisie van 50 miljoen euro in 2015 voor nieuw beleid en de uitrol van de alternatieve financiering in 165 projecten voor 200 nieuwe schoolgebouwen ter waarde van 1,5 miljard euro. Het is de bedoeling dat tegen het einde van 2014 50 bouwerven door Scholen van Morgen opgestart zijn. Op de begroting van het departement is ook nog 1,2 miljoen euro voorzien als huurbudget capaciteit en 0,5 miljoen euro subsidie in het kader van de nieuwe technologiecampus T2 Genk (SALK). In 2014 is daar een eerste subsidie van 1,5 miljoen voor uitgetrokken.

Als uitdagingen voor het Masterplan Scholenbouw noemt zij kostenefficiënt bouwen en multifunctionele inzetbaarheid. In dat verband attendeert zij op een nakende bevraging van het socioculturele veld door de Verenigde Verenigingen.

2.3. Agenschap voor Hoger Onderwijs, Volwassenenonderwijs en Studietoelagen (FD0)

Het budget voor het Agentschap Hoger Onderwijs, Volwassenenonderwijs en Studietoelagen bestaat uit 2,272 miljard euro werkingsmiddelen en 81 miljoen euro voor investeringen (zie p. 94 voor de verdeling). Binnen de werkingsmiddelen is 44,2 miljoen euro ingeschreven voor sociale toelagen aan studentenvoorzieningen. De generieke besparing belooft er 2,3 miljoen euro en de minister bepleit een gesprek over de kerntaken.

2.3.1. Hoger Onderwijs

Van de 1,7 miljard euro aan werkingsmiddelen voor de hogescholen en universiteiten gaat 59% naar de universiteiten. 14,9 miljoen euro werd ingeschreven voor de volgende stap in het groeipad voor de integratie van de academische hogeschoolopleidingen in de universiteiten. 6,8 miljoen euro daarvan is bestemd voor onderzoek, 400.000 euro voor praktijkgericht wetenschappelijk onderzoek, 7,2 miljoen euro voor verhoging van de werkingsmiddelen voor professionele bachelors en 500.000 euro voor het stimuleren van de studentenmobiliteit. Ingevolge de verdeling van de cao-provisie stijgt ook de basisfinanciering hoger onderwijs met ruim 15 miljoen euro.

Artikelen 25 tot 40 en 79 tot 84 van het programmadecreet regelen de besparingen, terwijl het artikel over het Aanmoedigingsfonds door de parlementsvoorzitter werd geschrapt en opgenomen wordt in het ontwerp van decreet houdende diverse bepalingen onderwijs. Zij belopen 51,5 miljoen euro (plus 4,5 miljoen euro generieke besparingen): de zogenaamde klik wordt overgeslagen in 2015 (24,7 miljoen) en er wordt bespaard op de werkingsenveloppe (27,7 miljoen). De middelen voor het Aanmoedigingsfonds worden toegevoegd aan de werkingsmiddelen.

Na overleg met instellingen voor hoger onderwijs en de studenten heeft de Vlaamse Regering een beslissing genomen over de studiegelden. De minister verwijst naar de debatten die hierover al werden gevoerd (*Hand. VI. Parl. 2014-15, nr. P4, p. 15*). De nieuwe tariefstructuur zal ingevoerd worden via het ontwerp van decreet diverse bepalingen onderwijs.

Van de 81 miljoen euro aan investeringsmiddelen gaat 56 miljoen euro naar de universiteiten, de Hogere Zeevaartschool, het Instituut voor Tropische Geneeskunde en UZ Gent; 25 miljoen euro is bestemd voor de hogescholen. De bevoegdheid voor de verdeling van die laatste middelen gaat van AGIO naar AHOVOS (als gevolg van de integratie van de academische hogeschoolopleidingen) en werd opgenomen in het programmadecreet.

Vervolgens presenteert de minister een aantal cijfers over het hoger onderwijs (zie p. 95). Bij de professioneel gerichte opleidingen zijn handelswetenschappen en bedrijfskunde het populairst, gevolgd door onderwijs en gezondheidszorg, bij de academische opleidingen zijn dat rechten, notariaat en criminologische wetenschappen, gevolgd door economische en industriële wetenschappen. Er zijn meer dan 11.142 mensen werkzaam in de hogescholen, van wie 6360 vrouwen. Voor de universiteiten bedragen deze cijfers 12.405, van wie 5571 vrouwen. Het academisch personeel nam op vijf jaar tijd toe met 728 personen, het administratief en technisch met 409, terwijl het personeelsbestand van de hogescholen daalde met 1318. Als uitdaging noemt zij de uitbouw van hbo5, die kostenneutraal zou kunnen zijn door de betere oriëntering. Dat wordt nog verder bekeken.

2.3.2. *Volwassenenonderwijs*

Het budget voor volwassenenonderwijs bedraagt 386 miljoen euro. Door de toekenning van de decretaire groeinormen voor CVO (0,8%) en CBE (2,59%) is er een volume-effect van +3,5 miljoen euro. De middelen voor inburgering stijgen met 5,9 miljoen euro.

Er wordt 9 miljoen euro bespaard (zie artikelen 20, 21 en 22 van het programma-decreet): ten eerste is er de geleidelijke afschaffing van de consortia (die 2,4 miljoen euro bedraagt, maar in 2015 slechts 1,5 miljoen oplevert), al blijft het onderwijs aan gedetineerden doorlopen tot de overname van die opdracht door een andere organisatie. Ten tweede is er een structurele besparing van 2,5 miljoen euro (te overleggen loonmaatregel) en ook nog een besparing door de afschaffing van het SNPB voor het volwassenenonderwijs. Tot slot stijgen de inschrijvingsgelden van 1,15 euro naar 1,50 euro per lesuurscursist, met een maximum van 600 euro per opleiding en schooljaar. De sociale correcties blijven wel volledig bestaan. Het aantal unieke inschrijvingen in de 122 CVO's steeg met 9327 de laatste vijf jaar, al was er vorig jaar (2013-2014) wel een daling met 3200. NT2 is de meest populaire studierichting. In de CVO's zijn 6511 mensen aan de slag, van wie 1226 55-plussers.

2.3.3. *Studiefinanciering*

Voor het budget voor studiefinanciering geldt een zogenaamde openendregeling en wordt geraamd op 154,5 miljoen euro. De raming wordt geüpdatet bij de begrotingscontrole. De minister toont een tabel met het aantal toegekende school- en studietoelagen per niveau (zie p. 95). Van de aanvragen wordt 66,65% positief beoordeeld. De gemiddelde toelage bedraagt 90, bijna 128, 427 en 1712 euro in respectievelijk kleuter-, lager, secundair en hoger onderwijs, in totaal goed voor 133.851.000 euro (toestand op 20 augustus 2014).

2.4. Agentschap voor Kwaliteitszorg (FH0)

Het Agentschap voor Kwaliteitszorg beschikt in 2015 over een budget van 20,6 miljoen euro, waarvan 3,1 miljoen euro lonen voor het personeel en 14 miljoen euro salarissen voor de inspectie. In het kader van het M-decreet en de cao-middelen komen er twee nieuwe inspecteurs bij, vandaar de lichte verhoging van het budget. De werkingskredieten belopen 3,5 miljoen euro. Er is een besparing van 548.000 euro doorgevoerd plus 21.000 euro door niet-indexatie.

3. **Tweede aanpassing begroting 2014**

Vervolgens geeft de minister toelichting bij de tweede begrotingscontrole voor 2014. De uitgaven zijn aangepast aan de raming van de evolutie van de gezondheidsindex, die in 2014 door het federaal planbureau neerwaarts is bijgesteld. Concreet wordt de inflatieverwachting voor de tweede begrotingsaanpassing 2014 herzien van 1,3% (bij begrotingsopmaak 2014) naar 0,6%. Daardoor dalen de kredieten met 14,9 miljoen euro.

Daarnaast worden een aantal andere parameters bijgesteld. De minister overloopt de voornaamste. Voor het loonmodel wordt er 31,8 miljoen euro minder voorzien door de aanpassing aan de reële vergrijzing in 2013; er is de gefaseerde afbouw van de tbs-regeling waarvoor 6,5 miljoen euro extra wordt voorzien als gevolg van de stijging van het aantal betaalde tbs-ers van 1381 naar 1511 in 2014; er is een besparing van -5,1 miljoen euro als gevolg van een afspraak over de voorschotten in de kinderbijslag; de 122 miljoen euro ingeschreven op provisie voor een cao dienen voor de verhoging van de eindejaarstoelage en de verlaging van het vakantiegeld voor het onderwijspersoneel; en door de hogere groeinorm van het lestij-

denpakketten in het volwassenenonderwijs (0,8%) en de basiseducatie (2,59%) is er een stijging met 1,1 miljoen euro. Daarnaast is er door de herraming van het volume-effect en de natuurlijke afvloeï een stijging van de werkingsmiddelen voor het basis- en secundair onderwijs met 85.000 euro.

De werkingsmiddelen voor de gesubsidieerde instellingen dko dalen met 136.000 euro wegens de aanpassing van het indexmechanisme.

Ook voor het hoger onderwijs zijn er enkele aanpassingen. Door de actualisatie van de wachtgeldten terbeschikkinggestelden in het hoger onderwijs is er een daling van de behoeften met 932.000 euro miljoen euro. Voor het respecteren van de verhouding 55% onderwijsmiddelen en 45% onderzoeksmiddelen stijgen de middelen met 50.000 euro. De werkingsmiddelen hoger onderwijs stijgen met 176.000 euro. Het betreft een correctie van de zogenaamde 'klikbedragen'. En voor de organisatie van samenwerkingsverbanden hbo5 tussen CVO's, hogescholen en scholen voor secundair onderwijs voorziet de minister in 2014 een werkingstoelage van 183.000 euro.

De 4 miljoen euro, die bij begrotingsopmaak 2014 ingeschreven werd op een provisie voor NT2 ingevolge de toepassing van het vernieuwd Integratiedecreet, wordt verdeeld naar de lonen volwassenenonderwijs (3.688.000 euro) en eenmalig 312.000 euro naar de werking basiseducatie (decretale regeling hiervoor via een bepaling in het programmadecreet tweede begrotingsaanpassing 2014).

Tot slot stelt de minister in 2014 1,5 miljoen euro ter beschikking in het kader van SALK – oprichting T2-Campus.

4. Conclusie

De minister besluit dat het beleid in een bijzondere budgettaire context zit. Over een aantal maatregelen moet nog de dialoog gevoerd worden, in het bijzonder over de loonmaatregelen. Het is ook de bedoeling om een aantal vereenvoudigingen en efficiëntiewinsten door te voeren. Dat belet niet dat er ook investeringen zullen gebeuren.

II. Bespreking tweede aanpassing begroting 2014

De begrotingsartikelen en paginanummers waarnaar wordt verwezen zijn terug te vinden in *Parl.St.* VI.Parl. 2014-15, nr. 17/2-F.

1. Vragen en opmerkingen van de leden

Mevrouw *Barbara Bonte* merkt vooraf op dat de splitsing van een aantal kredieten een vergelijking met de oorspronkelijke begrotingsopmaak bemoeilijkt.

De bijstelling van de kredieten op het begrotingsartikel FB0-1FGE5AJ-IS – interne stromen – schoolinfrastructuur met een bedrag van tien miljoen euro zou het gevolg zijn van de actualisering van de betaalkalender. Dat impliceert dat het in het verleden grondig fout gelopen is met de betaalkalender. Wat heeft men daar ondertussen aan veranderd?

De opdracht voor een audit van de centra voor leerlingenbegeleiding (CLB) werd gegund aan PwC (PricewaterhouseCoopers) voor een bedrag van 93.000 euro. (Zie FB0-1FHE2AB-WT – werking en toelagen – onderzoek en innovatie, p. 24-25) Zal dat voldoende zijn om alle CLB's door te lichten?

Er is een nieuwe doelgroep voor de lerarenkaart, namelijk het universitaire personeel dat bezoldigd wordt ten laste van de werkingsuitkeringen van de Vlaamse

Gemeenschap en dat belast is met onderwijstaken (zie FE0-1FHE2AL-WT – werking en toelagen – onderwijscommunicatie en cultuureducatie, p. 31). Kan men daaruit opmaken dat de minister bij haar standpunt blijft en dat de lerarenkaart buiten schot blijft bij de geplande besparingen?

Het budget voor de werkings- en personeelskosten van de zeven regeringscommissarissen hoger onderwijs bedraagt in totaal 692.000 euro (zie FD0-1FEE2AC-WT – werking en toelagen – hoger onderwijs – ondersteuning, p. 53). Hoeveel krijgen de regeringscommissarissen jaarlijks voor hun mandaat? Hoeveel personeel werkt er voor hen en hoeveel kost dat? Wat zijn de werkingsmiddelen?

Bij het GO! (Vlaamse instelling van openbaar nut, categorie sui generis) wordt er melding gemaakt van rentes uit beleggingen. Over welke beleggingen gaat het precies? Behoren dergelijke beleggingen tot de kerntaken van het GO!? Moet de minister daar haar goedkeuring aan verlenen?

De heer *Kris Van Dijck* stelt vast dat deze tweede begrotingsaanpassing hoofdzakelijk van technische aard is. Het gaat namelijk vooral over een aanpassing van de inflatiecijfers van de verwachte 1,3 percent naar 0,6 percent. Er werd ook rekening gehouden met een aantal maatregelen die nog door de vorige Vlaamse Regering genomen werden. De rationalisatie van onder meer de managementondersteunende diensten maakt namelijk een aantal schaalvoordelen mogelijk.

Hij staat positief tegenover de uitbreiding van de doelgroep van de lerarenkaart. Hij sluit zich aan bij de vraag van mevrouw Bonte over de doorlichting van de CLB's.

De heer *Jo De Ro* kondigt aan dat hij zijn opmerkingen over de lerarenkaart zal maken bij de bespreking van de uitgavenbegroting 2015, daar waar het gaat over de onderwijscommunicatie en meer bepaald over het onderwijsblad *Klasse*. Alle fracties zijn voorstander van een uitbreiding, maar die heeft wel een aantal repercussies.

Mevrouw *Kathleen Krekels* merkt op dat de financiering van de lerarenkaart gebeurde door de advertenties in de tijdschriften van *Klasse*. Ze vraagt zich af waar de minister dat bedrag in de toekomst vandaan zal halen.

Mevrouw *Kathleen Helsen*, voorzitter, leest in de memorie van toelichting bij het ontwerp van programmadecreet (*Parl.St.* VI.Parl. 2014-15, nr. 131/1), bij de artikelen 8 en 9, dat het contingent detacheringen verminderd wordt met twee. Het is de bedoeling inspecteurs aan te stellen in het kader van het M-decreet en dit met ingang van 1 januari 2014. Zijn deze inspecteurs dan al aangeworven? Zo ja, wat was dan hun opdracht tot nu toe? Het decreet waarvoor de inspecteurs nodig zijn gaat namelijk pas in op 1 januari 2015.

2. Antwoorden van de minister en replieken

Minister *Hilde Crevits* antwoordt dat de betaalkalender werd geactualiseerd volgens de meest recente ramingen. Het gaat om een louter technische bijstelling zoals dat gebeurt voor alle betaalkalenders die tijdens de begrotingscontrole worden besproken.

De audit op de CLB's is gegund aan PwC. Van deze audit betaalt Onderwijs 216.000 euro en Welzijn 20.000 euro. Er zijn dus voldoende middelen uitgetrokken. Aan het einde van de vorige regeerperiode kende men nog een bijkomende opdracht toe voor de organisatie van een focusgroep met vertegenwoordigers van kansarme en anderstalige ouders, een doelgroep waarvan gevreesd werd dat ze onderbelicht zouden worden in de oorspronkelijke elektronische tevredenheidsbevraging die werkt met een Nederlandstalige vragenlijst.

Op de vragen over de lerarenkaart zal de minister antwoorden bij de bespreking van de begroting 2015.

De loonkost op apparaat voor de regeringscommissarissen bedraagt 2.220.000 euro. Het werkingskrediet is 692.000 euro. Voor de 7 statutaire regeringscommissarissen werken 22 statutaire en 7 gedetacheerde personeelsleden, betaald op het werkingsbudget. De regeringscommissaris krijgt het loon van een gewoon hoogleeraar, met het recht op dezelfde statuswagen als een ambtenaar van niveau n, dat is een secretaris- of administrateur-generaal. De minister gaat na of een single-auditsysteem voor de instellingen hoger onderwijs mogelijk is zodat de efficiëntie erop vooruit en de planlast achteruit gaat.

De rentes uit beleggingen door het GO! zijn rentes uit beleggingen met kapitaalgarantie, zonder risico en met een beperkte looptijd. Momenteel zijn dit beleggingen met een rentevoet tussen 0,162 percent en 0,51 percent in lokale overheden met een maximum looptijd van zes maanden. De kerntaken van het GO! zijn rechtstreeks gekoppeld aan het bijzonder decreet van 14 juli 1998 betreffende het Gemeenschapsonderwijs. Door dit bijzonder decreet werd door de Vlaamse overheid de grondwettelijke bevoegdheid (artikel 24 van de Grondwet) tot het organiseren van neutraal onderwijs en het garanderen van de vrije keuze inzake onderwijs aan het GO! overgedragen. Om deze reden kreeg het GO! een specifieke autonomie waardoor het buiten het toepassingsgebied van het kaderdecreet Bestuurlijk Beleid valt. Aan de Raad van het GO! is een aantal specifieke bevoegdheden overgedragen. De beoordeling en opvolging van de kerntaken gebeurt door de Raad van het GO! en vereist, gelet op de overgedragen bevoegdheden, geen goedkeuring van de minister van Onderwijs. Voor de administratieve diensten van de raad wordt actueel eveneens een kerntakenplan opgemaakt dat ter goedkeuring aan de raad zal worden voorgelegd en ter kennisname aan het Departement Bestuurszaken en de functioneel bevoegde minister van Onderwijs zal worden bezorgd.

Wat het contingent detacheringen betreft in artikel 8 en 9 van het programma-decreet, verduidelijkt de minister dat er al twee vte inspecteurs die opdrachten uitvoeren in het kader van het M-decreet zijn aangesteld. Hun opdracht is kwaliteitstoezicht op de diagnostische en verwijzingspraktijk.

Mevrouw *Barbara Bonte* staat versteld van het vele geld dat de regeringscommissarissen nodig hebben. Ze is blij dat de minister denkt aan een versobering. Ze vraagt hoeveel hoogleraars verdienen. Hebben de regeringscommissarissen naast een dienstwagen nog andere voordelen?

Minister *Hilde Crevits* heeft daar geen idee van. Mevrouw Bonte kan via internet gemakkelijk achterhalen wat een hoogleraar verdient, alsook de andere voordelen van een regeringscommissaris. Dat is terug te vinden in hun statuut. De minister wil dat best eens laten opzoeken. (Het kabinet deelde na de vergadering mee dat regeringscommissarissen vergoed worden op niveau A900). De regeringscommissarissen leveren goed werk, maar de minister wil nagaan of hun werk niet beter kan worden georganiseerd.

De heer *Jan Durnez* wijst ook op het belang en de omvang van de taak van regeringscommissarissen. Zij moeten de werking van de hogescholen en universiteiten toetsen aan alle regels. Minister *Hilde Crevits* is het daarmee eens. Ze doet geen uitspraak over de omvang van hun salaris, maar vindt wel dat hun taken aangepast moeten worden aan eventuele wijzigingen, bijvoorbeeld een single audit.

III. Indicatieve stemming tweede aanpassing begroting 2014

De toegewezen decreetsbepalingen en programma's behorende tot het bevoegdheidsdomein Onderwijs worden indicatief aangenomen met 11 stemmen tegen 3.

IV. Bespreking uitgavenbegroting 2015

De begrotingsartikelen en paginanummers waarnaar wordt verwezen zijn terug te vinden in *Parl.St.* VI.Parl. 2014-15, nr. 13/2-F.

1. Vragen en opmerkingen van de leden

1.1. Tussenkoms van de heer Jos De Meyer

De heer *Jos De Meyer* vraagt een overzicht van de verdeling van de onderwijsmiddelen over de lonen, de werkingsmiddelen, de infrastructuurtoelagen en de andere begrotingsposten, onder meer de studiebeurzen. Hij zou dat overzicht graag krijgen in percenten, met de evolutie van de voorbije jaren en de verwachte evolutie voor de komende jaren erbij en met een vergelijking met de andere OESO-landen. Op basis van deze informatie kunnen sommige discussies misschien op een andere manier worden gevoerd.

Minister *Hilde Crevits* merkt op dat de OESO op dit ogenblik bezig is met een onderzoek naar de aanwending van de werkingsmiddelen. De resultaten van dat onderzoek zullen in maart bekendgemaakt worden. Ze kan nu wel al wat informatie verzamelen, maar de echte discussie zal pas mogelijk zijn op basis van dat rapport.

De heer *Jos De Meyer* kijkt uit naar dat nieuwe OESO-rapport. Het moet echter nu al mogelijk zijn om cijfers en percenten mee te delen.

Hij wil ook weten hoe de infrastructuurmiddelen precies gebruikt zullen worden. Hoe is de procentuele verdeling over de wachtlijst, de versnelde procedure, de capaciteit en de beschikbaarheidsvergoeding? Welke evolutie was er in de voorbije jaren en welke evolutie verwacht de minister voor deze regeerperiode?

1.2. Tussenkoms van mevrouw Caroline Gennez

1.2.1. Algemeen

Mevrouw *Caroline Gennez* zal een aantal punctuele vragen stellen op basis van de toelichting bij de uitgavenbegroting voor 2015 (*Parl.St.* VI.Parl. 2014-15, nr. 13/2-F). Daar geven de tabellen namelijk op een overzichtelijke manier weer wat het verschil is tussen 2014 en 2015 en hoe de middelen verdeeld zijn over het departement en de verschillende agentschappen.

De spreker vraagt wat het totale bedrag is van de besparingen voor 2015, uitgesplitst over lonen, projecten, infrastructuur, werking en overhead, en ook gespreid over het departement en de verschillende agentschappen, generiek en in algemene termen?

Voor 2015 zou er een nieuwe cao worden afgesloten. Deze cao is belangrijk voor het versterken van de sociale vrede in het onderwijs en om de lerarenloopbaan aantrekkelijk te maken. Welke middelen werden er uitgetrokken voor die nieuwe cao?

1.2.2. Schoolinfrastructuur

Bij het thema van de schoolinfrastructuur zal ze het niet alleen hebben over de bedragen op pagina 15, maar ook over AGIO, het GO!, capaciteit, huur en investeringen. De minister van Onderwijs en de minister-president hebben meegedeeld dat er, recurrent en op jaarbasis, vijftig miljoen euro extra wordt uitgetrokken voor infrastructuur en capaciteitsinvesteringen (FB0-1FGE5AJ-IS –

interne stromen – schoolinfrastructuur). Als men alle investeringen optelt, komt men voor 2015 echter uit op een besparing in vergelijking met 2014. Het bedrag van vijftig miljoen euro voor snelle oplossingen voor capaciteitsproblemen stond namelijk ook in 2014 ingeschreven, zij het eenmalig. Ook in de voorgaande jaren waren er eenmalig middelen uitgetrokken voor capaciteit, variërend van dertien tot meer dan zestig miljoen euro per jaar. De eenmalige bedragen van de vorige regeerperiode waren eigenlijk ook recurrent, want ze werden elk jaar opnieuw ingeschreven. Wat is er dan nieuw aan die vijftig miljoen euro?

Bij AGION begint men beschikbaarheidsvergoedingen in te schrijven voor de DBFM (Design, Build, Finance, Maintain), voor de oplevering van Scholen van Morgen. Voor 2015 wordt er 11 miljoen euro ingeschreven (zie p. 55, FC0-1FGE2AW-IS – interne stromen – AGION – infrastructuur). Hoe zal dat evolueren in de komende jaren? Ook dan zullen er, als alles naar wens verloopt, heel wat scholen opgeleverd worden.

Daarnaast wordt er voor AGION 173 miljoen euro ingeschreven voor 2015, tegen 205 miljoen euro voor 2014 (zie p. 56, FC0-1FGE5AW-IS – interne stromen – AGION – infrastructuur). Hoe is die daling te verklaren? Zal die vermindering gecompenseerd worden?

Voor het GO! is er voor 2015 36 miljoen euro aan machtigingskredieten ingeschreven, tegen 47 miljoen euro in 2014 (zie p. 61, FC0-1FGE5AV-IS – interne stromen – GO! – infrastructuur).

Voor AGION en het GO! samen was er voor 2014 252 miljoen euro aan reguliere investeringskredieten uitgetrokken voor de scholenbouw, plus 50 miljoen euro voor de snelle capaciteitsuitbreiding. Samen was dat 302 miljoen euro. Voor 2015 voorziet men 209 miljoen euro voor AGION en het GO! samen, plus dezelfde vijftig miljoen euro voor de snelle capaciteitsuitbreiding, plus 11 miljoen euro voor de DBFM. Dat is in totaal 270 miljoen euro voor 2015. In vergelijking met de 302 miljoen euro van 2014 is dat een netto-besparing van 32 miljoen euro. Hoe valt dat te rijmen met de communicatie van de minister-president en van de minister van Onderwijs?

1.2.3. Departement Onderwijs en Vorming

In het uitgavenartikel rond lonen bij het departement (FB0-1FAE2ZZ-LO – lonen) is er een besparing op de apparaatskredieten. Waarop wordt er precies bespaard?

Op de provisie, waar de cao voor 2014 ingeschreven is, is er voor 2014 122,789 miljoen euro ingeschreven. Dat bedrag is nu uitgesplitst over de agent-schappen en het departement. Voor 2015 rest er nog 780.000 euro (FB0-1FBE2ZZ-PR – provisies). Is dat alles of zijn er op een ander begrotingsartikel nog extra middelen voorzien voor een eventuele cao? Verder vraagt ze zich af of de toelichting klopt met de tabel die erboven staat.

Begrotingsartikel FB0-1FGE2AE-WT – werking en toelagen – leerling-, student- en instellingsgebonden ondersteuning gaat voornamelijk over het leerlingenvervoer en over de busbegeleiding. Ze veronderstelt dat de kleine besparing die daar gepland is geen betrekking heeft op het steunpunt. Heeft ze dan betrekking op de busbegeleiding voor het buitengewoon onderwijs? Zo ja, wat zullen de praktische gevolgen daarvan zijn? Zullen er minder busritten zijn, of minder begeleiders?

In haar beleidsnota benadrukt de minister het belang van de nascholing. Het is belangrijk om maximaal in te zetten op een verdere professionalisering van de leerkrachten, zeker als men veel vertrouwen wil geven aan scholen en scholengroepen. Toch gebeurt er ook op dat vlak een belangrijke besparing, vooral op

de netoverschrijdende pedagogische begeleidingsdiensten en op de pedagogische begeleiding in het algemeen (FB0-1FHE2AA-WT – werking en toelagen – professionalisering). Er wordt 5.991.00 euro herverdeeld naar de netgebonden pedagogische begeleiding (FC0-1FGE2AB-WT), maar toch is er een nettobesparing van anderhalf miljoen euro en dat in tijden waar men het lerarenberoep aantrekkelijker wil maken. De minister wil ook internationale stages, zowel voor leraren als voor studenten maar ook hierop zijn er punctuele en generieke besparingen via dit begrotingsartikel.

Het budget voor onderzoek en innovatie binnen het departement wordt bijna gehalveerd (FB0-1FHE2AB-WT – werking en toelagen – onderzoek en innovatie). Waarop hebben die besparingen betrekking? Gaat het over het universitair steunpunt toetsontwikkeling, dat een belangrijke rol zou spelen bij het ontwikkelen van een oriënteringsproef en een toelatingsproef voor het hoger onderwijs? Gaat het om de middelen voor het OBPWO? Ook het Gamefonds staat niet meer vermeld. Is dit misschien opgenomen in de begroting van een andere minister? Op pagina 18 leest ze: "Gelet op de budgettaire beperkingen zullen deze middelen gefocust worden ingezet.". Wat is de concrete focus? Verder staat dat de bestaande onderzoeksprojecten gevaloriseerd zullen worden. Kan men daaruit opmaken dat er geen echt nieuwe projecten op stapel staan? Zo nee, welke middelen staan daar dan tegenover?

Ook de middelen voor werking en toelagen – internationalisering (FB0-1FHE2AC-WT) verminderen. Dat is in tegenspraak met de beleidsnota en het regeerakkoord. Wat valt er weg? Ze ziet niets meer staan over ASEM (Asia-Europe Meeting) of over de twinningsprojecten tussen Vlaamse en Marokkaanse scholen. Worden deze projecten niet meer ondersteund? Werden ze geëvalueerd tussen de regeerverklaring en de opmaak van de begroting? Zo ja, wat waren de resultaten van die evaluatie? Ze zou graag een overzicht ontvangen van de specifieke projectbesparingen onder internationalisering. Ze zou ook graag weten waarom men bepaalde projecten niet meer wenst verder te zetten.

Er is ook een belangrijke besparing bij de werking en toelagen voor de aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt (FB0-1FHE2AD-WT). Het gaat om meer dan een halvering. Wat wil de minister doen met de RTC's die kunnen zorgen voor rationalisatie en efficiëntiewinst in het onderwijs. Ook de middelen voor het STEM-actieplan zitten binnen deze rubriek. Het is de bedoeling om te investeren in wetenschap en techniek. Dan kan ze zich moeilijk voorstellen dat de regering hierop zou besparen. Als dat wel het geval is, op basis van welke evaluatie of welke criteria is dat gebeurd? Hoe wordt het actieplan ondernemerschapsonderwijs ondersteund vanaf 2015? Er zouden ook initiatieven worden genomen om de samenwerking tussen onderwijs en werk aan te moedigen. Over welke initiatieven gaat het concreet? Worden de bestaande initiatieven voortgezet of wordt er een beleidsschift voorzien? Zo ja, op welke gronden? In de begroting voor 2015 vindt ze niets meer terug over Toll-net (Technologie-ondersteund Levenslang Leren) en over e-leren. Komt het SNBP hier aan bod via hun vzw-structuur?

Begrotingsartikel FB0-1FHE2AE-WT – werking en toelagen – transversale samenwerking gaat concreet over twee belangrijke zaken, namelijk de ondersteuning van scholen in Brussel (onder meer via de vzw Voorrangbeleid Brussel) en van het lokaal flankerend onderwijsbeleid. Daar wordt er bijna tien percent bespaard. Als deze regering haar historische verantwoordelijkheid ten aanzien van de Vlamingen in Brussel niet wil ontlopen, kan ze hierop niet besparen. Als het gaat om besparingen op het lokaal flankerend onderwijsbeleid, is de vraag welke steden en gemeenten er dan gevisieerd worden? Het was de bedoeling dat de steden en gemeenten in de toekomst meer coördinerende bevoegdheden zouden gaan opnemen voor de scholen op hun grondgebied, en dat over de netten heen. Welke middelen kunnen ze in 2015 daarvoor nog verwachten vanuit de hogere overheid?

Op begrotingsartikel FB0-1FHE2AJ-WT – werking en toelagen – gelijke kansen is er een besparing van 250.000 euro. Wat zal er niet meer bedoeld worden? Çavaria, een organisatie die zich bezighoudt met de bewustmaking rond holebi- en genderproblematiek in het onderwijs, wordt niet meer vermeld. Wordt deze organisatie niet langer gesubsidieerd en als dat zo is, op welke grond werd dat beslist? Wordt er ook bespaard op de vzw Bednet, een project waaraan heel wat leden van deze commissie hun steun hebben toegezegd? Zijn er subsidies voor de vzw Schulden Op School, die zich bezighoudt met kostenbeheersing in het onderwijs? Hoeveel middelen zijn er voor het Steunpunt Inclusief Hoger Onderwijs (SIHO) en de vzw Dieslektikus? Welke extra projecten voorziet u nog inzake het gelijkekansenbeleid in het onderwijs?

Inzake Levenslang leren (FB0-1FHE2AK-WT – werking en toelagen – levenslang leren) wil mevrouw Gennez verduidelijking bij de pilootprojecten dko.

Waar vallen de besparingen inzake onderwijscommunicatie en cultuureducatie (FB0-1FHE2AL-WT)? Zal de CANON Cultuurcel worden opgeheven? Waar komt die terecht in de toekomst? De specifieke besparingen bij Klasse blijven op 1,842 miljoen euro. De minister had op haar vraag om uitleg hierover nochtans geantwoord dat de besparingen binnen Klasse misschien wat te drastisch geweest waren (*Hand. VI.Parl. 2014-15, nr. C17*). Hoe zullen de medewerkers van Klasse dat opvangen? Welke opdrachten zal Klasse in de toekomst niet meer kunnen opnemen?

Zullen de regionale Expertise Netwerken Cultuur Educatie (ENCE) en de LABO-projecten van het cultuureducatief platform, in het kader van de overeenkomst met Cultuurnet Vlaanderen, opgevangen worden binnen Onderwijs? Zal het bedrag van de vroegere cosubsidie van Cultuur overgenomen worden binnen het onderwijsbudget? Zo ja, over welk bedrag gaat het concreet?

Het bedrag van 586.000 euro aan inkomsten bij onderwijscommunicatie en cultuureducatie (FB0-1FHE4AL-WT) houdt wellicht verband met de reclame-inkomsten van Klasse. Als Klasse nog slechts op een beperkt aantal exemplaren gedrukt wordt, hoe kunnen de reclame-inkomsten dan op niveau blijven? Het overgrote deel van de inkomsten wordt namelijk gegenereerd uit de prints.

De minister schrapt het PIEO-project (Project Innoveren en Excelleren in Onderwijs). Daarbij werden dertien scholen met een hoog percentage GOK-leerlingen, in moeilijke en verstedelijkte gebieden, voor vijf jaar ondersteund om te werken rond gelijke kansen en omkadering. Dit project wordt na twee jaar stopgezet zonder evaluatie. Wat is de motivatie? Zijn de betrokken scholen hiervan op de hoogte gebracht?

Onder de noemer andere beleidsthema's onderwijs (FB0-1FHE2AM-WT) werden heel wat initiatieven gesubsidieerd: de Vlaamse programmeerwedstrijd van de VUB, de tolkentelefoon Babel, die belangrijk is voor de ondersteuning van scholen met meertaligheid, de vzw Lessen in het Donker, Minor-Ndako, dat omkadering biedt voor vluchtelingen in de klas, Piazza dell'Arte, Buskruit, de tutoring projecten, de Vlaamse Liga tegen Kanker, het kermisklasje van Carrousel, Technopolis, de STEM-academies, PROFO, Tumult vzw, de Dossinkazerne, het dossier imamopleiding, Technogirls, het West-Vlaamse project Leren uit de Grote Oorlog, de aanmeldings-systemen voor het Inschrijvingsdecreet in Antwerpen, Gent en Brussel, het initiatief School in zicht. Welke initiatieven zullen er verder gesubsidieerd worden? Wordt dat voortgezet? Voor de expertisenetwerken en het regionale platform voor de organisatie van de lerarenopleiding werd vroeger 2,8 miljoen euro uitgetrokken? Hoeveel wil de minister daarin investeren in 2015? Wat zullen de specifieke projecten zijn in het kader van de lerarenopleiding en welke middelen staan er daartegenover? Het burgerschapseducatieproject van de Koning Boudewijnstichting wordt niet meer

vermeld. Als deze middelen geschrapt worden, hoe wil men dan eventueel wel investeren in burgerschapsvorming?

1.2.4. Agentschap voor Onderwijsdiensten

Ze heeft geen vragen bij het voortzetten van het volume-effect voor de lonen omdat ze het normaal vindt dat er niet gewerkt wordt met een gesloten enveloppe. Het is dus logisch dat een toename van het aantal leerlingen zorgt voor een volume-effect zoals bijvoorbeeld bij de lonen in het basisonderwijs (FC0-1FDE2AA-WT). Maar er is ook een stijging van de uitgaven door de vergrijzingskost die te maken heeft met de toenemende anciënniteit. Is de impact van de federale maatregelen rond de pensioenleeftijd al mee verrekend? Op pagina 30 leest ze dat de maatregel voor de zij-instromers wordt uitgesteld. Dat is een gemiste kans. De Raad van State had inderdaad een aantal kleine opmerkingen gemaakt bij de plannen hieromtrent van de vorige regering. Ze denkt echter dat men zich het geplande uitstel niet kan permitteren als men verder wil investeren in technische vaardigheden en in praktijkgericht onderricht. Hoe wil de minister de anciënniteit voor de privésector dan wel verrekenen, en liefst al vanaf 2015?

De reguliere werkingsmiddelen voor het gewoon basisonderwijs (FC0-1FDE2AB-WT) worden slechts voor zestig percent geïndexeerd. Dat is een eerste besparing. Daar komt een tweede besparing bovenop, namelijk de 8,1 miljoen euro waarover de minister al gecommuniceerd heeft. Dit is ongezien bij een stijging van het leerlingenaantal. Het voorziene groeipad op de werkingsmiddelen wordt niet ingeschreven. Daarover was er eerder al discussie (*Hand. VI. Parl. 2014-15, nr. C29, p. 24-32*). Is het echt de bedoeling om zonder voorafgaandelijke evaluatie te evolueren naar een gelijke basistoelage voor elk kind, zoals in het regeerakkoord staat? Het zou verstandiger zijn als men de scholen zou toelaten om de werkingsmiddelen naar best vermogen in te zetten, ook voor het realiseren van gelijke onderwijskansen.

Het volume-effect voor de lonen in het secundair onderwijs (FC0-1FDE2AD-WT) wordt geneutraliseerd door het buitengewoon onderwijs. Daardoor is er slechts een kleine besparing. In de derde alinea op pagina 32 leest mevrouw Gennez dat de lonen in het secundair onderwijs in 2015 met twintig miljoen euro verminderd worden. Ze veronderstelt dat het gaat om zestig miljoen euro op kruissnelheid, vanaf 2016. Dat komt overeen met 1200 jonge leerkrachten. Ze veronderstelt dat het niet de bedoeling is van de minister om de lonen te verlagen. Wil ze de leerkrachten langer laten werken, waardoor jonge en gemotiveerde leerkrachten moeten uitstromen? Zullen er grotere klassen georganiseerd worden? In het secundair onderwijs is dat mogelijk als er een hervorming wordt doorgevoerd, maar zestig miljoen euro besparen is toch een gigantische opdracht. Dat is moeilijk als men de attractiviteit van de loopbaan niet in het gedrang wil brengen. De vorige regering heeft geïnvesteerd in 1315 extra kleuterleiders. Door de maatregelen van deze regering zullen er minstens evenveel vte afvloeien in het secundair onderwijs. Welk beleid wil de minister daar ontwikkelen, in overleg met de koepels en de sociale partners?

Ook bij het secundair onderwijs (FC0-1FDE2AE-WT) wordt het groeipad voor de bandbreedte niet voorzien. Veertig percent van de werkingsmiddelen wordt niet geïndexeerd en er wordt 17,1 miljoen euro bespaard op de reguliere werkingsmiddelen. Hoe wil de minister die besparingen verdelen?

Op de lonen in de Nederlandstalige peuterscholen in Brussel is er een vermindering met 1,612 miljoen euro vanaf 1 januari 2015 (FC0-1FDE2AG-WT). Tegen die datum zou er nog overleg gepleegd worden met de sociale partners. Moet dit bedrag ook met drie vermenigvuldigd worden voor 2016?

Bij het deeltijds kunstonderwijs (FC0-1FFE2AA-WT) is er behalve een verlaging van de lonen, waarover nog wordt overlegd met de sociale partners, ook een verhoging van de inschrijvingsgelden die zullen worden aangewend om de lonen te betalen. Als de inschrijvingsgelden drastisch verhoogd worden, dan zou ze het evident vinden dat die verder geïnvesteerd worden in het deeltijds kunstonderwijs.

Op de lonen voor pedagogische begeleiding en inspectie van de levensbeschouwelijke vakken (FC0-1FGE2AA-WT) is er een besparing van 79.000 euro. Ze veronderstelt dat er anderhalve tot twee inspecteurs minder zullen zijn. Bij welke levensbeschouwing gebeuren die besparingen? Klopt het dat een deel van de middelen van de netoverschrijdende inspectie hier aangewend wordt?

De opdrachten van de CLB's zijn heel uitgebreid. Toch wordt er op de lonen van de CLB's (FC0-1FGE2AC-WT) 2,874 miljoen euro bespaard met ingang van 1 januari 2015. Dat komt overeen met 52 vte. Er moeten dus naakte ontslagen vallen en dit nog vóór de evaluatie van de CLB's rond is. Dat zal de werking van de CLB's hypothekeren. Het beperken van de omkadering maakt ook een besparing van anderhalf miljoen euro op de werking mogelijk. Hoe wil de minister dat realiseren?

Op de werking en de toelagen voor leerling-, student- en instellingsgebonden ondersteuning (FC0-1FGE2AE-WT) is er een besparing van anderhalf miljoen euro. Waar vallen die besparingen precies?

De leerkracht staat centraal in de beleidsnota. De minister bespaart op de nascholing, ook die op initiatief van de koepels (FC0-1FGE2AF-WT). Waarom en waarom zo drastisch?

De dotaties voor de specifieke ondersteuning van bepaalde projecten (FC0-1FGE2AK-WT, p. 40) wordt eveneens verlaagd. Het gaat over het startbanenproject Jongeren voor Scholen en Scholen voor Jongeren (JoJo) en over het startbanenproject Verkeersveiligheid naar en van school (VeVe), de schoolsecretariaten en het tijdelijk onderwijs aan huis. Waarop hebben de besparingen betrekking?

De aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt is een topprioriteit in het regeerakkoord. Toch wordt er ook hierop bespaard (FC0-1FHE2AD-WT). Het stelsel van leren en werken is aan hervorming toe. Steeds meer jongeren, die behoren tot een kwetsbare doelgroep, komen in aanmerking voor voortrajecten en individuele begeleiding. Vanaf 1 januari 2015 trekt minister Muyters echter geen middelen meer uit voor het onderdeel werk binnen deze opleiding. Zal dit gecompenseerd worden binnen de onderwijsbegroting? Zo niet dan zouden vzw's als Arktos en groep Intro hiervan het slachtoffer worden.

1.2.5. Agentschap Hoger Onderwijs, Volwassenenonderwijs en Studietoelagen

Binnen het volwassenenonderwijs is er een besparing van 3,3 miljoen euro op de lonen (FD0-1FFEAC-WT, p. 47). Als dat bedrag eveneens met drie vermenigvuldigd moet worden, dan is er een besparing van ongeveer 10 miljoen euro in het volwassenenonderwijs. Ook daar wordt het inschrijvingsgeld vanaf 1 januari 2015 met dertig percent verhoogd (zie artikel 20 tot en met 22 van het ontwerp van decreet houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 2015). Is het de bedoeling dat de cursisten bijbetalen in de loop van het jaar? Met die prijsverhoging loopt men het risico dat cursisten die al bepaalde modules hebben gevolgd, afhaken.

De NT2-middelen worden overgeheveld van Onderwijs naar Inburgering. Dat vindt ze geen goed idee. Dat blijkt uit ervaringen in het buitenland, onder meer in Nederland. Zij ziet NT2 als een gemeenschapsopdracht die gratis of aan een

beperkte kostprijs mag worden aangeboden. Dat kan best op een flexibele manier worden georganiseerd binnen Onderwijs. Binnen het regeerakkoord en de beleidsnota is privatisering een optie. In dat geval zou men echter geen impact meer hebben op het aanbod, de prijs en de kwaliteit. Haar fractie pleit er dan ook voor om die optie te herzien.

Ook op begrotingsartikel FD0-1FFC2AE-WT – werking en toelagen – volwassenenonderwijs – ondersteuning is er een daling met 355.000 euro (zie p. 48). Waarop wordt er bespaard? Waarom is er niet alleen een generieke, maar ook een specifieke besparing?

Op pagina 50 leest mevrouw Gennez dat de consortia volwassenenonderwijs worden afgeschaft. Worden die plannen doorgezet?

Wat zal er gebeuren met het onderwijs aan gedetineerden? Hoeveel subsidies zullen er nog zijn voor vzw De Link en voor de ervaringsdeskundigen in armoede en sociale uitsluiting, die in het volwassenenonderwijs een belangrijke rol kunnen spelen (FD0-1FFE2AE-WT)?

De middelen voor studiefinanciering (FD0-1FGE2AG-WT) dalen van 152,741 miljoen euro naar 141,003 miljoen euro. Vorige week heeft de minister in haar toelichting echter andere cijfers gegeven. Wat zijn de juiste cijfers? Rekening houdend met de verhoging van het inschrijvingsgeld, met de verdere automatisering van de toekenning van de studiebeurzen, wat een positieve evolutie is, en met de effecten van de crisis, vraagt ze zich af of dit bedrag zal volstaan. Heeft men misschien geen rekening gehouden met bepaalde elementen? Of werden er elders extra middelen uitgetrokken. Het decreet Pleegzorg, dat in de vorige regeerperiode werd goedgekeurd, vraagt dat alle pleegkinderen een studietoelage zouden krijgen, ongeacht het inkomensniveau van de ouders. Heeft men daarmee rekening gehouden?

Op de werking en toelagen – investeringen hoger onderwijs (FD0-1FGE2AI-WT) wordt eveneens ongeveer 500.000 euro bespaard. Wie moet er inleveren? Het kinderziekenhuis van UZ Gent?

Op pagina 53 bovenaan staat het nul krediet voor de DAB Volwassenenonderwijs (FD0-1FFE2AY-IS). In zekere zin werden de inschrijvingsgelden tot nog toe gesolidariseerd door de centra te vergoeden vanuit een centraal fonds. Waarom wordt die regeling afgeschaft? Ook hier schuift de overheid een grotere factuur door naar de cursisten. Hoe valt dat te rijmen met het voornemen om kansarmen te laten instromen in het volwassenenonderwijs?

1.2.6. Vlaamse Onderwijsraad

Mevrouw Gennez betreurt ook de besparingen bij de Vlaamse Onderwijsraad (FB0-1FAE2AY-IS, p. 58), een breed gedragen adviesorgaan dat degelijke en bruikbare beleidsadviezen aflevert. Hoe motiveert de regering deze besparing?

1.3. Tussenkomen van mevrouw Elisabeth Meuleman

Mevrouw *Elisabeth Meuleman* stelt vast dat mevrouw Gennez al heel wat punctuele vragen heeft gesteld. Daarom zal zij eerst een algemene politieke tussenkomen houden.

Ze kan akkoord gaan met de inleiding van het advies van de Vlor (zie *Parl. St.* VI. Parl. 2014-15, nr. 132/1, p. 197). Niemand wil de toekomstige generaties met een schuld opzadelen. Daarom is het belangrijk om in deze regeerperiode te streven naar een structureel begrotingsevenwicht. De Vlor heeft echter twijfels bij de fetisj van de

Vlaamse Regering dat er elk jaar een begrotingsevenwicht moet zijn en dit vanaf 2015. De besparingen in Onderwijs grijpen immers in op een aantal kerntaken van het onderwijs. Zo wordt Vlaanderen opgezadeld met een grote maatschappelijke schuld. Dat zou men kunnen voorkomen door het begrotingsevenwicht niet onmiddellijk te willen realiseren, maar door op de langere termijn op een structurele manier te streven naar een begrotingsevenwicht.

De minister zegt dat ze zo weinig mogelijk wil besparen op de werkvloer en in de klas. De Vlor, en ook haar fractie, ziet echter ook tekenen van besparingen in de klas. De niet-indexering van de werkingsmiddelen en de besparingen wegen heel zwaar door op de werkvloer en in de klas. Er worden namelijk structurele en recurrente besparingen doorgevoerd op de werkingsmiddelen. Daarmee moet niet alleen het didactisch materiaal worden aangekocht. Heel wat scholen moeten daarmee ook het onderhoud van de infrastructuur bekostigen. Ook bij een vernieuwing van de infrastructuur moeten ze daarmee een deel van de kostprijs bijpassen, naast de subsidie van de overheid. Het is bekend dat de infrastructuur vaak in erbarmelijke staat is. Het gevolg is dat een groot deel van de werkingsmiddelen opgeslokt wordt door energiefacturen.

Bij de CLB's is er een besparing met tien percent. Ook dat weegt zwaar door. De CLB's werken nu al met een gesloten enveloppe. Er moeten steeds meer leerlingen begeleid worden, maar de enveloppe blijft dezelfde. De CLB's krijgen ook extra taken, in het kader van het M-decreet en het decreet Bijzondere Jeugdzorg. De minister voert nu al besparingen door, zonder de evaluatie van de CLB's af te wachten.

Levenslang leren zou een prioriteit moeten zijn. Op dat vlak is er een inhaalbeweging nodig, want Vlaanderen haalt de Europese norm niet. Toch wil de regering ook besparen op de centra voor volwassenenonderwijs en verhoogt ze het inschrijvingsgeld.

De besparingen zullen ook gevolgen hebben voor de uitvoering van het M-decreet. Er zijn besparingen op de pedagogische begeleidingsdiensten en de CLB's en de netoverschrijdende pedagogische begeleidingsdiensten worden afgeschaft. Daardoor wordt het zo goed als onmogelijk om een degelijk inclusief onderwijs te realiseren. Ook op dat vlak moet Vlaanderen nochtans een belangrijke inspanning leveren. Door deze besparingen zal men zowel het gewoon als het buitengewoon onderwijs in chaos storten.

De minister beperkt zich niet tot besparingen die gevoeld worden op de werkvloer. Ze schuift ook facturen door naar de gezinnen. Dat gebeurt door de verhoging van de maximumfactuur in het basisonderwijs en door de verhoging van het inschrijvingsgeld in het hoger onderwijs en in het dko voor volwassenen. Wat het dko betreft, is het een goede zaak dat voor het inschrijvingsgeld de categorie van de jongeren wordt uitgebreid en dat de sociale tarieven stijgen. Ook hier wordt de grondige beleidsevaluatie en de noodzakelijke hervorming van het deeltijds kunst-onderwijs niet afgewacht. Ook in het volwassenenonderwijs wordt het inschrijvingsgeld opnieuw verhoogd. Het bedraagt nu anderhalve euro per lesuur.

Er worden ook besparingen doorgevoerd op het vlak van gelijke onderwijskansen. De stedelijke problematiek en de sociale kloof in het Vlaamse onderwijs zijn nochtans bekend. Bepaalde zaken moeten inderdaad geëvalueerd worden, onder meer het PIEO-project. Het is ook onduidelijk of de SES-middelen (Sociaal-Economische Status) efficiënt worden gebruikt, maar dat betekent niet dat men moet evolueren naar eenzelfde basistoelage voor elk kind. Met geld kan men misschien niet alles oplossen, maar men zal de gelijke onderwijskansen niet realiseren door de extra middelen af te schaffen zonder een alternatief uit te werken. Ook de besparingen op de CLB's treffen de gelijke kansen in het hart. De CLB's zetten zich namelijk in

voor studieoriëntering van deze leerlingen en voeren de strijd tegen spijbelen en schoolmoeheid. Het groeipad van de bandbreedte is niet opgenomen in de begroting. De minister zegt dat ze niet bespaart op de SES-middelen wat omkadering betreft, maar er is wel een gelijkschakeling van de werkingsmiddelen. Dat zal gevolgen hebben voor de scholen met een moeilijk profiel.

Mevrouw Meuleman stelt ook herhaaldelijk vast dat de minister beslissingen neemt zonder de evaluatie af te wachten. Dat geldt ook voor de decretaal voorziene evaluatie van de financiering van het hoger onderwijs. Het is de vraag of de kwaliteit van dat onderwijs kan gehandhaafd worden, ondanks de toename van het aantal studenten. De minister bespaart echter en laat het inschrijvingsgeld stijgen, zonder die evaluatie af te wachten. Hetzelfde doet de minister met de SES-middelen en met de CLB's. Als de regering iets langer de tijd genomen had om het begrotingsevenwicht te realiseren, dan had ze de evaluaties kunnen afwachten.

Ook het uitblijven van de broodnodige investeringen is een gevolg van die fetisj. Mevrouw Gennez rekende voor dat er voor 2014 302 miljoen euro was uitgetrokken, met de middelen voor snelle capaciteitsuitbreiding erbij, en in 2015 slechts 270 miljoen euro, met DBFM daar nog eens bij. Dat is schokkend. Het is absoluut te weinig om iets te doen aan de wachtlijsten. Aan dit investeringsritme zullen de wachtlijsten alleen maar langer worden. Het gevolg is dat te veel werkingsmiddelen moeten gebruikt worden voor onderhoud en energiefacturen.

Ten slotte verbaast ze zich over het afbouwen van een aantal samenwerkingsinitiatieven. In het verleden werden er inspanningen gedaan om de verschillende onderwijsnetten zo goed mogelijk te laten samenwerken. Elk net moet natuurlijk zijn eigen pedagogisch project kunnen blijven ontwikkelen. Bepaalde zaken kan men echter op een efficiënte manier samen aanpakken. De SNPB hebben na een moeilijke start goede resultaten geboekt. Na de evaluatie werd dan ook beslist om daarmee door te gaan. Voor de invoering van het M-decreet zouden de netten de handen in elkaar slaan. Voor de consortia volwassenenonderwijs was er een regionale samenwerking om de studieoriëntering zo goed mogelijk te laten verlopen. Ook bijvoorbeeld de opleiding van het onderhoudspersoneel of het busvervoer zou efficiënter kunnen verlopen als de netten met elkaar zouden samenwerken. Dergelijke initiatieven worden alleen maar afgebouwd. Men kijkt alleen naar de snelle winsten die men onmiddellijk kan inschrijven in de begroting voor 2015. Had de regering zichzelf meer tijd gegund om het begrotingsevenwicht te realiseren, dan had men dit soort initiatieven, die op een iets langere termijn tot een grotere efficiëntie zullen leiden, verder kunnen uitbouwen.

1.4. Tussenkomen van de heer Jo De Ro

1.4.1. Algemeen

De heer *Jo De Ro* reageert eerst op de tussenkomsten van de heer De Meyer en mevrouw Meuleman. Hij vindt het cruciaal dat de delegaties van de OESO, die at random uitgekozen scholen gaan bezoeken, goed begeleid worden door het Departement Onderwijs. Die delegaties zijn samengesteld uit buitenlandse onderwijsexperten en vertegenwoordigers van de OESO zelf. Het is vooral belangrijk om een goede historische context te schetsen van de financiering. Daarbij zou bijzondere aandacht moeten worden besteed aan de verdeling van de middelen tussen de netten en aan de leerlingenkenmerken van de financiering.

Mevrouw Meuleman betreurt dat het busvervoer niet op een netoverschrijdende manier wordt georganiseerd. In zijn eigen stad Vilvoorde is dat echter wel het geval voor het buitengewoon onderwijs. Van de zes bussen zijn er drie verbonden aan het katholiek onderwijs en drie aan het stedelijk onderwijs. Elke bus vervoert

kinderen van het katholieke en van het stedelijke onderwijs. De begeleiders zijn uiteraard wel aan een school verbonden. Alleen de geografie speelt daarbij een rol.

De heer De Ro heeft ook een aantal punctuele opmerkingen bij de begroting. Er zijn grosso modo twee soorten reacties op de besparingen. De eerste is dat besparen op onderwijs not done is. Geen enkele fractie vindt dat er moet bespaard worden op onderwijs omdat er te veel geld is binnen deze sector. Zijn fractie wil vooral afwachten wat de resultaten zijn van het onderwijsbeleid op het einde van de regeerperiode.

De andere stelling is dat het onverstandig is om te besparen bij het begin van een regeerperiode. Over het algemeen kan hij met die tweede stelling echter niet akkoord gaan. De meeste gemeentebesturen die moesten besparen hebben dat bijvoorbeeld in 2013 beslist, bij de opmaak van de meerjarenbegroting, dus bij het begin van de bestuursperiode. Als men de moeilijke beslissingen neemt in het begin, creëert men beleidsruimte voor de periode daarna. Men kan wel discussiëren over de snelheid waarmee er bespaard wordt op sommige posten. De minister heeft echter al herhaaldelijk gezegd dat ze bereid is om met de sociale partners binnen onderwijs te onderzoeken wat de mogelijkheden zijn, binnen de context van de begroting.

Sinds de eedaflegging van de regering werd er herhaaldelijk gezegd dat men de begroting zou moeten afwachten om duidelijkheid te krijgen. Na deze begrotingsbespreking moet er dus duidelijkheid zijn, of het nu goed nieuws is of slecht nieuws.

Sommige ministers hebben de voorbije weken al aan de gemeentebesturen laten weten welke impact de begroting 2015 zal hebben voor de gemeentelijke begrotingen. Voor gemeentebesturen met een eigen onderwijs gaat het over de werkingsmiddelen basisonderwijs en secundair onderwijs, het dko en de CLB's. Het zou goed zijn als ook het Departement Onderwijs hierover informatie zou verstrekken. De meeste gemeentebesturen zijn immers bezig met het bijsturen van de meerjarenbegroting en met het opstellen van de begroting voor 2015.

Voor sommige begrotingsartikelen worden de punctuele besparingen verduidelijkt in de toelichting, voor andere niet. Deze onduidelijkheid moet in de komende weken worden weggenomen.

1.4.2. Scholenbouw

De minister heeft een tijdsindicatie gegeven voor het Masterplan Scholenbouw. In haar motie vraagt de meerderheid aan de Vlaamse Regering om daar bij voorrang werk van te maken (*Parl.St.* VI.Parl. 2014-15, nr. 116/2). De middelen die opgenomen zijn in de begroting 2015 beginnen te lopen vanaf 1 januari 2015. Is het de bedoeling om te wachten tot het masterplan volledig is uitgeschreven of kunnen er in de eerste maanden van 2015 al financiële impulsen gegeven worden aan de gemeentebesturen, de schoolbesturen en de lokale taskforces die dat nodig hebben?

In het kader van de transparantie zou het goed zijn als de minister duidelijk zou maken hoeveel middelen er in de periode 2015-2019 beschikbaar zullen zijn voor scholenbouw.

1.4.3. Departement Onderwijs en Vorming

Op het einde van de regeerperiode werd de werking van Bednet, dat synchroon internetonderwijs mogelijk maakt voor zieke kinderen, verankerd in het Onderwijsdecreet XXIV. Hij veronderstelt dat de middelen die overblijven op begro-

tingsartikel FB0-1FBE2ZZ-PR (p. 13) daarover gaan. Hebben de besparingen een impact op het aantal kinderen dat Bednet kan begeleiden?

Het aantal leerlingen in het buitengewoon basisonderwijs is voor het OVSG met meer dan vijftien percent gedaald. De daling betreft 24 leerlingen in het kleuteronderwijs en 606 leerlingen in het lager onderwijs, op een totaal van bijna 4000 leerlingen. Bij de andere netten is dat veel minder het geval. Die daling zal ongetwijfeld een impact hebben op het leerlingenvervoer (FB0-1FGE2AE-T, p. 14). Werd daarmee al rekening gehouden bij de opmaak van de begroting 2015 of zal dat gebeuren in het kader van de uitvoering van het M-decreet?

Begrotingsartikel FB0-1FGE2AJ-IS – interne stromen – schoolinfrastructuur bevat het specifieke budget om te huren in het kader van de capaciteitsproblematiek. Er is een vermindering met 500.000 euro door een herschikking naar het begrotingsartikel voor de onderwijsinfrastructuur voor technologie in het kader van SALK (Strategisch Actieplan voor Limburg in het Kwadraat). Was er een overschot op dit begrotingsartikel in 2014? Zal deze ingreep een impact hebben op de huurgelden die betaald worden in het kader van de capaciteitsproblematiek?

Op het einde van pagina 15 onder begrotingsartikel FB0-1FGE5AJ-IS wordt er verwezen naar de bevolkingsprognoses van de studiedienst van de Vlaamse Regering. In een aantal snelgroeiende steden zijn die bevolkingsprognoses echter jaar na jaar achterhaald en toch worden ze niet naar boven bijgesteld.

Op het begrotingsartikel FB0-1FHE2AA-WT – werking en toelagen – professionalisering blijft nog 754.000 euro over. Hoe wordt dat bedrag verdeeld over de drie projecten?

Op pagina 19 bij begrotingsartikel FB0-1FHE2AD-WT is er sprake van een herschikking van 385.000 euro. Waarover gaat dat precies? Nog binnen dit artikel staat op pagina 20 bovenaan dat er middelen worden toegekend aan de vzw SNPB. Op andere plaatsen wordt dan weer gezegd dat het SNPB wordt afgeschaft. Gaat het om een vergetelheid? Zo niet, waarvoor wordt dat bedrag nog gebruikt?

Bij de toelichting gaf de minister meer uitleg over de besparingen bij het SNPB en het verplaatsen van een deel van de middelen naar de koepels. De minister heeft daarover ongetwijfeld gesprekken gevoerd met de koepels en de netten. Soms ontvangen de onderwijsactoren gekleurd geld, geld dat bestemd is voor bepaalde initiatieven, en vragen ze na enkele jaren om dat te ontkleuren. Ook in deze begroting is dat dus het geval. Het is wel belangrijk dat er ook garanties zijn. Hoe heeft men de minister kunnen overtuigen?

Bij de middelen voor transversale samenwerking (FB0-1FHE2AE-WT) kan hij niet opmaken hoe de besparing verdeeld wordt over de verschillende begrotingsposten van dat artikel. Welke impact zal dat hebben op de vzw Voorrangsbeleid Brussel? Zijn er hierover gesprekken geweest met de Brusselse minister die bevoegd is voor het Onderwijscentrum Brussel, de andere component van de ondersteuning van de Brusselse leerkrachten? De onderwijsproblematiek in Halle-Vilvoorde is gelijklopend met die in Brussel. Het aantal anderstalige kinderen neemt toe. Heel wat leerkrachten hebben zowel in Brussel als in de Brusselse rand ervaring opgedaan, in beide gevallen binnen de Vlaamse Gemeenschap. Hij beseft wel dat het eigenaardig is om in een periode van besparingen iets extra te vragen, maar toch vraagt hij dat het materiaal en de expertise die gegroeid zijn binnen het Voorrangsbeleid Brussel te ontsluiten voor de rand.

Binnen de onderwijscommunicatie (FB0-1FHE2AL-WT, p. 22) gaat de discussie vooral over het tijdschrift Klasse. Dat is het meest efficiënte communicatie-instrument van de overheid. Daarbij ziet hij drie belangrijke elementen: de onafhankelijk-

heid van de redactie, het bereiken van het doelpubliek en de vrijheid van middelen. Hij heeft geen enkele indicatie dat de Vlaamse Regering iets zou willen doen aan de onafhankelijkheid van de redactie. Als men het tijdschrift alleen nog digitaal wil verspreiden, dan is het wel onzeker of men het doelpubliek nog zal bereiken. Veel onderwijsmensen zouden geen probleem hebben met een digitalisering, maar ouders en kinderen vinden de papieren component heel belangrijk. Daarom is hij blij met de verklaring van de minister dat Klasse toch nog deels op papier zou kunnen verschijnen. De in de begroting vermelde besparing van 1,8 miljoen euro komt echter nog altijd overeen met de prijs van het drukken van Klasse. Heeft dat te maken met bepaalde evoluties die zich voorgedaan hebben na het drukken van de toelichting? De vrijheid van middelen werd tot nog toe gerealiseerd door middel van een fonds. Telkens als de redactie nieuwe noden onderkende bij het onderwijspubliek, heeft het daar met eigen middelen op ingespeeld. Een van die initiatieven was de lerarenkaart. Voor dergelijke initiatieven zijn er echter middelen nodig en die haalt men uit de advertenties. Met de digitale banners op de site zou dat fonds echter geen 500.000 euro bevatten. De middelen worden vooral gegenereerd door de papieren editie. Hierover zou men zich aan het bezinnen zijn. Hij hoopt dat er over de grens van oppositie en meerderheid heen een open discussie zal kunnen worden gevoerd over Klasse 3.0.

1.4.4. *Agentschap voor Onderwijsdiensten*

Bij de toelichting van de minister was er sprake van dat een vereenvoudiging van de procedures winst zal opleveren. Zijn er bij AgODi al concrete plannen in die richting? Over welke onderwijssectoren en over welke personeelsleden gaat het?

In de voorliggende begrotingsstukken wordt er geen rekening meer gehouden met de jaarlijkse stijging van de bandbreedte met 0,125 percent die verband houdt met de leerlingenkenmerken (FC0-1FDE2AB-WT). Hij vraagt dat de minister dat zou verduidelijken.

Op pagina 36 gaat het, in twee opeenvolgende artikelen, over werking en toelagen voor lonen en werking pedagogische begeleiding en inspectie levensbeschouwelijke vakken (FC0-1FGE2AA-WT en FC0-1FGE2AB-WT). De inspecties van de twee grote levensbeschouwelijke werelden, namelijk de rooms-katholieke godsdienst en de niet-confessionele zedenleer, hebben hun bezorgdheid over de besparingen, die hij terecht vindt, overgebracht aan de minister en aan de verschillende fracties. Bij de besparing van 2009 hebben zij namelijk alle besparingen op zich moeten opnemen. Uit de stukken kan hij niet opmaken dat het opnieuw dezelfde organisaties zouden zijn die zouden moeten besparen. Het is echter wel belangrijk om naar het geheel te kijken. Op dit ogenblik is een inspecteur voor rooms-katholieke godsdienst, voor niet-confessionele zedenleer en ook voor islamitische godsdienst verantwoordelijk voor veel meer leerlingen dan bij de andere levensbeschouwelijke vakken.

Op pagina 37 gaat het over werking en toelagen – lonen CLB's (FC0-1FGE2AC-WT). De subsidies voor lonen worden vanaf 1 januari 2015 verlaagd met 2,874 miljoen euro. Hoe ver staat men met het overleg met de sociale partners? Welke pistes liggen er voor? Momenteel zijn de CLB's, samen met de zorgcoördinatoren, sterk bezig met de implementering van het M-decreet. De besparing en de onzekerheid wegen sterk op deze ploegen. Hij wil verder weten of er een precieze datum vastgelegd is voor het opleveren van de audit van de CLB's.

Mevrouw Gennez veronderstelde dat begrotingsartikel FC0-1FGE2AF-WT (p. 40) betrekking heeft op de nascholing die georganiseerd wordt via de netten. Hij denkt echter dat dit het nascholingsbudget van de scholen is. Als men dit bedrag deelt door het aantal leerkrachten, dan is het sowieso heel beperkt, of het nu gaat om dertien miljoen euro of om bijna twaalf miljoen euro, zeker als men rekening houdt

met de prijzen van de cursussen. Nochtans wordt ook de prioritaire nascholing nu een opdracht voor de scholen. Hij veronderstelt dat heel wat scholen nog geld moeten bijleggen voor de nascholing, zeker de scholen die te maken hebben met veel nieuwe uitdagende problemen waarop startende leerkrachten niet zo goed voorbereid werden in de lerarenopleiding. Misschien zijn de nascholingsbudgetten voor Vlaanderen in zijn totaliteit nooit helemaal uitgeput op het einde van het jaar, zoals men wel eens zegt. In de moeilijkere gebieden kent hij echter weinig scholen die hun nascholingsbudget niet uitputten.

1.4.5. *Gemeenschapsonderwijs*

Op pagina 59 wordt er bij huurgelden van gebouwen verwezen naar het universiteitsgebouw van Koekelberg. Het Koninklijk Atheneum van Koekelberg maakt momenteel gebruik van dit gebouw, omdat de eigen gebouwen van de school in renovatie zijn. Van de directie van de school vernam hij dat het universiteitsgebouw zal ontvreemd worden aan onderwijs. Dat was een van de inspiraties voor de motie die op de plenaire vergadering van 12 november 2014 werd goedgekeurd (*Parl.St.* VI.Parl. 2014-15, nr. 116/2) en dat een moratorium vraagt op de verkoop van schoolgebouwen. De Katholieke Universiteit Brussel die eigenaar is van de campus, zal de middelen allicht goed kunnen gebruiken. In een dichtbebouwde stad als Brussel is het echter geen goed idee om een vrij grote en goed gelegen campus van de hand te doen.

1.4.6. *Conclusie*

Hij eindigt met de opmerking die hij in het begin van zijn betoog al gemaakt heeft. Het zal vooral belangrijk zijn om op het einde van de regeerperiode te kijken wat er veranderd is op het terrein. Open Vld gelooft in het liberale principe dat men mensen, ook kinderen en jongeren, kansen moet bieden zodat ze, als ze volwassen zijn, zelf hun toekomst in handen kunnen nemen. Daarom is de output van het onderwijs belangrijker dan de investeringen in dat onderwijs. Hij was fier toen hij, in het begin van dit jaar, op het transatlantic forum van de Koning Boudewijnstichting met als thema Early Childhood Education and Care, kon vertellen dat in Vlaanderen bijna elk kind van 2,5 jaar ingeschreven is in een school, en dat de ouders daar minder dan honderd US dollar moeten voor betalen. Bovendien worden de kinderen daar opgevangen door hoogopgeleid personeel. Een Amerikaanse vrouw had al een presentatie gegeven over de situatie van de staat Washington. Daar is het kleuteronderwijs duur, het personeel is weinig opgeleid en de kinderen moeten grote afstanden afleggen. Op dat vlak is er in Vlaanderen dus geen probleem. Die vrouw ging er dan ook vanuit dat er in Vlaanderen geen problemen meer konden zijn van ongelijkheid van kansen. Toch moet men ook in Vlaanderen nog een hele weg afleggen.

De democratisering van het onderwijs heeft misschien ook een nadeel, namelijk dat de meeste leerkrachten het in hun eigen omgeving niet meer meegemaakt hebben wat het betekent om de eerste generatie te zijn die gaat studeren. Op dit ogenblik moet het onderwijs opnieuw een sprong maken in de democratisering, net als in de periode 1960-1980. Het kleuteronderwijs is daarbij cruciaal, ook al is het geen leerplicht. Dat geldt zeker voor de zwaksten in de samenleving. Het Vlaamse kleuteronderwijs beschikt over heel wat middelen, zeker in internationaal perspectief. In deze regeerperiode moet men werk maken van de nieuwe sprong in de democratisering. Dat heeft niet alleen te maken met begrotingen. Het parlement kan deze discussie niet alleen voeren. Vooral de schoolbesturen moeten zich daarvoor inzetten. De politici van meerderheid en oppositie moeten durven vragen dat de gewenste output effectief gerealiseerd wordt tegen het einde van de regeerperiode. Daarom moeten zowel de beleidsmakers als de praktijkmensen een aantal vanzelfsprekendheden durven verlaten. Zijn fractie is bereid om daaraan mee te werken.

1.5. Tussenkost van de heer Koen Daniëls

De heer *Koen Daniëls* vindt het jammer dat er in onderwijs moet worden bespaard. In een dalende conjunctuur moeten er verstandige en bewuste keuzes worden gemaakt. De minister heeft keuzes gemaakt waardoor het onderwijs in klassen en scholen grotendeels gevrijwaard is en blijft. Binnen onderwijs blijft er ruimte voor noodzakelijke investeringen en voor de groei van de budgetten die, zoals voor personeelsmiddelen, open end zijn. De begroting 2015 focust op een aantal tussenstructuren, overkoepelende zaken en projecten. Moet men concluderen dat door het maken van keuzes de overige zaken zinloos zijn? Als dat zo was dan had dit al eerder moeten blijken. Als men keuzes moet maken, is het beter om duidelijkheid te creëren. Als men generiek bespaart op een artikel waaronder veel projecten ressorteren, wil dit dan zeggen dat men dan de kaasschaaf hanteert of wordt er tussen projecten gekozen? Onduidelijkheid over de besparingen leidt alleen maar tot een geruchtenstroom. Het Vlaamse onderwijs is nog altijd goed bedeed en draait goed. Genoegzaamheid moet echter vermeden worden. De globale vragen over het budget van onderwijs zijn belangrijk. Hoeveel gaat er naar infrastructuur, werking, lonen?

Binnen werking is er een grote looncomponent. Heel wat personeel wordt met werkingsmiddelen betaald. Dit mag niet uit het oog worden verloren. In het verleden werd er soms met de kaasschaaf bespaard. Dit herhaaldelijk toepassen kan er toe leiden dat er geen kaas meer is. Het is beter om dan bepaalde projecten te schrappen en met andere voort te gaan. Heeft het zin om projecten te behouden waar geen middelen meer voor de werking zijn?

Er moet prioritair worden ingezet op een scholenbouwbeleid. Op het einde van de legislatuur wordt er 500 miljoen euro extra ingezet voor scholenbouw. Hoe ver staat de minister met het Masterplan Scholenbouw? Hoe gaat het scholenpatrimonium worden bewaard en maximaal ingezet?

In het regeerakkoord, maar niet in de begroting, staat vermeld dat er middelen voor de uitrusting voor tso- en bso-scholen moeten zijn. Waar moeten deze middelen vandaan komen?

Studieoriëntering is belangrijk om kosten te vermijden en voor ouders, leerlingen, docenten en hoger onderwijs. De oriëntering is cruciaal bij de overstap van lager naar secundair onderwijs en bij de overstap van secundair naar hoger onderwijs. In het regeerakkoord staat dat de OVSG- en de interdiocesane toetsen verder op punt gaan worden gesteld om het getuigschrift Basisonderwijs zijn waarde te geven. Het steunpunt Toetsontwikkeling gaat daarin een belangrijke rol spelen. In de begroting wordt er op een aantal steunpunten gekort. Wordt het Universitair Steunpunt Toetsontwikkeling en Peilingen ook getroffen (FB0-1FHE2AB-WT, p. 17)? Zo ja, hoe wordt er dan invulling gegeven aan het regeerakkoord?

In Cultuur wordt er in het kader van de digitalisering ook gesproken van de serious games. Is het niet mogelijk om te voorzien in cofinanciering tussen departementen? Er kunnen efficiëntiewinsten geboekt worden als de middelen van twee beleidsdomeinen, die eenzelfde doel voor ogen hebben, samen worden gebracht.

Er zijn veel uitdagingen op het gebied van onderwijs en arbeidsmarkt (FB0-1FHE2AD-WT, p. 19). De besparingen kunnen een aantal doelstellingen in het gedrang brengen. Er zijn een aantal plannen zoals het STEM-actieplan en plannen in verband met ondernemingszin en ondernemerschap. Deze plannen zijn aan uitvoering toe. De vraag rijst hoe de besparingen daar maximaal uitvoering aan geven. Is een gedeelde financiering met het beleidsdomein Werk mogelijk?

In het kader van begrotingsartikel FB0-1FHE2AE-WT (p. 20) stelt de spreker dat in de vorige regeerperiode er een aantal pogingen zijn geweest om Voorrangsbeleid Brussel en BROSO te laten samenwerken of fusioneren. Dat is niet gelukt. Wat is de minister van plan met BROSO?

Naast vzw Bednet, zijn er ook ziekenhuisscholen, tijdelijk onderwijs aan huis enzovoort. Gaat men daar mee verder en op welke manier?

In het secundair onderwijs wordt er op de lonen een grote inspanning gelegd (FC0-1FDE2AD-WT, p. 31). Hij is het eens met de rationalisering van het aantal studierichtingen. Dit moet dringend gebeuren, samen met de planlastvermindering en een efficiëntere en slagkrachtiger organisatie. Hoe kan de beoogde besparing worden bereikt zonder naar gigantisch grote klassen te moeten gaan? Kan men dit realiseren op een aantal tussenstructuren?

De heer Daniëls vraagt meer duidelijkheid over de maatregelen voor de zij-instroom in het secundair onderwijs. Iedereen begrijpt ondertussen dat aan iedereen met terugwerkende kracht de anciënniteit uit de privésector toekennen onbetaalbaar is maar dat neemt niet weg dat de zij-instroom van leerkrachten het technisch en beroepsonderwijs attractiever kan maken.

Bij de nascholing (FC0-1FGE2AF-WT, p. 40) is er een vermindering van budgetten en een overheveling naar de scholen zodat deze autonomer kunnen beslissen. Dit laatste is een goede zaak. Hoe kan dit maximaal worden georganiseerd rekening houdend met de bijzondere doelgroep van zowel jonge als oudere leerkrachten?

Over de kwaliteitszorg hoger onderwijs stelt het regeerakkoord dat de instellingsreview met pilots wordt opgestart. De resultaten van die pilots bepalen de verderzetting ervan. De minister startte al het overleg om de planlast maximaal te verminderen en een externe kwaliteitscontrole te behouden. Dat is echter niet in de begroting terug te vinden.

1.6. Tussenkoms van mevrouw Ann Brussee

Mevrouw *Ann Brussee* sluit zich aan bij de grote lijnen van de algemene beschouwingen van de heer Daniëls.

De verhoging van het inschrijvingsgeld van het deeltijds kunstonderwijs (zie artikel 15 van het programmadecreet 2015) schept in Brussel een probleem. Het Franstalig deeltijds kunstonderwijs is er gratis, het Nederlandstalige niet. Als Vlaamse Brusselaar betreurt ze deze scheve concurrentiepositie. Liggen deze inschrijvingsgelden definitief vast? Zijn er verschillen tussen leeftijdsgroepen? Is er een mogelijkheid om rekening te houden met de Brusselse eigenheid? Het deeltijds kunstonderwijs in Brussel heeft niet alleen een probleem met de inschrijvingsgelden maar ook met de infrastructuur die er problematischer is dan in de rest van Vlaanderen.

In verband met de initiatieven van het STEM-actieplan wil ze weten of er verder op kan worden ingezet zoals voorzien. In de vorige legislatuur is er veel gediscussieerd over verschillende maatregelen. Niet alles werd toen geconcretiseerd.

De vorige zittingsperiode stelde mevrouw Brussee al een aantal vragen over het project Holebivriendelijk onderwijs. Zal Çavaria deze projectwerking kunnen verderzetten?

Over de initiatieven zoals de SID-in's en de brochure 'Wat na het secundair onderwijs?' zou ze willen weten of er in de nodige middelen kan worden voorzien?

Is er continuïteit gegarandeerd in verband met de salariskosten voor de Nederlandstalige peuterskolen, kinderdagverblijven en het voor- en naschools toezicht van de scholen van het GO! in Brussel-Hoofdstad (FC0-1FDE2AG-WT, p. 33)? Er zijn nu al capaciteitstekorten. Als er plaatsen verdwijnen dan wordt het probleem nog groter.

Wat de financiering van het hoger onderwijs betreft, wordt de klik in 2015 overgeslagen (FD0-1FEE2AA-WT). Hoe gaat dit worden berekend? Het is, gelet op de besparingen in het hoger onderwijs, belangrijk niet te talmen met compensatoire maatregelen. Het is nodig om de instroom te monitoren, het aanbod te rationaliseren en de nadelen van de flexibilisering weg te werken. Dit kan zorgen voor een compensatie die niet negatief hoeft te zijn. Het monitoren van de instroom kan volgens een wetenschappelijke studie positief zijn. De studenten behalen sneller hun diploma door sneller de juiste studierichting te kiezen waardoor de studieduur daalt.

De universiteiten leverden al een inspanning op het vlak van de rationalisering van het studieaanbod. De hogescholen zouden hun aanbod eens onder loep moeten nemen. De verhoging van de inschrijvingsgelden zal voor de hogescholen, daar zij meer beursstudenten hebben, niet dezelfde compensatie voor de besparingen geven als voor de universiteiten.

Het is niet wijs om in budgettaire krappe tijden het financieringsmodel te wijzigen. Het is wel goed om in deze legislatuur het pad voor een aanpassing van de financiering van het hoger onderwijs te effenen. Is de evaluatie van de financiering al afgerond?

De vrije universitaire instellingen vragen de financieringsongelijkheid aan te pakken zoals de hogere RSZ-bijdragen en de niet-terugbetaling van het woon-werkverkeer. Bestaat er een mogelijkheid om die financieringsongelijkheid weg te werken? Voor de VUB levert het wegwerken van dit verschil 2,8 miljoen euro op.

In zijn advies geeft de Vlor aan te vrezen dat de besparingen op werkingsmiddelen in het hoger onderwijs tot jobverlies zouden kunnen leiden. Wat is de mening van de minister hierover? Een deel van het contractueel personeel wordt betaald op 20 percent van de werkingsmiddelen. De Vlor vraagt daarom ook een soepele houding ten aanzien van de 80/20-regel.

Bij de studiebeurzen is er een verschil ten opzichte van 2014 (FD0-1FGE2AG-WT, p. 50). Ze kan het cijfer niet goed plaatsen. Is het een herberekening?

Kan het initiatief rond integrale toegankelijkheid bij AGIO worden voortgezet en is dat nodig (FC0-1FGE2AY-IS, p. 57)?

1.7. Tussenkomen van mevrouw Tine Soens

Mevrouw *Tine Soens* citeert het Vlor-advies dat stelt: "De Vlor pleit ervoor dat de overheid in de volgende jaren sterker een visie ontwikkelt op de maatschappelijke meerwaarde die gegenereerd wordt vanuit onderwijs.". Ze vreest dat dit met de voorliggende begroting alles behalve het geval zal zijn. Het is historisch dat de beleidskredieten dalen ten opzichte van het voorgaande jaar. In de meerjarenbegroting 2014-2019 was er nog in een forse verhoging voor 2015 voorzien. Deze begroting zit daar met 314 miljoen euro onder.

Bij de toelichting van begrotingsartikel FB0-1FEE2AB-WT – werking en toelagen – hoger onderwijs – andere, staat dat er een besparing is van 122.000 en 11.000 euro. Waarop wordt precies bespaard?

Bij onderzoek en innovatie (FB0-1FHE2AB-WT, p. 17) rijst de vraag hoe de 2 miljoen euro gaat worden bespaard en hoe dit in de 3 percentnorm voor onderzoek en ontwikkeling wordt gekaderd.

In juni 2014 werd er een nieuwe beheersovereenkomst voor vijf jaar afgesloten met het steunpunt Inclusief Hoger Onderwijs (FB0-1FHE2AJ-WT, p. 20-21). Wanneer gaan de voorziene middelen worden uitbetaald? Mevrouw Soens heeft niet de indruk dat er ingezet wordt op gelijke kansen in het hoger onderwijs gelet op de besparingen op bijvoorbeeld het Aanmoedigingsfonds, beurzen Erasmusprogramma enzovoort.

De Dynamo 3-subsidies werden geëvalueerd. Wat betekent dit voor de middelen (FB0-1FHE2AL-WT, p. 22)?

Wordt er ook op de NVAO bespaard (FB0-1FHE2AM-WT)? Zoals mevrouw Gennez, zou ze graag een lijst krijgen van de projecten die worden opgeheven met de motivering daarvoor.

Bij de basisfinanciering van het hoger onderwijs (FD0-1FEE2AA-WT, p. 44) vreest mevrouw Soens dat de minister de boel in het ootje neemt. In de toelichting wordt gemeld dat de kliks en het groeipad van de integratieoperatie worden toegekend. Aan de andere kant worden die middelen weggenomen in het programmadecreet. Hoe wordt de 3 percentnorm voor onderzoek en ontwikkeling behaald als de middelen hier dalen? De indruk wordt gewekt dat de middelen stijgen doordat men een extra maand werkingsmiddelen voor de universiteiten inschrijft omdat de maand december ESR-matig niet langer mag aangerekend worden op het volgende jaar. Er is een besparing van 55,6 miljoen euro. Hoe wordt dit concreet ingevuld?

Een subsidie voor de VVS wordt verminderd met 22.000 euro (FD0-1FGE2AE-WT, p. 50). Hoe gaan ze die besparing opvangen?

De studiefinanciering (FD0-1FGE2AG-WT, p. 50) daalt met 10 miljoen euro of bijna 8 percent. De berekening kan alleen maar kloppen als de bedragen van de studiebeurzen en -toelagen worden verlaagd. Worden de berekeningsschalen geïndexeerd? Zo niet, dan is dat een bijkomende besparing. Volgens het regeerakkoord zou de ongelijkheid in studiefinanciering bij hbo5 moeten worden weggewerkt. Zijn daarvoor middelen voorzien?

Waar wordt er bij kwaliteitszorg rond kwaliteit en kwalificaties (FH0-1FGE2AH-WT, p. 54) precies bespaard?

Het departement berekende voor de verdeling van de middelen voor kinderbijslag over de hogescholen wat de stijging van de personeelskost zou zijn. Het is echter een onderschatting omdat het op basis van salarissen van statutair personeel en gastprofessoren in augustus werd berekend. Dit is een maand waar er minder personeel in dienst is. De hogescholen met kunst krijgen procentueel het minst maar worden aan de kostenzijde het meest getroffen omdat daar meer tijdelijken zijn dan vastbenoemden. Hoe werden de middelen verdeeld?

Ze sluit zich aan bij de vragen van mevrouw Brusseel over de ongelijke financiering van instellingen van het hoger onderwijs. Gelet op het aantal beursstudenten, in combinatie met de afschaffing van het Aanmoedigingsfonds en de besparingen op sociale voorzieningen, worden de instellingen die inspanningen doen om studenten uit zwakkere sociale groepen aan te trekken en te ondersteunen eerder afgestraft. Zijn er middelen voorzien om de ongelijkheid daar weg te werken? Het woon-werkverkeer voor personeelsleden van hogescholen wordt terugbetaald, voor univer-

siteiten niet. Er is een arrest van het Grondwettelijk Hof die deze ongelijkheid vaststelt. Welke middelen worden daarvoor voorzien?

1.8. Tussenkost van mevrouw Vera Jans

Mevrouw *Vera Jans* stelt vast dat vzw Bednet op twee plaatsen wordt vermeld. Enerzijds binnen de SIO-projecten (FB0-1FBE2ZZ-PR, p. 13), anderzijds bij gelijke kansen (FB0-1FHE2AJ-WT, p. 20-21). Welke budgetten blijven? Wat is de doelstelling met dit project?

De opleidings- en onderwijsinfrastructuur voor technologie in het kader van SALK moet stroken met de komende Vlaamse hervormingen. Er komen, na de sluiting van Ford Genk, meer en meer onderwijsuitdagingen in Limburg (FB0-1FHE2AF-WT, p. 20).

Het is vanzelfsprekend dat het aantal leerlingen, als kostendrijver, gebruikt wordt. De ervaring in Welzijn leert wel dat er voor- en nadelen zijn aan een openend-financiering. Als het aantal leerlingen stijgt, heeft het voordelen. Ze hoopt dat de openendfinanciering in onderwijs een verworvenheid kan blijven. Uit haar ervaringen in Welzijn weet ze dat dit niet vanzelfsprekend is.

1.9. Tussenkost van mevrouw Barbara Bonte

De Vlaams Belangfractie van mevrouw *Barbara Bonte* is het eens met een aantal maatregelen, zoals de aangekondigde planlastenverlaging en de verlaging van de administratieve lasten voor de leerkracht alsook de evaluatie en een mogelijke reductie van de eindtermen. Ze hoopt dat het niet enkel aankondigingspolitiek is. Ze heeft echter ook wel een aantal bedenkingen.

Eerst zal er worden bespaard op de werkingsmiddelen in het leerplichtonderwijs. Dit houdt een groot risico in voor kwaliteitsdaling, iets waarvoor trouwens ook de Vlor waarschuwt. Kwaliteit is van uiterst belang voor onderwijs, zeker in een kenniseconomie. Verschillende studies hebben al bewezen dat de kwaliteit van het onderwijs dalende is. De vraag is dan welk impact de daling van de werkingsmiddelen gaat hebben op de onderwijskwaliteit.

De Vlor vreest dat het verlagen van de werkingsmiddelen een impact op de koopkracht van scholen bij kleine investeringen zal hebben, zoals het up-to-date houden van didactisch materiaal en het creëren van nieuwe leermethodes. De Vlor vreest bovendien voor een impact op grote investeringen wanneer basisscholen zelf 30 percent en secundaire scholen 40 percent van de kostprijs van bouwprojecten mee financieren. De Vlor vreest voor een impact op het onderhoud van de gebouwen in alle onderwijsnetten. Er zijn consequenties op het vlak van personeel dat betaald wordt via de werkingsmiddelen. Er is een impact op het comfort van leerlingen in het buitengewoon onderwijs en een mogelijke impact op de uitrol van het M-decreet.

Er zit een forse stijging van de energieprijzen aan te komen, als gevolg van het jarenlange overgesubsidieerde groenestroombeleid. Hoe gaan de scholen deze stijgende energieprijzen moeten betalen met geslonken werkingsmiddelen? Ook de Vlor maakt hierover een opmerking. Zij verwijzen naar een van de essentiële punten uit de technische fiche voor de onderhandelaars: "onvoorziene onkosten mogen de gewone werking van de onderwijsinstellingen niet in het gedrang brengen. Zo mogen stijgende energiefacturen geen zodanig groot beslag leggen op de werkingsmiddelen dat de ondersteuning van onderwijsactiviteiten in het gedrang komt."

De beslissing om de GOK-financiering geen deel meer uit te laten maken van de reguliere financiering is positief. Het wordt tijd dat de werkingsmiddelen op een objectieve en rechtvaardigere manier worden verdeeld. De Vlaams Belangfractie pleitte daar steeds voor.

Voor het Steunpunt Leerlingenvervoer wordt voorzien in een aantal uitgaven (FB0-1FGE2AE-WT, p. 14), voor onder meer het onderhoud en/of uitbreiding en hernieuwing van de webapplicatie waarbij het voor ouders, leerlingen en scholen mogelijk is om gegevens in verband met het leerlingenvervoer op te zoeken. Deze applicatie bestaat sinds het schooljaar 2008-2009, maar wordt ze veel gebruikt? Wat is de kostprijs?

Er is het budget voor scholen, die in het kader van capaciteitsproblematiek gebouwen kunnen huren en hiervoor een beschikbaarheidsvergoeding ontvangen (FB0-1FGE2AJ-IS, p. 15). Dit budget daalt door een overheveling naar een ander begrotingsartikel voor opleidings- en onderwijsinfrastructuur voor technologie in het kader van SALK. Waarom gebeurt dit? Zijn dit middelen die voor de ad-hoc-aanpak van capaciteitsproblemen verdwijnen naar een andere begrotingspost en zullen die worden aangewend voor andere doeleinden?

Er wordt heel wat verwacht van planlastvermindering en het verminderen van administratieve lasten. Hopelijk is het meer dan aankondigingspolitiek. Uit onderzoek blijkt dat veel leerkrachten vroeger willen stoppen met werken terwijl ze eigenlijk liever langer zouden werken. Alles wat er bij komt kijken, de zogenaamde administratieve planlast, maakt het beroep erg belastend en weegt zwaar. Het is niet duidelijk hoe er een besparing van meer dan 20,5 miljoen euro kan worden gerealiseerd. Er wordt vooral gekeken naar de onderwijskoepels en men wil de scholen en de leerkrachten een stuk meer ruimte geven. Hoe gaat dit gebeuren?

De eindtermen gaan worden geëvalueerd, bijgestuurd en waar nodig gereduceerd. De Vlaams Belangfractie is steeds voorstander geweest om de eindtermen af te schaffen omdat ze de vrijheid van onderwijs beknotten. De inhoud van de eindtermen is een groot probleem: ze zijn vaak vaag en niet steeds eenduidig interpreteerbaar. De eindtermen leggen bovendien zeer sterk de nadruk op het 'kunnen' in plaats van op het 'kennen'. Een evaluatie, bijsturing en mogelijke reductie is een eerste goede aanzet, maar het mag meer zijn.

Er wordt niet meer over de hervorming van het secundair onderwijs gesproken maar over de modernisering. Ze vreest echter dat modernisering ongeveer op hetzelfde neerkomt. Haar fractie is geen aanhanger van de hervorming en ook acht op de tien leerkrachten en twee op de drie ouders steunen de hervorming niet. De meeste leerkrachten zien trouwens niet in waarom het onderwijs moet worden hervormd. Het masterplan komt slechts in geringe mate tegemoet aan de gekende knelpunten zoals de ongekwalificeerde uitstroom van leerlingen, de onderwaardering van het technisch- en beroepsonderwijs en de vervroegde uitstroom van leerkrachten. Mevrouw Bonte hoopt dat er niet te veel tijd verloren gaat aan hervormingsdrang, maar dat er gekozen wordt voor snelle maatregelen om de knelpunten in het secundair onderwijs weg te werken.

Uit de resultaten van de Teaching And Learning International Survey (TALIS) van 2013 blijkt dat Vlaamse leerkrachten wel nascholing volgen. In het lager en het secundair onderwijs volgde bijna 90 percent één of andere vorm van nascholing. Dit gebeurt niet op regelmatige basis. Gemiddeld besteedt een leraar op twaalf maanden, drie dagen aan professionele ontwikkeling, wat zeer weinig is. Op nascholing wordt in totaal 4,5 miljoen euro bespaard op iets wat zeer belangrijk is voor leerkrachten. Bovendien komt het de kwaliteit van het onderwijs alleen maar ten goede.

Investerings in kwaliteitsvolle schoolinfrastructuur is één van de vijf strategische onderwijsdoelstellingen. Er wordt extra geld vrijgemaakt voor investeringen in schoolinfrastructuur. Over vijf jaar zal er 500 miljoen euro extra zijn. Extra geld is toe te juichen, maar is niet voldoende om de capaciteitsproblematiek aan te pakken. De noden lopen op tot in de miljarden euro's. De Vlor is ook die mening toegedaan en is daarom van oordeel dat de investeringen in onderwijsinfrastructuur van een andere aard zijn en dus een argument kunnen vormen voor tijdelijke investeringen.

In verband met de besparingen in het hoger onderwijs is mevrouw Bonte het in grote lijnen eens met de kritiek van de Vlaamse Raad voor Wetenschap en Innovatie (zie *Parl.St.* VI.Parl. 2014-15, nr. 132/1, p. 188). Hij betreurt de besparingen in het hoger onderwijs ten eerste en wijst erop dat dit Vlaanderen nog verder zal verwijderen van het Europese streefdoel om 2 percent van het bbp aan hoger onderwijs te besteden. Hij vervolledigt dat deze besparingen een weerslag zullen hebben op de onderzoeks- en ontwikkelingsuitgaven en op het behalen van de 1 percentnorm voor onderzoek en ontwikkeling.

Voor wat betreft de aanpak van de inburgeringsproblematiek groeien de middelen aan met 5,9 miljoen euro tot in totaal 9,6 miljoen euro. Deze middelen zijn volgens de Vlaamse Regering nodig omdat de inburgeraars zowel NT2 Richtgraad 1.1 als NT2 Richtgraad 1.2 moeten volgen. Haar fractie is er steeds voorstander van geweest dat nieuwkomers hun inburgeringstraject, inclusief de taalcursussen, zelf betalen. Zeker in tijden van budgettaire krapte mag deze piste worden onderzocht. In Nederland bijvoorbeeld is dit al het geval. Daar moeten inburgeraars zelf instaan voor de kosten van hun inburgeringscursussen en -examens en als ze slagen voor dat examen kunnen ze een deel van het cursus- en examengeld terugkrijgen.

Tot slot is er ook in een budget voorzien als opstartfinanciering van een optie Islamitische Theologie en Godsdienstwetenschappen, die vanaf september 2014 in de masteropleiding in de wereldgodsdiensten, de interreligieuze dialoog en de religiestudies van de KU Leuven is vervat (FB0-1FHE2AM-WT, p. 24). Ze steunt de invoering van deze nieuwe masteropleiding niet. Haar fractie wil niet meehelpen aan het uitbouwen van een islamzuil. Hoeveel budget is er voor voorzien en hoeveel studenten volgen dit academiejaar deze opleiding?

In de begroting staan een aantal goede maatregelen, maar er wordt wel fors bespaard. Nochtans is onderwijs in een kenniseconomie uitermate belangrijk. Er wordt door de burger al veel bijgedragen aan de samenleving in de vorm van torenhoge belastingen. Ze moeten daar iets voor in de plaats krijgen, in de eerste plaats kwaliteitsvol onderwijs voor iedereen. Mevrouw Bonte hoopt dat de minister erover zal waken dat de kwaliteit van het onderwijs niet in het gedrang zal komen en dat ze op tijd zal bijsturen waar nodig.

1.10. Tussenkoms van de heer Jan Durnez

De heer *Jan Durnez* stelt vast dat er de volgende jaren, op een systematische manier, veel werk zal moeten verzet worden. Wat het beleid voor jongeren in moeilijkheden en kansarmenbeleid betreft, hoopt hij dat de tweedeling in Vlaanderen verdwijnt van twee gemeenten met 12 percent van de inwoners en de andere Vlaamse gemeenten. Die laatsten hebben ook hun uitdagingen en moeilijkheden, bijvoorbeeld de grensproblematiek. Hij leest op pagina 50 dat de time-outprojecten worden voortgezet en hij hoopt dat de projecten van de provincies niet verloren zullen gaan.

1.11. Tussenkost van mevrouw Kathleen Helsen

Mevrouw *Kathleen Helsen*, voorzitter, meent dat het aandeel van onderwijs in de totaliteit van de besparingen meevalt in vergelijking met andere domeinen. Het behoudt van de openendfinanciering is belangrijk. Voor mensen in onderwijs lijkt dit vanzelfsprekend omdat dit al jaren zo is. In andere sectoren is dat echter niet zo.

Ze had graag meer verduidelijking over de niet-gespecificeerde besparingen zoals in onderzoek en innovatie, onderwijs en arbeidsmarkt, gelijke kansen en de werking en betoelaging van andere beleidsthema's onderwijs.

Ze beklemtoont het belang van de ondersteuning van de vzw Bednet. Op het einde van de vorige legislatuur diende ze, samen met andere collega's, een amendement in op Onderwijsdecreet XXIV om het belang van de vzw Bednet te onderstrepen. Graag had ze meer uitleg gekregen over de voorziene kredieten (FB0-1FBE2ZZ-PR, p. 13 en FB0-1FHE2AJ-WT, p. 20-21).

Wat is de stand van zaken in het sociaal overleg over de loonbesparingen? Hoe gaat dit worden gerealiseerd? Ze heeft een brief ontvangen over de inspectie levensbeschouwelijke vakken met de vraag of in een spreiding kan worden voorzien zodat niet telkens dezelfde godsdienst de besparing moet realiseren (FC0-1FGE2AA-WT, p. 36).

Leerlingenbegeleiding is een ondersteuning voor de meest kwetsbare leerlingen. Ze moet in de toekomst op een goede manier gerealiseerd blijven. Bij de centra voor leerlingenbegeleiding is een besparing voorzien op de lonen en werking (FC0-1FGE2AC-WT en FC0-1FGE2AD-WT, p. 37). Bij de lonen wordt in de memorie van toelichting bij het ontwerp van programmadecreet er een piste overwogen om te besparen via het niet voorzien in vervangingen. In het beschikkende deel van het ontwerp is het niet specifiek opgenomen. Wordt deze piste aangehouden? Wat zijn de mogelijkheden? Is er informatie per discipline over afwezigheden die er vorig jaar waren? Zo kan ze een inschatting maken van de aard van de afwezigheden en hoe de vervangingen best gebeuren. Als de afwezigheden bijvoorbeeld kort zijn, dan is het zelfs niet wenselijk om over te gaan tot een vervanging.

Op de werkingsmiddelen van de CLB's heeft mevrouw Helsen wel een zicht. Leerlingenvervoer neemt daar een belangrijk deel van het budget van sommige centra voor zijn rekening. De centra bekijken hoe ze de besparing het best kunnen realiseren. Ze overwegen maatregelen te nemen in verband met het leerlingenvervoer. Ze zijn niet decretaal verplicht dit zelf te bekostigen. In sommige contracten met de scholen werd wel opgenomen dat de centra daarvoor zouden instaan. De vraag rijst of deze contracten kunnen worden herzien.

De scholen zijn verplicht om in infrastructuur te voorzien voor de centra voor leerlingenbegeleiding. In de Onderwijsspiegel werd vastgesteld dat heel wat infrastructuur zowel in scholen als in de centra niet in overeenstemming is met de normen. Mevrouw Helsen vroeg de vorige minister al deze normen te bekijken. Is er een mogelijkheid om de medische consulten op school mogelijk te maken en de normen daarvoor aan te passen? De scholen zouden inspanningen moeten doen om in de decretaal bepaalde infrastructuur te voorzien. De centra zouden op die manier hun werking kunnen uitbouwen en de besparingen op de middelen zal hun werking niet in het gedrang brengen.

1.12. Tussenkost van de heer John Crombez

De heer *John Crombez* heeft een vraag over de Diensten voor het Algemeen Regeringsbeleid, waar er voor de coördinatie voor de inclusieve beleidsaanpak in

Brussel in gemeenschapsaangelegenheden verschillende ministers bevoegd zijn. Volgens de minister-president moeten de vragen daarover aan de bevoegde ministers gesteld worden. Op het begrotingsartikel AB0-1AGI2AA-WT – werking en toelagen – algemene ondersteuning Brusselbeleid (*Parl.St.* VI.Parl. 2014-15, nr. 13/2-A, p. 24) staan verschillende bedragen ingeschreven waaronder ook bedragen voor onderwijs. Het vastleggingskrediet stijgt met 200.000 euro en het vereffeningskrediet met 110.000 euro. In tegenstelling tot het eerste bedrag wordt het tweede niet verklaard. Vanwaar komt de stijging met 110.000 euro? Dat is belangrijk omdat de verhouding van de impact op de begroting niet duidelijk is. Zo ontvangt de vzw Vlaams-Brusselse Media een subsidie van afgerond 6,2 miljoen euro. Daar is er een relatief beperkte besparing door desindexatie van 30.000 euro. Voor Jong in Brussel bedraagt de werkingssubsidie voor 2015 1,858 miljoen euro. Dat is een derde van het bedrag voor de vzw Vlaams-Brusselse media maar daar heeft de besparing door desindexatie een impact van 200.000 euro (*Parl.St.* VI.Parl. 2014-15, nr. 13/2-A, p. 30-31). Dat wordt niet verklaard.

2. Antwoorden van de minister en replieken

2.1. Algemeen

In antwoord op een vraag van de heer De Meyer zegt minister *Hilde Crevits* dat uit de middelenevoluties tussen 2010 en 2015 kan worden afgeleid dat de grote verhoudingen in de onderwijsbegroting door de jaren heen geen grote wijzigingen hebben ondergaan. Het is logisch dat het grootste deel van het budget, meer dan 80 procent gaat naar salarissen. De werkingskredieten schommelen tussen 15 en 17 percent. De investeringen zitten rond de 3,5 percent. De minister verwacht niet dat die verhoudingen significant zullen wijzigen, ook gezien de omvang van het budget. Toch stijgt de loonkost stapsgewijs: van 79,5 percent naar 81 percent. Die evolutie is logisch want het gevolg van demografische evoluties, maar zit dicht bij haar limiet.

Een vergelijking met OESO-gegevens is niet evident. Ten eerste is de scope van de datagegevens waarop de OESO-statistieken worden berekend uitgebreider dan die van de Vlaamse onderwijscijfers. Ten tweede heeft Vlaanderen ook zijn eigen specifieke begrotingsstructuur.

Vlaanderen is er tot nu toe in geslaagd om de onderwijsuitgaven op peil te houden. In 2009 bedroeg het percentage 6,4 percent van het bruto regionaal product (brp) van de Vlaamse Gemeenschap. In 2011, het jaar waarover de recentste OESO-statistieken gaan, besteedde Vlaanderen 6,6 percent van het brp aan onderwijs. Het EU21-gemiddelde dat uitgegeven wordt aan onderwijsuitgaven bedroeg in 2011 5,8 percent van het brp. De minister vindt het belangrijk om zo veel als mogelijk te benchmarken met OESO-gegevens. Zo heeft ze de recente OESO-statistieken over de democratisering van het hoger onderwijs ter hand genomen bij het bepalen van de nieuwe tariefstructuur. Vorige week vernoemde ze ook het lopende onderzoek van de OESO over de werkingsmiddelen en de financieringswijze van het hoger onderwijs, waarvan het ontwerprapport verwacht wordt in februari 2015. De minister zegt dat de Vlaamse administratie van de OESO dankbetuigingen ontving voor haar goede medewerking.

Ze stelt voor om die resultaten af te wachten. Op dat moment zullen ook de resultaten van de audit van het Rekenhof over de toekenning en aanwending van de werkingsmiddelen van het gewoon basis- en secundair onderwijs beschikbaar zijn, alsook het resultaat van het onderzoek van de KU Leuven over de GOK-middelen en de werkingsmiddelen.

De heer *Jo De Ro* informeert naar de timing voor de studies.

Minister *Hilde Crevits* zal niets veranderen tot alle studies opgeleverd zijn. In haar beleidsnota zijn er twee aangekondigd: de studie van KU Leuven en de audit van het Rekenhof. Ze heeft daar nu het OESO-onderzoek aan toegevoegd dat uiteraard breder is dan het GOK, maar ook gaat over nabijheid, schoolfinanciering enzovoort. Begin januari zou een ontwerp klaar zijn. Op dat moment zullen ook de eerste resultaten van de KU Leuven- en Rekenhofstudies bekend zijn, zodat ook die resultaten in de finale versie kunnen. De minister verwacht die voor april of mei volgend jaar, zodat er eigenlijk pas in de begroting 2016 nuttige conclusies uit kunnen worden getrokken.

De heer *Koen Daniëls* vraagt of in de looncomponent ook de lonen zitten die met werkingsmiddelen worden betaald. En of dat invloed heeft op de 40/60-verhouding?

Minister *Hilde Crevits* beaamt dat de looncomponent ook die lonen omvat, maar dat deze nog niet vervat zitten in de percentages zoals geciteerd. Voor wat betreft de lonen die vervat zitten in de werkingsmiddelen van het leerplichtonderwijs verrekenet de administratie dat niet begrotingsartikel per begrotingsartikel maar neemt ze gewoon een percentage 60/40 volgens een vuistregel.

De heer *Koen Daniëls* leidt daaruit af dat de looncomponent nog iets hoger ligt omdat met de werkingskosten ook lonen worden betaald.

Uit alle basisallocaties is, waar beschikbaar in de tabellen van de administratie, het loonpercentage uitgehaald, aldus minister *Hilde Crevits*. De gegevens zijn dus vrij accuraat.

De heer *Koen Daniëls* houdt vol dat van de niet-loongebonden werkingskredieten van die basisallocatie ook lonen betaald kunnen worden. Worden daarvoor dan de juiste indexpercentages toegepast?

Volgens minister *Hilde Crevits* blijven de verhoudingen van 80/20 voor het hoger onderwijs, 60/40 voor het leerplichtonderwijs overeind, hoewel de administratie wel enkele correcties heeft toegepast. Het klopt echter dat de looncomponent iets hoger kan zijn omdat er ook lonen met werkingsmiddelen betaald worden.

bedragen in duizend euro	2010	2011	2012	2013	2014	2015
lonen	7.834.451	8.091.270	8.389.638	8.586.932	8.741.949	8.833.915
werking	1.691.857	1.726.873	1.657.853	1.687.681	1.715.336	1.689.463
infrastructuur	327.733	325.908	338.545	375.265	409.572	372.796
provisionele kredieten	949	0	96	44	867	3.740
Totaal	9.854.990	10.144.051	10.386.132	10.649.922	10.867.724	10.899.915
lonen	79,5%	79,8%	80,8%	80,6%	80,4%	81,0%
werking	17,2%	17,0%	16,0%	15,8%	15,8%	15,5%
infrastructuur	3,3%	3,2%	3,3%	3,5%	3,8%	3,4%
provisionele kredieten	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Totaal	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Op de vraag van mevrouw Gennez over de cao-middelen en de besparingsbedragen, antwoordt de minister dat zowel op de onderwijsbegroting als centraal er op dit moment geen budget staat voor cao. Dit is niet zo abnormaal en ook niet nieuw. Ook tijdens de vorige legislatuur 2009-2014 werd pas en court de route een budget vrijgemaakt en werd er eveneens geopteerd voor kwalitatieve cao's. Er werden

ook in 2010 geen nieuwe cao-middelen uitgetrokken. Wel werd er in 2010 en 2011 nog een deel van de lopende cao's uitgevoerd, onder andere het optrekken van het vakantiegeld tot 92 percent in 2011. In cao IX werd voor 2011 en 2012 een klein bedrag begroot: 1,6 miljoen euro aangevuld met het saldo van de vorige cao. De middelen voor cao X werden pas in 2014 vrijgemaakt. Tijdens informeel overleg werd dit duidelijk aan de onderwijsvakbonden gezegd.

Voorts licht de minister de algemene middelen toe. Het Onderwijsbudget 2015 bedraagt 10,9 miljard euro. De veranderingen ten gevolge van de zesde staats-hervorming heeft de minister al toegelicht. De minister honoreert de meeste algemene kostendrijvers. Wat de besparingen betreft, zijn bij de regeringsformatie een aantal maatregelen afgesproken die gelden voor alle beleidsdomeinen, de zogenaamde generieke besparingen. Het gaat over: de niet-indexering van alle niet-loongebonden kredieten; 1950 koppen minder in het ambtenarenapparaat; de besparing van 10 percent op het niet-loongedeelte van het apparaat; de besparing van 6 percent op de werkingskredieten beleid; de besparing van 10 percent op de subsidies aan derden. Alle ministers en alle beleidsdomeinen voeren deze besparingen quasi integraal door. In het beleidsdomein Onderwijs valt de generieke besparing op de subsidies het zwaarst, omdat die de werkingsmiddelen van de scholen treft. Om die reden is de besparing op de basisscholen gemilderd tot 5 percent op de werkingsmiddelen niet-loon. Dat is 2,3 percent van het volledige budget basisonderwijs.

De generieke besparingen en de niet-indexering leveren Onderwijs 62 miljoen euro minder op. Daarnaast is tijdens de formatie ook afgesproken dat er in elk beleidsdomein een aantal gerichte maatregelen zouden genomen worden. In de memorie van toelichting wordt gesproken over specifieke of punctuele maatregelen. Voor het beleidsdomein Onderwijs gaat het om 115 miljoen euro. De minister heeft die maatregelen al toegelicht. Ze zijn ook per begrotingsartikel besproken in de memorie van toelichting. Dat geeft een besparing van 18 miljoen euro op het departement, 35 miljoen op AgODi, 61 miljoen op AHOVOS en 403.000 euro op AKOV. 62 miljoen euro generieke maatregelen en 115 miljoen euro specifieke maatregelen leveren samen een besparing op van 177 miljoen euro.

De heer *Jo De Ro* vraagt of de minister ook een overzicht kan geven wat elk project in 2014 en in 2015 krijgt. Minister *Hilde Crevits* tracht zoveel mogelijk helderheid te verschaffen maar dat kan nog niet voor alles. Ze zal ook duidelijk maken voor welke projecten en om welke redenen het nog niet kan: beslissing uitgesteld in afwachting van evaluatie, reorganisatie, efficiëntiewinst, onderhandelingen met de vakbonden en zo meer. De generieke besparingen zijn dus de regel, maar waar een uitzondering gemaakt wordt, meer bespaard of net niet, zal de minister dat duidelijk aangeven. Op vraag van mevrouw Gennez zegt ze toe die gegevens voor de volgende commissievergaderdag te bezorgen.

De heer *Jo De Ro* wil weten wanneer er meer duidelijkheid zal zijn over de besparingen op loonkredieten. Dat is een belangrijk item binnen de begroting. Toch wordt aan het parlement nu al gevraagd om het vertrouwen te schenken aan deze begroting.

Minister *Hilde Crevits* antwoordt dat de onderhandelingen over de twintig miljoen euro omkadering voor het secundair onderwijs nog niet van start gegaan zijn. Het is niet haar bedoeling om te gaan snijden, maar ze moet wel een aantal begrotingsdoelstellingen halen. Bepaalde begrotingsartikelen hadden eigenlijk bij de loonkredieten moeten staan. Ze probeert dit recht te trekken binnen de begroting voor 2016.

De heer *Jo De Ro* merkt op dat de organisaties waarvan de werkingsmiddelen en de lonen in de begroting staan ingeschreven met twee aparte kredieten veel

minder getroffen zijn dan andere organisaties die om historische redenen alles onder werkingsmiddelen hebben gezet. Het kan zelfs gaan om organisaties met min of meer gelijklopende opdrachten. Misschien moet men dat meer gelijk trekken binnen de begroting voor 2016.

Minister *Hilde Crevits* wil dat bekijken samen met de minister van Begroting. In de toekomst moeten de lonen op de juiste plaats worden ingebracht. Deze situatie is historisch zo gegroeid en is een erfenis uit het verleden.

2.2. Infrastructuur

Bij elke begrotingsronde is het constante beleid het uitgangspunt, aldus minister *Hilde Crevits*. Dat betekent dat de eenmalig toegekende kredieten bij de start van elke begrotingsoefening geschrapt worden. Voor Onderwijs heeft dit tot gevolg dat 80 miljoen euro aan eenmalige kredieten voor schoolinfrastructuur – 50 miljoen euro voor capaciteit, 30 miljoen euro voor het wegwerken van de wachtlijsten in de scholenbouw – van de begroting 2014 bij de begrotingsopmaak 2015 geschrapt zijn. In de toelichting van de begroting 2014 staat expliciet dat het gaat om eenmalige middelen. Bij de formatie heeft de administratie voorgesteld om die middelen te schrappen, waarop de onderhandelingspartners een pad afspraken voor nieuw beleid. Als de middelen niet recurrent zijn, is het immers moeilijk plannen.

Bij de begrotingsopmaak 2015 is er nu een eerste recurrente opstap van 50 miljoen euro van de investeringsmiddelen voor gebouwen. Die middelen blijven dus jaar na jaar, voor de hele regeerperiode 2014-2019 behouden. In de vorige regeerperiode zijn er nu en dan bijkomende investeringskredieten eenmalig toegekend. Die stonden jaar na jaar ter discussie.

De recurrente opstap bedraagt nu al 250 miljoen euro, terwijl dat vorige regeerperiode nul was. Voor de investeringsmiddelen heeft de minister een langetermijnschema opgesteld dat moet leiden tot een stijging van de recurrente opstap tegen 2019 tot 150 miljoen euro. In de vorige regeerperiode 2009-2014 zijn er ook eenmalige FFEU-middelen aangewend voor scholenbouw. Deze regeerperiode is daar nog geen beslissing over genomen, dus daarvan kunnen er nog middelen bijkomen. De totale stijging van 500 miljoen euro vloeit dus voort uit de jaarlijkse recurrente opstappen.

Kortom, de regering heeft gekozen voor recurrente middelen en tegen het jojo-effect van de eenmalige middelen. Bij de begrotingsopmaak vormde het verslag van de administratie het uitgangspunt. De eenmalige middelen van de vorige regeerperiode bedroegen in totaal 188 miljoen euro. De huidige recurrente opstap is al zeker 250 miljoen euro, maar daar komen jaarlijks middelen bij tot uiteindelijk 500 miljoen euro.

Twee regeerperiodes geleden is beslist tot een programma alternatieve financiering scholenbouw, het DBFM-project Scholen van Morgen. Oorspronkelijk was de beschikbaarheidsvergoeding op kruissnelheid op 75 miljoen euro begroot. In afwachting van de realisatie van dat project werden die middelen al in de begroting ingeschreven om gebruikt te worden voor de financiering van klassieke investeringen. Omdat er geen scholen opgeleverd werden, zijn die middelen de voorbije regeerperiode volgens dat begrotingsakkoord dus gebruikt voor gewone investeringen. Vanaf 2015 wordt voor het eerst een bedrag van 11 miljoen euro bestemd voor beschikbaarheidsvergoedingen. Dat bedrag zal de komende jaren stijgen, maar daar tegenover staan investeringen ten bedrage van 1,5 miljard euro voor 165 scholenbouwprojecten.

In de krant stond een artikel over de adviezen van Eurostat en er werd ook al in het parlement over gediscuteerd (zie bijvoorbeeld *Hand. VI.Parl. 2014-15, nr. C9, p. 3*). De minister houdt er dus aan het parlement de juiste informatie te geven. Het klopt dat het project Scholen van Morgen onderhevig was aan wisselende externe omstandigheden, zowel het veranderde Europese kader, van ESR-95 naar ESR-2010, als de schommelingen op de financiële markten. Na de invoering van de ESR-2010-norm, werd duidelijk dat het project, omdat het zoveel vertraging opliep, niet meer volgens de ESR-95-regels beoordeeld zou worden. De regering heeft daarop beslist om niet te proberen met een contractaanpassing het contract conform te maken aan ESR-2010.

Bij de start heeft het project een positief advies van het INR gekregen. De financiële crisis in volle aanbestedingsprocedure had tot gevolg dat er meer waarborgen nodig waren om tot een closing van het project te komen. Die hogere waarborgen hebben nu ook een negatieve impact op de consolidatiebeoordeling, maar in ESR-95 werd met die waarborgen zolang ze niet dienden uitgewonnen te worden, geen rekening gehouden in de analyse. Vanaf 2011, toen de financiële markten tot rust kwamen en de forse daling van de rente, maar ook toen het herstel van de langetermijnkredietverlening op gang kwam, waren er mogelijkheden om via herfinanciering het project opnieuw in overeenstemming te brengen met de ESR-95-regels.

De vorige minister heeft daarop zeer lang onderhandeld met de private partner en heeft opnieuw contact genomen met het INR en Eurostat. Uiteindelijk heeft het feit dat de eerste school pas in 2014 werd opgeleverd, ervoor gezorgd dat Eurostat meende sowieso ESR-2010 te moeten toepassen. In de huidige marktomstandigheden is het te duur om het contract daaraan alsnog te proberen aan te passen.

De omstandigheden zijn gewijzigd. Een advies van een tijd geleden mag dan wel aantonen dat Eurostat sceptisch was. Dat mag een regering niet beletten om actief te lobbyen om dat alsnog erdoor te krijgen. Een budgetneutrale operatie, gespreid over enkele jaren, zou immers een goede zaak zijn. Daar heeft de minister geen kritiek op, wel op de lange periode die verliep voor de eerste realisatie. Nu zijn de bouwwerken echter in volle gang en ze verlopen vlot.

Wat de subsidies voor de wachtlijst voor reguliere scholenbouw betreft, geeft AGION aan dat gemiddeld circa 70 percent van het jaarlijkse budget wordt toegekend via uitzonderingsprocedures in plaats van de gewone standaardprocedure waarbij de chronologie een criterium is. Dit betreft enkel de dossiers van het gesubsidieerd vrij en officieel onderwijs.

Hoe in de toekomst de verhouding tussen de middelen voor extra schoolcapaciteit ter oplossing van de capaciteitsbehoeften en voor (ver)nieuwbouw ter vervanging van het verouderde schoolpatrimonium zal evolueren, is nog geen besliste zaak. Bij de voorbereiding van het Masterplan Scholenbouw zullen alle criteria opnieuw onder de loep genomen worden. Volgens het regeerakkoord staan nieuwbouw en renovatie op hetzelfde niveau. De minister wil geen onnodige onrust zaaien bij de projecten die al lang op de reguliere wachtlijst staan, maar tegelijk moet er voldoende flexibiliteit zijn om een acuut capaciteitsprobleem op te lossen.

2015 is voor de capaciteit een overgangsjaar, waarin projectdossiers zullen opgevraagd worden bij de lokale taskforces Capaciteit, om vervolgens de beschikbare capaciteitsmiddelen te verdelen over het GO! en AGION. Het is van belang het capaciteitstekort zo objectief mogelijk te bepalen. Bij de verdeling van de beschikbare capaciteitsmiddelen over de capaciteitsgemeenten moet men minstens rekening houden met de inschatting van de lokale capaciteitsdruk die berekend wordt op basis van de bevolkingsprognoses van de Studiedienst van de Vlaamse Regering,

met de inschrijvingsgegevens van de leerlingendatabank Discimus en met de lokaal verzamelde gegevens.

De heer De Ro vraagt terecht om met de meest recente bevolkingsprognoses te werken. Momenteel wordt gewerkt aan een capaciteitsmonitor. Die monitor verschijnt voor de zomer van 2015 en zal de allernieuwste bevolkingsprognoses, van begin januari 2015, van de Studiedienst van de Vlaamse Regering integreren. De monitor zal dus tijdig klaar zijn om als basis te dienen voor het masterplan. Het is juist de combinatie van bevolkingsprognoses met leerlinginschrijvingsgegevens die meer accurate capaciteitsschattingen kan mogelijk maken. De minister zal de kennis en informatie over de lokale situatie zeker in rekening brengen bij de beoordeling.

Minister Crevits heeft met de Franse Gemeenschapsminister Milquet overlegd over de ontbrekende gegevens van de Brusselse leerlingen. Wallonië, waar er nog geen registratiesysteem is, is geïnteresseerd om Discimus over te nemen of een aangepaste vorm ervan uit te dokteren. Het probleem is dat er verschillende aanmeldingssystemen bestaan.

De herschikking in 2015 van 500.000 euro vanuit de kredieten voor beschikbaarheidsvergoedingen (huursubsidies) in het kader van de capaciteitsproblematiek naar de opleidings- en onderwijsinfrastructuur voor technologie in het kader van SALK heeft een zekere impact op de beschikbare beschikbaarheidsvergoedingen, maar deze is op dit moment niet problematisch. In 2014 werd er 1,5 miljoen euro naar de T2-campus Genk (SALK) overgedragen. Er bleef nog 153.000 euro over. Daarvan werd ondertussen circa 50.000 euro aan AGIO toegevoegd ter betaling van drie dossiers voor beschikbaarheidsvergoedingen. Op dit ogenblik is er nog ongeveer 100.000 euro over voor projecten met een beschikbaarheidsvergoeding. Indien ongebruikt, zal de minister proberen dit saldo nog in 2014 via herverdeling aan te wenden. Mits de nodige sensibilisering hoopt de minister dat de vraag naar beschikbaarheidsvergoedingen of huursubsidies voor tijdelijke capaciteitsproblemen zal toenemen.

De minister vindt ook dat het bestaande schoolpatrimonium zo maximaal mogelijk in stand gehouden en benut moet worden. Ten gevolge van demografische ontwikkelingen, gewijzigde onderwijsactiviteiten, rationalisatie in het onderwijsaanbod of optimalisatie van het onderwijslandschap is het echter mogelijk dat er in bepaalde gebieden, gemeenten of wijken schoolcapaciteit te kort is en elders overcapaciteit is. De inventaris en het beheer van het totale schoolpatrimonium kan dus niet als statisch beschouwd worden. In vele gevallen gaat het bovendien om private eigendom. In het GO! bestaat de afspraak dat de opbrengst van de verkoop van schoolgebouwen of gronden uitsluitend kan aangewend worden voor grote en kleine infrastructuurwerken aan schoolgebouwen. Het masterplan moet volgens de minister niet alleen zorgen voor extra capaciteit maar ook een vernieuwende manier van aanwending uitwerken. Voorts zegt ze dat de middelen voor de didactische uitrusting van de tso- en bso-scholen in de werkingsmiddelen zitten en dus niet apart uit de begroting kunnen worden gehaald.

Integrale toegankelijkheid blijft een permanent aandachtspunt. Structureel is dat verankerd in de organisatie maar de focus verschilt al wel eens. Zo was er voorheen specifieke aandacht voor brede school en zal er voor de komende periode aandacht moeten gaan naar brandveiligheid. Die onderwerpen hebben allemaal belang bij infrastructuurdossiers maar behoeven afwisselend specifieke aandacht. Integrale toegankelijkheid blijft dus belangrijk maar is slechts één van de aandachtspunten van infrastructuurdossiers.

Repliek van de heer Jos De Meyer

De heer *Jos De Meyer* kijkt uit naar de aangekondigde rapporten maar weet ook dat er al rapporten verschenen zijn waaruit blijkt dat het percentage dat naar lonen gaat, in vergelijking met andere OESO-landen vrij hoog is. Voor de werkingsmiddelen scoort Vlaanderen gemiddeld. Voor infrastructuurinvesteringen bengelt het achteraan, nog net voor Mexico en Zuid-Afrika. Daarmee wil hij aantonen hoe belangrijk een inhaaloperatie voor investeringen is. Dat de Vlaamse Regering daar nu 500 miljoen euro extra voor vrijmaakt, is niet onbelangrijk, maar slechts een eerste stap die de problemen niet zal wegwerken.

De heer *De Meyer* herinnert de minister aan afspraken met het vorige parlement dat extra middelen niet enkel naar meer capaciteit maar ook naar het wegwerken van de wachtlijsten zouden gaan. Hij wil dan ook graag weten hoe de 50 miljoen euro extra recurrent vanaf 2015 besteed zal worden. Momenteel gaat 70 percent van de gewone middelen naar de uitzonderingsprocedure en 30 percent naar dossiers op de wachtlijst. Dat is in feite een stimulans voor schoolbesturen om investeringsdossier op te splitsen in vele kleine dossiers. Hij twijfelt eraan of dit op langere termijn beter is voor de Vlaamse onderwijsinfrastructuur, goedkoper voor de schoolbesturen of voor de overheid. Hij vraagt de minister naar de procentuele verdeling van de infrastructuurmiddelen: hoeveel gaat naar het wegwerken van de wachtlijsten, naar de uitzonderingsprocedure, naar beschikbaarheidsvergoeding, naar capaciteit, voor 2014, 2015 en de jaren nadien?

Repliek van de heer Jo De Ro

De heer *Jo De Ro* wijst op het verschil tussen begrote en bestede middelen. Hij vraagt een duidelijk overzicht van beide, en ook van wat er effectief gebouwd is. Hoewel 2015 een overgangsjaar is, en er nog geen masterplan met nieuwe criteria is, zal de minister toch investeren voor capaciteit op basis van informatie van taskforces. Hij maakt de minister erop attent dat bepaalde taskforces nog wachten op een antwoord op hun aanvraag die in 2014 ingediend is.

Het is volgens het lid logisch dat de opbrengsten van de verkoop van onderwijsinfrastructuur opnieuw gebruikt worden voor scholenbouw. Hij suggereert een soort voorkooprecht voor scholenbouw. Onderwijs kan zich niet permitteren om goede locaties, zoals de plaats waar het Koninklijk Atheneum van Koekelberg gevestigd is, te laten inpalmen door kantoren of woningen.

De minister heeft vooral kritiek dat de DBFM zo lang geduurd heeft, maar niet bij het feit dat de Vlaamse Regering bleef proberen ze buiten de begroting te houden. In de vorige regeerperiode gaven uitspraken van de minister-president, van de minister van Financiën, van de minister van Onderwijs, hem de indruk dat Eurostat de ESR-neutraliteit wel zou aanvaarden mits er nog enkele stukken werden geleverd. Uit de bewijsstukken, de correspondentie tussen Europa en Vlaanderen over de periode 2010-2014 die hij ondertussen heeft kunnen inzien, blijkt echter het omgekeerde: Europa vond het risico voor de overheid te groot en oordeelde dat het vehikel via PMV tot de overheid behoorde. De conclusie was telkens dat de middelen in de balans van de Vlaamse overheid thuishoorden, dus tot de overheidsschuld hoorden. Hij wacht nu nog tot enkele ontbrekende stukken over de briefwisseling tussen INR, Eurostat en de Vlaamse Regering die de voorzitter van het parlement opgevraagd heeft, vooraleer definitief te oordelen en een bespreking over het onderdeel scholenbouw te vragen in de commissie.

Wat hij nog veel belangrijker vindt, is lessen trekken voor de toekomst zodat de pps-formule niet voor eeuwig en drie dagen verbrand is. Een van de belangrijkste stukken die hij ingezien heeft, zijn de vijftien criteria waaraan Eurostat toetst of een uitgave binnen de overheidsbegroting thuishoort of niet. Dat maakt hem enigszins

voorzichtig of er wel constructies mogelijk zijn die de schuldgraad niet vergroten. De behoeften zijn zeer groot, elke creatieve oplossing om scholen, crèches, wegen te kunnen bouwen moet aangegrepen worden.

Met de conclusies over de pps-gebeurtenissen van voorheen kan dan ook best rekening gehouden worden bij hoorzittingen over het Masterplan Scholenbouw. Hij stelt voor om ook experts van alternatieve formules te horen. In verkiezingsprogramma's staan enkele voorbeelden: kleine pps-en, pps-en op maat van gemeenten.

Wat schoolbesturen als uiterst onrechtmatig ervaren is dat de inspectie opmerkingen maakt over de ongeschiktheid van klaslokalen voor woord, muziek of dansles, terwijl de regering al jaren de inrichtende machten van dko, veelal de gemeenten, geen investeringssubsidies toekent. Daardoor zijn die soms genoodzaakt de klassen van het leerplichtonderwijs voor de kunstlessen te gebruiken. De inspectie moet uiteraard gebrek aan veiligheid en hygiëne aankaarten, maar voor andere opmerkingen zou ze met het uitblijven van subsidies rekening moeten houden. Als ze nog strenger wordt, zullen gemeentebesturen allicht beslissen om een deel van hun dko-aanbod te schrappen, wat toch niet de bedoeling kan zijn.

Repliek van de heer Koen Daniëls

De heer *Koen Daniëls* stelt iedereen gerust door te verwijzen naar het regeerakkoord waarin staat dat de regering in de eerste plaats zorgt voor bijkomende capaciteit in steden en gemeenten en in heel Vlaanderen de meest urgente schoolgebouwen op de wachtlijst aanpakt. Dat zullen ook de klemtonen zijn van het masterplan voor de scholenbouw.

De minister wil dat tso en bso aantrekkelijker worden door hun uitrusting meer af te stemmen op de arbeidsmarkt. Ze moeten dat doen met de werkmiddelen, maar vooralsnog zijn die daarvoor ontoereikend gebleken. Hij vraagt dan ook een onderdeel van het masterplan te wijden aan schooluitrusting zowel van nieuwe als van bestaande scholen. Moderne uitrusting zou op opendeurdagen misschien de doorslag kunnen geven voor ouders om hun kinderen toch naar technische opleidingen te sturen.

Dat 70 percent van de middelen naar de uitzonderingsprocedure gaat, zal er inderdaad voor zorgen dat scholen eerst de ramen en dan het dak vervangen, daarop branddeuren en nieuwe tegels installeren, om daarna tot de conclusie te komen dat de elektriciteit moet vervangen worden, dat er vocht binnenkomt en dat de isolatie niet volstaat, waarna de muren tussen het nieuwe dak en de nieuwe tegels moeten vernieuwd worden. Hij is het dus eens met de opmerking van de heer De Meyer dat er gezocht moet worden naar een werkwijze waarbij scholen niet aangespoord worden tot creatief boekhouden of dossiers indienen waarvan de datum primeert op de inhoud.

Volgens de heer Daniëls heeft de vorige regering een goede beslissing genomen door de 75 miljoen euro voor beschikbaarheidsvergoedingen DBFM te gebruiken als onderwijsinfrastructuurmiddelen. Wat niet voor beschikbaarheidsvergoedingen gebruikt wordt, kan ook in 2015 aangewend worden voor onderwijsgebouwen.

Het grote probleem met de ESR-normen is dat de lijvige documenten van Eurostat in algemene termen zijn vertaald. Dat leidt de spreker af uit de bundels die daarover aan de scholen bezorgd zijn. Dat de regels gewijzigd zijn, van ESR-95 naar ESR-2010, maakt de zaak er uiteraard niet gemakkelijker op. Hij pleit dan ook om voortaan omzichtig om te springen met nieuwe regelingen opdat Europa er geen bezwaar tegen zou hebben. Terloops wijst hij iedereen erop hoe goed het is dat de 422 miljoen euro ten laste komen van de algemene middelen en niet doorge-

schoven worden naar de verschillende beleidsdomeinen, want dat zou voor onderwijs betekenen dat er geen nieuwe infrastructuur kan komen.

Verkoop van schoolgebouwen, ook al hebben ze 30 jaar gediend, moet ten allen koste vermeden worden. Als in Antwerpen alle schoolgebouwen nog bestonden, zou er geen capaciteitsprobleem zijn. Eens weg, is voor altijd weg, zeker in de stad. Scholen krijgen inderdaad 60 tot 70 percent voor de oprichting, maar onderhouden en bouwen de scholen ook uit met hun werkingsmiddelen. Wat voor de spreker toch eens nader moet bekeken worden, ook al gaat het niet over grote bedragen. Het GO! is een andere zaak, want volledig bekostigd met belastinggeld. In dat net moet de overheid het optimale gebruik sturen, zeker in een periode van capaciteitstekort.

Replieken van mevrouw Caroline Gennez

Mevrouw *Caroline Gennez* is het met de heer De Meyer eens dat de Commissie voor Onderwijs een goed zicht moet hebben en behouden over de manier waarop de onderwijsmiddelen worden verdeeld over de begroting, zeker omdat voor infrastructuur een inhaalbeweging nodig is. Dat is de reden waarom sp.a ook gevraagd heeft om de besparingen op de onderwijsbegroting 2015 (in vergelijking met 2014) te kennen. Heeft de minister die cijfers?

Wat de scholenbouw betreft, is de minister de begrotingsopmaak begonnen met het schrappen van alle eenmalige kredieten van de vorige regeerperiode: 50 miljoen euro voor de machtiging capaciteit, 30 miljoen euro voor de wachtlijsten. Het zal de spreker en de scholen worst wezen of de middelen voorheen eenmalig of recurrent waren, het geld lag er. Ze vraagt een duidelijke vergelijking tussen 2014 en 2015, zeker omdat de regering nu, zeer terecht, inzet op de investeringskalender, zeker voor scholeninfrastructuur.

Een optelsom van de eenmalige middelen van de vorige regeerperiode levert de spreker een bedrag van 167 miljoen euro machtigingskredieten voor capaciteit. Dat gecombineerd met de reguliere middelen voor AGION en het GO! leidt mevrouw Gennez tot de conclusie dat de ingeschreven middelen in 2015 dalen ten opzichte van 2014. Dat is geen goede zaak.

De minister vraagt dan wel 2015 te beschouwen als een overgangsjaar, gespreid over de regeerperiode zal er immers 500 miljoen euro extra besteed worden. De regering is dan toch niet zo goed gestart, want in de begroting 2015 staat 31 miljoen euro minder ingeschreven bij AGION: van 205 miljoen euro in 2014 naar 173 miljoen euro in 2015. Het GO! kreeg in 2014 47 miljoen euro en slechts 36 miljoen euro in 2015, dus 11 miljoen euro minder. De middelen voor de reguliere wachtlijsten dalen dus met ongeveer 42 miljoen euro. Uiteraard gebiedt de intellectuele eerlijkheid haar om de beschikbaarheidsvergoeding in rekening te brengen. Als de projecten worden opgeleverd, is het evident dat die betaald worden. De minister schrijft daarvoor 11 miljoen euro in de begroting. Als alles goed gaat, zal ook dat bedrag in de komende jaren substantieel moeten stijgen. De daling wordt niet gecompenseerd door 50 miljoen euro voor machtigingen want die stond vorig jaar ook al in de begroting.

In totaal geeft dat volgens mevrouw Gennez in 2015 een budgetbeperking van 31 miljoen euro ten opzichte van 2014, iets wat alle parlementsleden niet anders als kunnen betreuren aangezien zij allen voor de inhaaloperatie zijn. De budgetten volstaan niet om de capaciteitsproblemen op te lossen. Dat is een foute keuze. Minister Crevits kan op de sp.a-fractie rekenen om die beslissing om te keren. Voor het debat acht ze het echter nodig dat de minister ook erkent dat er in 2015 minder middelen zijn dan in 2014.

Het Masterplan Scholenbouw is een sluitstuk van het onderwijsbeleid 2014-2019. Ook sp.a is voor flexibele criteria zoals mevrouw Gennez al te kennen gaf bij de interpellatie (*Hand. VI. Parl. 2014-15, nr. C29*). Daarnaast moet de standaardprocedure meer de regel worden. De slaagkansen van de lokale taskforces hangen af van de openheid van de inrichtende machten en het dynamisme van het lokale bestuur. Het is niet goed vooraf de middelen te verdelen per net. Voor haar is de taskforce Mechelen een na te volgen voorbeeld. Daar worden de behoeften eerst in kaart gebracht en daarna de ruimte, zowel financieel als ruimtelijk nagegaan. Op basis daarvan wordt in overleg met de schoolbesturen beslist welke projecten eerst aangepakt worden. Ze stelt voor om de goede praktijken tussen de scholen uit te wisselen en een systematiek op te zetten zodat ook de Vlaamse overheid kan nagaan waar de middelen best eerst ingezet worden.

Over projecten op de reguliere wachtlijsten heerst zowel in VSKO-, gemeentelijke als GO!-scholen enige onrust, niettegenstaande de 50 miljoen euro extra waarmee de minister-president en de minister van Onderwijs hen trachten te sussen. Ook zij kunnen berekenen dat de budgetten in 2015 in realiteit dalen, tenzij er alsnog amendementen ingediend worden. Dat is niet alleen een gemiste kans voor de scholen maar brengt ook de politieke geloofwaardigheid van de minister-president in het gedrang die met veel poeha heeft aangekondigd dat er vanaf 2015 jaarlijks 50 miljoen euro bijkomt.

Replieken van mevrouw Elisabeth Meuleman

Mevrouw *Elisabeth Meuleman* sluit zich aan bij de opmerkingen van mevrouw Gennez. In 2015 komen er geen extra middelen voor het wegwerken van de reguliere wachtlijsten. Het investeringsritme daalt zelfs, nochtans kosten de projecten op de wachtlijsten voor AGION 2 tot 3 miljard euro en voor het GO! 2 miljard euro. De middelen die de minister als extra vermeldt, gaan naar de operatie Scholen van Morgen die in de vorige regeerperiode buiten en nu binnen de begroting staan.

Van bij de bombastische aankondiging was onduidelijk of de 50 miljoen euro extra waarvan sprake op pagina 15 naar de wachtlijsten of de capaciteitsuitbreiding zou gaan. Dat blijft onduidelijk. Ze staat ingeschreven als capaciteitsmiddelen, maar de minister zal nog bekijken wat er precies mee gedaan wordt. Vooralsnog is het extraatje eenmalig, het zal nog moeten blijken of het recurrent is. Bovendien worden de middelen niet volledig besteed in 2015, slechts 25 miljoen is vastgelegd, de rest voor later en voor nieuw beleid.

Op zich zijn die cijfers al teleurstellend, maar wat de minister geeft met de ene hand, neemt ze met de andere af van de reguliere scholenbouw, door een daling van de middelen van AGION en van het GO! zoals mevrouw Gennez aantoonde. Geen goed nieuws voor de wachtlijsten, maar evenmin voor de extra capaciteit. In het basisonderwijs zijn er nog 21.000 extra plaatsen nodig en, afgaande op de prognoses, zal er heel binnenkort ook capaciteit te kort zijn in het secundair onderwijs.

De minister verkoopt de operatie Scholen van Morgen nu als nieuw beleid, terwijl het gewoon de overname van de bestaande DBFM-projecten is in de gewone begroting. Dat is niet voor herhaling vatbaar. De operatie is gestart in 2004, tien jaar later wordt pas de eerste school geopend. Het programma behelst 165 schoolgebouwen, nog 164 te gaan. De Vlaamse Regering zal een versnelling hoger schakelen en wil 100 gebouwen opgeleverd hebben tegen 2017, de resterende 60 tegen 2019. De groots aangekondigde operatie scholenbouw zal dus uiteindelijk 15 jaar duren. Bovendien blijkt die versnelling niet uit de begroting bewijzen de 11 miljoen euro die AGION minder krijgt. Volgens de nieuwe cijfers van de minister bevoegd voor Financiën en Begroting, mevrouw Turtelboom, zal de hele operatie

trouwens 2 miljard euro kosten, wat ze dus niet alleen ontzettend traag maar ook gigantisch duur maakt.

Het Rekenhof heeft het over een zeer voorzichtige berekening, gebaseerd op een trage uitvoering. Voor een versnelling zijn volgens het Rekenhof meer middelen nodig. Wat zegt de minister over die opmerking?

Replieken van de minister

Minister *Hilde Crevits* vindt het klein van de sp.a-fractie om de minister te bekritisseren over de procedures die voorheen fout liepen, over de versnippering, over andere tekortkomingen van het verleden als die partij de laatste twee regeerperiodes de minister van Onderwijs geleverd heeft.

De infrastructuur is een grote uitdaging en een enorme werf: de reguliere scholenbouw, de capaciteitsbehoeften, het project Scholen van Morgen. Ze ontkent dat 11 miljoen euro weinig is, de beschikbaarheidsvergoedingen moeten maar betaald worden als de gebouwen klaar zijn. De minister meldt dat op drie maanden tijd 50 bouwerven opgestart zijn. Het bouwtempo is hoog, maar die gebouwen zijn natuurlijk niet op een paar weken klaar.

Wat de procedure betreft, erkent de minister dat er moet worden ingegrepen. 2015 is een overgangsjaar waarin ze een nieuwe, evenwichtige procedure wil opstellen. De 70/30-verhouding is absoluut niet handig, hoewel ze voor sommige scholen wel nut heeft. Brandveiligheidsingrepen moeten immers dadelijk kunnen gebeuren, maar grote dossiers in stukken hakken om ze sneller gefinancierd te krijgen, is voor niemand goed, noch voor de overheid, noch voor de school.

Het regeerakkoord legt twee klemtonen: op capaciteit en op investeringsbehoeften. Uiteraard moeten scholen goed uitgerust zijn. Dat kan deels door samen te werken met de privésector die daarvoor staat te popelen en waarmee al overlegd wordt. Ook het multifunctioneel gebruik van uitrusting, bijvoorbeeld labo's die gebruikt worden door bso, tso en aso kan soelaas bieden. Dat type samenwerking zal het Masterplan Scholenbouw moeten stimuleren. Het regeerakkoord opteert ook voor multifunctioneel gebruik van scholen door andere geledingen van de samenleving. De opmerking van de heer De Ro over dko is dan ook terecht. Bij de bouw van nieuwe scholen kan er wel voor gezorgd worden dat ze aangepast zijn aan dat andere gebruik. Zoals gezegd hoopt de minister tegen half 2015 het masterplan klaar te hebben, dat zowel voor het GO! als voor het vrij onderwijs de toekomstlijnen moet bevatten. De minister verwacht dat ze door de nieuwe werkwijze veel meer kan realiseren met de beschikbare middelen.

Ze betreurt ook het verwijt dat ze de pps-middelen twee keer tracht te verkopen. Ze is niets met virtuele middelen. Eenmalige middelen zijn zoals gezegd helemaal anders van aard dan recurrente middelen. Volgens de minister zijn recurrente middelen van het grootste belang, omdat ze de beleidsbasis groter maken voor de komende jaren. Daarenboven is het niet noodzakelijk zo dat een groot bedrag in de begroting ook daadwerkelijk besteed wordt. Ze geeft het voorbeeld van eenmalige middelen voor Brussel die op het einde van de vorige regeerperiode nog snel snel verdeeld moesten worden. Het is inderdaad geen goede zaak dat er zoveel jaren voorbij gingen vooraleer er echt gebouwd werd in het project Scholen van Morgen, maar nu is het eindelijk zo ver.

In het document van de administratie van mei 2014, de uitlooperperiode van de vorige minister, staat expliciet dat de op het einde van de regeerperiode bijgegeven extra middelen van 2014 eenmalig waren, en dat die er het jaar nadien niet meer zouden zijn. Dus, bij een algemene vergelijking zijn er in 2014 inderdaad minder middelen. Dat heeft de minister nooit ontkend, ze heeft de 50 miljoen euro altijd

als de recurrente opstap betiteld. Ze sluit niet uit dat er ook deze regeerperiode eenmalige middelen bijkomen, bijvoorbeeld van het FFEU. Maar bij de formatie vonden de regeringspartijen het vooral belangrijk een pad met een recurrente opstap naar de komende jaren af te spreken.

De opmerking van het Rekenhof over de bedragen van de correcties zijn gebaseerd op de zogenaamde risk assessment planning van juni 2014 van de nv Scholen van Morgen. De bedragen bestaan uit drie componenten: design, build and fees. De risk assessment planning wijkt altijd af van de operationele planning, omdat 17 risico's die de werkzaamheden kunnen vertragen, erin worden verwerkt. Het is dus een soort worstcasescenario voor de uitvoering. Door te begroten op basis van dat scenario bestaat volgens het Rekenhof blijkbaar een risico op onderschatting van de reële uitgaven.

Het antwoord is eenvoudig. Uit het advies van Eurostat van 14 mei 2014 blijkt dat de investeringen in het kader van de pps-schoolinfrastructuur in de begroting van de Vlaamse Regering moeten opgenomen worden. In de begrotingsaanpassing 2014 en de begroting 2015 leidde dat tot een correctie bij de berekening van het ESR-vorderingsaldo. De bedragen van die correcties zijn gebaseerd op de risk assessment planning van juni 2014 en bevatten dus evident de drie componenten. De ervaring heeft geleerd dat bouwprojecten soms vertraging oplopen en soms sneller verlopen dan gepland. De minister gaat ervan uit dat de risk assessment planning, die vele werven samen beoordeelt, waarschijnlijk het dichtst bij de uitvoering zal liggen. Dat is de reden waarom die gevolgd is.

Samenvattend zegt de minister dat Scholen van Morgen op kruissnelheid komt. Ze tracht niets te verbloemen, maar is blij dat er eindelijk gebouwd wordt. Het investeringsvolume bedraagt meer dan anderhalf miljard euro, dat virtueel bestond maar nu aangewend wordt voor extra multifunctionele nieuwe scholen. Bij de begrotingsopmaak is de minister gestart van het bedrag aan recurrente middelen, zoals berekend door de administratie. Daar komen nu recurrente middelen bij (50 miljoen euro). De minister erkent volmondig dat het systeem voor scholenbouw en renovaties helderder en beter moet worden.

Ze onthoudt alvast enkele goede suggesties van oppositie en meerderheid zoals over de werking van lokale taskforces en over een voorkooprecht. Ze neemt aan dat ze daar met de parlementsleden in de komende voorbereidingsmaanden van het masterplan nog van gedachten over zal kunnen wisselen.

De minister is het eens met de opmerking van de heer De Ro over het universiteitsgebouw in Koekelberg. In het kader van de scholenbouw is het inderdaad belangrijk om geen potentiële sites verloren te laten gaan, zeker niet als die sites vandaag al voor onderwijs worden gebruikt.

Replieken van de commissieleden

De heer *Jos De Meyer* wil de minister graag drie tips geven. Vooreerst suggereert hij om de uitzonderingsprocedure enkel te gebruiken in noodgevallen waarvoor er dadelijk geld beschikbaar moet zijn. In de vorige regeerperiode heeft het parlement de minister opnieuw gemachtigd om uitrustingstoelagen uit te keren. Als het de minister menens is tso en bso op te waarderen, moet ze daar gebruik van maken. De minister erkent ten volle dat de regelgeving eenvoudig, duidelijk en transparant moet worden. Hij raadt de minister aan om in voorbereiding van het masterplan, onmiddellijk een deskundige aan te stellen om de huidige regelgeving eens grondig in kaart te brengen, desnoods kan ze daarvoor zelfs een kortlopende studie bestellen. De spreker weet dat een zestigtal DFBM-projecten heraanbevestigd moesten worden. Vaak was de complexiteit van de regelgeving een van de oorzaken. Hij raadt de minister aan niet te wachten op het masterplan, maar de

vereenvoudiging er een onderdeel van te maken, wat betekent dat daar vandaag iemand mee aan de slag moet.

Dat de DBFM-operatie Scholen van Morgen opgenomen wordt in de begroting, is voor mevrouw *Elisabeth Meuleman* de enige reden dat de recurrente middelen verhogen. Het zijn dus geen bijkomende middelen. De minister verkoopt dus wel degelijk oude wijn in nieuwe zakken. Ze gelooft de minister dat de 50 miljoen euro recurrent is, maar anderzijds verlagen de kredieten van AGIO en het GO!. Voor reguliere scholenbouw en voor de wachtlijsten komen er geen nieuwe middelen, voor de capaciteit nauwelijks. Dat is een zeer spijtige zaak en druist in tegen alle verkiezingsbeloftes van de meerderheidspartijen.

Ook zij wacht vol ongeduld op het Masterplan Scholenbouw. Gezien de middelen-schaarste is ze het ermee eens dat elk creatief denkspoor moet worden onderzocht, kleinere pps-constructies, meer samenwerking tussen de beleidsdomeinen enzovoort. Maar het is duidelijk dat de pps-constructies zoals ze voorheen opgezet werden, niet meer kunnen. In ieder geval zal volgens mevrouw Meuleman een substantiële verhoging van de middelen nodig blijven. Zo niet zal Vlaanderen afglijden naar Oost-Europese toestanden.

De heer *Jo De Ro* wijst op een tegenstrijdigheid: enerzijds is de bouwsector bezorgd dat zijn orderboekjes, mede doordat de lokale besturen minder investeren, leeg blijven, anderzijds zijn er te weinig aannemers die inschrijven voor DBFM-projecten. Dat is volgens de heer De Ro te wijten aan de schaalgrootte van de dossiers, die het petje van lokale middelgrote bouwfirmas te boven gaat. Voor de toekomst pleit hij voor kleinere projecten. Anderzijds vreest hij dat ook bepaalde kwaliteitseisen verklaren waarom het zo lang duurt eer er effectief gebouwd wordt, waarmee hij uiteraard niet pleit voor kazerneachtige scholenbouw.

Mevrouw *Caroline Gennez* staat voor een intellectueel eerlijk debat op basis van transparante cijfers. Dat is voor haar niet klein. In tegenstelling tot wat sommigen beweren, is niet alles de schuld van de socialisten, een adagium dat de minister wel lijkt te huldigen. Het zou de minister sieren als ze haar eigen verantwoordelijkheid neemt en de zaken eerlijk voorstelt. Dat zou de verstandhouding in de commissie ten goede komen en ervoor zorgen dat er over meerderheid en oppositie heen aan projecten kan gewerkt worden. De minister geeft wel toe dat er voor 2015 31 miljoen euro minder ingeschreven is door vertraging in de uitvoering van de DBFM-projecten, maar de opleveringen zouden nu in een hels tempo gebeuren. Het klopt dus blijkbaar toch niet dat het voorbije beleid alleen maar negatief was.

De sp.a was maar één van de drie partners in de vorige Vlaamse Regering. De partij van de heer Daniëls leverde de minister van Begroting. Sp.a is altijd voor meer middelen voor scholenbouw geweest, andere partijen gingen op de rem staan; ook de vorige minister-president. De spreker roept eenieder op naar de toekomst te kijken. Dus niet alles op de socialisten steken, maar ervan overtuigd zijn dat alles beter kan mits de partijen elkaar eerlijk behandelen en de toestand eerlijk durven analyseren.

De minister heeft de vraag over de werking van de lokale taskforces niet beantwoord. Kan zij alsnog zeggen of en hoe ze ingeschakeld worden bij de verdeling van de extra middelen die er hopelijk vanaf 2016 zullen zijn?

Voor een evaluatie en bijsturing van de DBFM-procedures zal de minister in de sp.a een partner vinden. Zij had geen kritiek gegeven op de vorige regering, het zou minister Crevits, als lid daarvan, sieren om daar ook terughoudend in te zijn. Ze tracht, in belang van alle schoolgaande jeugd, alle onderwijsnetten, alle Vlaamse gezinnen, alle commissieleden, die de minister graag als één man zouden steunen in haar strijd voor extra middelen, naar de toekomst te kijken. Tot slot vraagt ze

een overzicht van de besparingen in 2014 en in 2015, opgesplitst naar begrotings-artikel.

Volgens de heer *Kris Van Dijck* heeft minister Crevits helemaal niet gezegd dat alles de schuld is van de socialisten. De vorige regering was inderdaad gezamenlijk verantwoordelijk, dus het kan ook niet dat mevrouw Gennez de vorige minister van Begroting viseert. Een minister van Begroting, van welke kleur dan ook, is niet in staat geld bij te maken. De Vlaamse Regering is een college. Daarnaast gaat het evenmin op alle problemen in de schoenen van deze minister van Onderwijs te schuiven. Het was en is een gemeenschappelijke verantwoordelijkheid. Het huidige welles-nietesspel heeft geen zin, de spreker is ervan overtuigd dat het regeerakkoord uitgevoerd wordt en dat de regering, in de mate van het mogelijke, de juiste klemtonen tracht te leggen. Hij is het dan ook eens met de oproep van mevrouw Gennez tot samenwerking. Niemand speelt sp.a de zwartepiet toe, maar die partij mag dat de huidige regering evenmin doen.

Repliek van de minister

Minister *Hilde Crevits* houdt zich doorgaans ver van kritiek op het verleden, maar als mevrouw Gennez een lijstje van procedureproblemen opsomt, rijst uiteraard de vraag waarom haar partij daar voorheen niets aan gedaan heeft. Met veel opmerkingen van mevrouw Gennez is ze het eigenlijk wel eens. Ze doet niet liever dan de uitgestoken hand van mevrouw Gennez aannemen. Het is trouwens het dossier bij uitstek voor een samenwerking tussen meerderheid en oppositie. Alle lokale mandatarissen, van gelijk welke strekking hebben immers dezelfde problemen. De visie verschilt vaak niet naargelang partijlijnen, maar naargelang de herkomst-regio.

Aan de heer De Meyer meldt ze dat de diensten de regelgeving al aan het doorlichten zijn. Momenteel gaan er middelen verloren of worden ze niet efficiënt besteed. Een en ander moet dus grondig wijzigen. Wat mevrouw Meuleman over de pps concludeert, klopt volgens de minister niet. Voor de beschikbaarheidsvergoedingen van DBFM-projecten werd, lang geleden, 75 miljoen euro extra uitgetrokken. Tot nog toe, omdat er nog geen gebouwen opgeleverd zijn, werden die middelen besteed aan reguliere scholenbouw. Omdat er nu wel gebouwen klaar zijn, wordt het budget gebruikt waarvoor het bestemd was. Dat staat los van de 50 miljoen extra die nu in de begroting wordt ingeschreven. De minister betitelt die als opstap op recurrente basis.

In 2009 is er gestart met 306 miljoen euro op recurrente basis. Door eenmalige middelen fluctueert dat over de regeerperiode van 327 over 325 en 338 miljoen euro. De eenmalige injectie in 2014 brengt dat naar 409 miljoen euro. Als men de basis neemt aan het begin van de legislatuur zitten we nu aan 372 miljoen euro, in 2009 was het 306 miljoen euro. De extra middelen van 2014 waren een goede zaak, maar de eenmaligheid ervan was voor iedereen vooraf duidelijk. De recurrente opstappen kunnen niet ontkent worden. Een recurrente verhoging is voor de minister duidelijker en maakt het plannen voor meerdere jaren gemakkelijker. Voortaan tracht ze naar de toekomst te kijken, maar toch wil ze nog even benadrukken dat de basis van de vorige regeerperiode veel lager lag dan het startpunt van deze regeerperiode. De minister zou blind zijn als ze niet erkende dat de behoeften op het vlak van scholenbouw enorm zijn, maar ze zal vooral toezien op een snelle inzet van de middelen. Ze zal ook de wachtende taskforces snel de keuzes overmaken.

De DBFM-scholenbouw werkt veel centralistischer dan VIPA. Ook de kleinere schaal werkt in het voordeel van pps-en van VIPA. Bij de eerste pps-projecten in

Openbare Werken tekenden ook weinig familiebedrijven in, maar bij de volgende organiseerden ze zich daarvoor in samenwerkingsverbanden.

Ze complimenteert de vorige minister met de keuze van de architecten. De nieuwe gebouwen zijn modern en multifunctioneel. Dat er innovatieve concepten mogelijk zijn, is zeker een pluspunt. Ze wil pps dus zeker nog kansen geven, maar het komt erop aan te leren uit het positieve en het negatieve van vorige werkwijzen.

Wat de lokale taskforces betreft, dacht de minister afdoende geantwoord te hebben. Ze zal de opmerkingen van de parlementsleden daarover meenemen. Daarnaast heeft ze gewezen op de capaciteitsmonitor. De taskforces zullen zeker een taak krijgen als schakel in het masterplan.

Bijkomende replieken en antwoorden van de minister

Mevrouw *Elisabeth Meuleman* is het met de minister eens dat recurrente middelen beter zijn, maar ze bestrijdt dat er meer middelen zijn in 2015. De minister heeft gerekend tot ze aan een gunstige startbasis kwam: eerst heeft ze de reguliere budgetten voor de beschikbaarheidsvergoedingen alsook de eenmalige capaciteitsmiddelen van de reguliere middelen afgetrokken om dan te kunnen zeggen dat ze stijgen met 250 miljoen euro. Eigenlijk komen er geen extra middelen bij, hoewel ze wel recurrent worden. De wachtlijsten worden in 2015 niet sneller weggewerkt.

Minister *Hilde Crevits* waagt een nieuwe poging om duidelijk te zijn. In de harde cijfers is er inderdaad in 2015 30 miljoen euro minder dan in 2014, maar als vergeleken wordt met de jaren voor 2014 stijgen de middelen. De daling heeft niets te maken met de pps, zijnde de 75 miljoen euro die lang geleden opzij gezet is en die nu voor de beschikbaarheidsvergoedingen zal gebruikt worden. In afwachting werden die middelen gebruikt voor scholenbouw. Daarnaast komt er een opstap van 50 miljoen euro, een aanzienlijk pak meer vergeleken met de volledige vorige regeerperiode, maar natuurlijk niet met de eenmalige middelen van 2014. De minister gebruikt de DBFM-middelen niet voor reguliere scholenbouw als ze kunnen uitgegeven worden aan beschikbaarheidsvergoedingen. Dat zo vermelden in de begroting is geen trucje, maar gewoon een poging om duidelijk een onderscheid te maken.

Mevrouw *Caroline Gennez* begrijpt dat 11 miljoen euro beschikbaarheidsvergoedingen volstaat voor de scholen opgeleverd in 2015. Stijgen de vergoedingen of worden scholen sneller opgeleverd, zal de minister uiteraard meer budget voor beschikbaarheidsvergoedingen vrijmaken. Ze gaat ervan uit dat dat ingecalculeerd is.

Ze is blij dat er voortaan naar de toekomst gekeken wordt, iets wat in het belang is van elkeen. Ze is niet getrouwd met de DBFM-procedure maar is wel blij dat de minister erkent dat er in 2015 31 miljoen euro minder is dan in 2014. Dat is alles wat ze wou zeggen. Het was gemakkelijker geweest als de discussie sneller over de correcte cijfers zou gegaan hebben.

2.3. Departement Onderwijs en Vorming (FB0)

2.3.1. Lonen

Minister *Hilde Crevits* legt uit dat voor het departement op de werking apparaat naast een nulindexatie van 155.000 euro er ook een besparing van 10 percent, goed voor 1,417 miljoen euro, doorgevoerd wordt op het niet-loongedeelte. Dit betekent een totale vermindering van het krediet met 1,572 miljoen euro. Op de lonen apparaat, via het selectief vervangen van personeelsleden, wordt 2 percent

bespaard, wat een vermindering van het krediet met iets meer dan 1 miljoen euro betekent voor het volledige centrale ministerie (zie FB0-1FAE2ZZ-LO, p. 11).

2.3.2. *Provisies (Bednet)*

De 780.000 euro voor provisies (FB0-1FBE2ZZ-PR, pg. 13) zijn de restant van de cao-provisie en zijn bestemd voor het SIO. Uit de vragen over Bednet leidt de minister af dat de parlementsleden voor een voortzetting ervan zijn. In de begroting 2015 is voor Bednet een subsidie van 237.000 euro ingeschreven (zie ook FB0-1FHE2AJ-WT, p. 20). Na de generieke besparing wordt er nog 213.000 euro in de werking geïnvesteerd, alsook wordt er één leerkracht naar de vzw gedetacheerd.

In het schooljaar 2007-2008 hielp Bednet 37 kinderen, in 2012-2013 204 en alleen al in het eerste trimester van het schooljaar 2013-2014 al 137. De grootste groep zijn de kinderen met één of andere vorm van kanker. De laatste jaren neemt het aandeel jongeren met een chronische aandoening toe. Tussen 2007 en 2013 werden er 600 kinderen geholpen, in 507 scholen: 40 percent uit het lager onderwijs, 60 percent uit het secundair onderwijs. 84 percent van de leerlingen ging over naar het volgende leerjaar. De mediaanwaarde van de duur van de begeleiding is zeven maand. De minister leidt uit die cijfers af dat de vzw goed werk verricht. Door de substantiële verhoging van de beschikbare middelen van SIO zal er een veelvoud van de jongeren geholpen kunnen worden. De besparingen hebben dus geen impact op het synchroon internetonderwijs. De middelen voor de decretale verankering van SIO bedragen 780.000 euro voor 2015 en gemiddeld 2.339.000 euro op jaarbasis.

Op zich zijn Bednet, SIO en de ziekenhuisscholen gescheiden. Allen werken met jongeren die afwezig zijn op school om medische redenen. Het aanbod van een type 5-school kan aangevuld worden met een SIO-verbinding. Uiteraard zijn de leerlingen die al leerling zijn van een type 5-school niet de meest prioritaire doelgroep van een uitgebreide SIO-regeling. De uitbreiding van de middelen voor synchroon internetonderwijs en het verhoogde aantal leerlingen dat van synchroon internetonderwijs gebruik zal kunnen maken heeft geen effect op het bestaan van type 5-scholen. Het is niet zo dat meer SIO het type 5-onderwijs overbodig zal maken. De middelen stijgen, maar er wordt ook gezocht naar de beste manier van samenwerken.

De heer *Jo De Ro* heeft van Bednet vzw begrepen dat zij overweegt om mensen te laten afvloeien wegens budgettaire onduidelijkheid. Hij vraagt de minister de vzw snel de juiste cijfers te bezorgen zodat er geen expertise verloren gaat. Het overschot op de provisie gaat dus in 2015 gebruikt worden voor wat in Onderwijsdecreet XXIV door alle partijen goedgekeurd is, zij het door type 5, of SIO of Bednet.

Minister *Hilde Crevits* verduidelijkt dat de subsidie voor Bednet vermindert, maar dat de middelen voor SIO stijgen. Ze streeft naar een omvattende visie waarin zowel Bednet, SIO als type 5-scholen een duidelijke rol spelen. De begroting is nog niet goedgekeurd en daarenboven zoekt de uitvoerende onderwijsmacht nog naar synergie. Als de vzw al informatie krijgt voor goedkeuring, is het parlement allicht ook niet tevreden. Daarom heeft ze nog geen contact genomen met Bednet, wat ze kortelings wel zal doen. Het is op zich een goede zaak dat organisaties zo efficiënt mogelijk trachten te werken, maar de samenwerking tussen SIO en Bednet moet beter.

Mevrouw *Caroline Gennez* beaamt dat Bednet momenteel manieren zoekt om de dalende middelen te verwerken. Ze concludeert dat Bednet bespaart, maar de minister zoekt naar oplossingen onder de vorm van een betere samenwerking met

SIO. De specifieke voordelen van SIO en tijdelijk onderwijs aan huis (TOAH) mogen niet gehypothekeerd worden door samenwerking om loutere besparingsredenen.

Mevrouw *Kathleen Krekels* vraagt de bevestiging van de minister dat de 213.000 euro het totale budget van Bednet zal zijn.

Minister *Hilde Crevits* herhaalt dat alle projecten die voortbestaan, moeten besparen, ook Bednet. Het SIO krijgt wel meer middelen en de minister zegt toe na te gaan hoe door een samenwerking met Bednet die organisatie ook daarvan kan profiteren. Afhankelijk van de aandoening van het kind, moet het de juiste hulp krijgen. De doorverwijzing moet dus collegiaal gebeuren. De minister denkt dat kinderen beter geholpen worden als ze de keuze krijgen tussen de verschillende alternatieven: Bednet, TOAH of SIO. Dat is stof voor de komende maanden. Op dit moment kan de minister echt niet duidelijker zijn.

De heer *Jo De Ro* wil zijn pleidooi voor creativiteit in tijden van besparing in praktijk brengen. Daarom suggereert hij de financiële steun van mutualiteiten voor Bednet. Voorwaarde is allicht wel dat wetenschappelijk aangetoond wordt dat het virtueel in contact blijven met de klassituatie invloed heeft op de duur van de ziekte. Hij suggereert de minister daarover contact te nemen met de ministers van Volksgezondheid en Welzijn.

2.3.3. Werking en toelagen – hoger onderwijs – andere (FB0-1FEE2AB-WT)

Minister *Hilde Crevits* legt voorts de vermindering van 122.000 euro generieke besparing en 11.000 euro niet-indexering van het hoger onderwijs uit. Bij de vergelijking van het budget bij de begrotingsopmaak 2014 en de begrotingsopmaak 2015 dient er naast de vermindering met 122.000 euro in het kader van de generieke maatregelen en de vermindering van 11.000 euro ingevolge de nulindexatie van het niet-loongebonden gedeelte van het budget 2015, ook rekening te worden gehouden met de indexering van het loongebonden gedeelte van het budget begrotingsopmaak 2015 ten opzichte van de begrotingsopmaak 2014, dit overeenkomstig de indexering van de werkingsuitkeringen van de universiteiten en hogescholen. Ook voor de desindexering bij tweede begrotingsaanpassing 2014 dient de begrotingsopmaak 2014 als vergelijkingsbasis te worden genomen.

2.3.4. Leerlingenvervoer (FB0-1FGE2AE-WT)

Op het leerlingenvervoer wordt beperkt bespaard, aldus minister *Hilde Crevits*: 140.000 euro generieke besparing en 31.000 euro ingevolge de nulindexatie van het niet-loongebonden gedeelte. De minister legt uit dat ze dat onderscheid steeds maakt omdat de nulindexatie niet echt een besparing is, maar gewoon een ingreep waardoor er geen middelen voor hoeven bij te komen.

Voor de vragen over de netoverschrijdende busbegeleiding en de gevolgen van het M-decreet, verwijst de minister naar de waarborgregeling van het M-decreet. In 2015 worden de verdeelsleutels voort uitgewerkt. De kwestie is hoe vrijgekomen uren en lestijden uit buitengewoon onderwijs te verdelen tussen gewoon en buitengewoon onderwijs en over de verschillende scholen. Het kan niet zo zijn dat de expertise van het buitengewoon onderwijs verloren gaat. Ook moet er rekening gehouden worden met leerlingen die het gewone onderwijs uiteindelijk toch niet blijken aan te kunnen en terugkeren naar het buitengewoon onderwijs.

Het decreet bepaalt enkele algemene principes waarmee rekening moet worden gehouden bij het verdelen van de middelen: de verschuiving in leerlingen zoals die in de monitoring wordt vastgesteld, de demografische factoren (meer of minder kinderen in een geboortjaar) en het relatieve aandeel leerlingen met een gemotiveerd verslag GON of een verslag voor buitengewoon onderwijs in scholen voor

gewoon onderwijs. De middelen zullen ingezet worden voor uitbreiding van zorg, ofwel in het gewoon ofwel in het buitengewoon onderwijs. De waarborgregeling zal bij besluit verder uitgewerkt worden. Dat is voor de nabije toekomst.

De daling van het aantal kinderen in buitengewoon basisonderwijs heeft niet noodzakelijk een evenredig effect op de vermindering van busvervoer en/of busbegeleiding. In de voorbije periode zijn er vele kinderen bijgekomen en het aantal busritten is gestegen, doch niet evenredig. Een daling van het aantal kinderen kan ook voor een kwaliteitsverhoging zorgen. Bovendien spoort een daling van het aantal kinderen in buitengewoon onderwijs niet altijd met een daling van de ritten. Daarbovenop, aangezien het beleidsveld Mobiliteit de bussen betaalt en Onderwijs de busbegeleiding zal de waarborgregeling voor Onderwijs de kosten van bussen in ieder geval niet drukken.

Het aanbesteden van de ritten door De Lijn voor een bepaald schooljaar gebeurt steeds in mei van het voorgaande schooljaar. Elke aanbesteding geldt telkens voor een termijn van vijf jaar. Op het moment van de aanbesteding heeft het Departement Onderwijs dus geen exacte leerlingenaantallen. De aanbesteding van het aantal ritten gebeurt op basis van de tellingen op 1 februari en de evoluties van de vorige schooljaren.

Merk op dat De Lijn intussen heeft geïnvesteerd in ritduurtijdvermindering door extra ritten in te zetten. De minister herhaalt dat een daling van het aantal leerlingen niet per se in een evenredige daling van het aantal ritten resulteert, maar er zal wel een effect zijn. Om die reden denkt de minister dat de besparing niet al te zwaar zal vallen.

Alle aanvragen voor leerlingenvervoer in het basisonderwijs gebeuren via de webapplicatie Steunpunt Leerlingenvervoer. Dat steunpunt bepaalt het recht op leerlingenvervoer, zowel collectief als individueel. Het vernieuwt ook jaarlijks de aanvragen voor abonnementen openbaar vervoer. Vanaf 1 september 2015 zullen rechthebbenden via de webapplicatie een subsidie individueel vervoer kunnen aanvragen. Dat gebeurt momenteel nog op papier. De webapplicatie wordt dagelijks gebruikt door de scholen voor buitengewoon onderwijs. Elk schooljaar worden zo'n 38.000 aanvragen collectief vervoer en 10.000 aanvragen individueel vervoer verwerkt. De kostprijs is jaarlijks 50.000 euro, wat hij voor de minister zeker waard is. Ze kondigt een intensiever gebruik ervan aan.

De heer *Jo De Ro* vraagt hoe bij de verdere uitwerking van de waarborgregeling rekening gehouden wordt met de leerlingenverschuivingen van dit jaar. Nu al zijn de effecten van het M-decreet immers merkbaar: ouders schrijven hun kind in het gewone onderwijs in en scholen gaan op die vraag in omdat ze weten dat het M-decreet eraan komt. Zullen de middelen die het gevolg zijn van die verschuiving al in 2014 en 2015 gebruikt worden, bijvoorbeeld voor meer nascholing in het gewone onderwijs? Ook hij wil liever dat de middelen voor busvervoer naar kwaliteitsverhoging gaan. Hij weet uit ervaring dat de duur van de ritten nu eerder het gevolg zijn van files dan van lange afstanden.

Minister *Hilde Crevits* herhaalt dat de garantieregeling pas omgezet wordt in praktijk in februari 2016. Het nulpunt zou eigenlijk 1 januari 2015 zijn. Ook zij hoort dat het M-decreet nu al voor verschuivingen zorgt. Ze zal nagaan of het zinvol is dat nulpunt te vervroegen. Ze zal laten onderzoeken of de invoering van het M-decreet nu al een effect heeft. Momenteel is er een daling van het aantal leerlingen zichtbaar in het basisonderwijs, maar nog niet in het secundair onderwijs. Ze wil laten onderzoeken of de daling wel het effect is van het M-decreet. De suggestie voor zorg en nascholing neemt ze nu al mee.

2.3.5. *Schrapping SNPB (FB0-1FHE2AA-WT en FC0-1FGE2AB-WT) en Consortia voor Volwassenonderwijs en (FD0-1FFE2AE-WT)*

Minister *Hilde Crevits* zegt veel belang te hechten aan samenwerking. Het SNPB betekende een meerwaarde voor bijvoorbeeld het volwassenenonderwijs. In de reguliere pedagogische begeleidingsdiensten voor het volwassenenonderwijs is er immers weinig personeel. Ook voor de competentieontwikkeling bij het M-decreet had de samenwerking in het SNPB zijn verdienste. Het SNPB is echter een beetje te vergelijken met een gedwongen huwelijk waarin iedereen zijn afspraken is nagekomen maar toch ook een beetje een eigen leven heeft geleid. Zij verkiest een echte samenwerking die vertrekt van de intrinsieke doelstellingen van elke partner. Daarom werd voor die manier van besparen gekozen. De verschillende pedagogische begeleidingsdiensten zullen binnenkort uit eigen beweging een protocol tot samenwerking afsluiten.

De middelen van het SNPB vloeien voor tachtig percent terug naar de netgebonden pedagogische begeleidingsdiensten. Die middelen worden, zoals de reguliere middelen van de pedagogische begeleidingsdiensten, verdeeld op basis van het aantal organieke ambten. Er wordt ook bijzondere aandacht gevraagd voor de competentieontwikkeling in het kader van het M-decreet, de uitbouw van een tweedelijnsinclusienetwerk en de taalontwikkeling. Dit zou geconcretiseerd worden via systematisch overleg. Voor de overige doelstellingen van de SNPB's worden de middelen niet gekleurd. De rapportering over de middelen wordt geïntegreerd in de reguliere jaarlijkse rapportering die tegen 30 november moet worden ingediend bij het AgODi en bij het departement. De timing van de uitbetaling van de middelen zal besproken worden met AgODi.

De middelen voorzien in artikel 28 van het Kwaliteitsdecreet voor de extra ondersteuning van het volwassenenonderwijs zullen op basis van het aantal organieke ambten worden verdeeld over de onderwijskoepels en het GO!. Dat zal dus niet gebeuren op basis van het aantal lessen-cursist zoals het provinciaal onderwijs had gesuggereerd. Over de precieze bedragen en de effecten kan ze momenteel nog niets zeggen omdat men nog op zoek is naar een goed evenwicht in de besparingen tussen de pedagogische begeleidingsdiensten en het Vlaams Ondersteuningscentrum voor het Volwassenenonderwijs. Daarna kan men de suggesties bekijken van het Provinciaal Onderwijs Vlaanderen over het verminderen van de planlast en over de opdrachten rond kennis- en expertiseontwikkeling. Beide topics moeten geregeld worden in het begeleidende programmadecreet bij de aanpassing van de begroting 2015. Het Vocvo en de pedagogische begeleidingsdiensten moeten gezamenlijk een vijfjaarlijks beleidsplan, een jaarlijks ondersteuningsplan en een financieel verslag opstellen. Dat is decretaal bepaald.

Er komt een addendum over het stopzetten van de kaderovereenkomst op 31 december 2014. De engagementen ten aanzien van het personeel moeten uiteraard maximaal nagekomen worden. Ze onderzoekt of men daarvoor gebruik kan maken van de bestaande reserves. De administratie heeft ook advies gevraagd aan Financiën en Begroting over de mate waarin bepaalde uitzonderingen van toepassing zijn op de SNPB's.

Op 26 november 2014 start op haar kabinet het systematisch inhoudelijk overleg met vertegenwoordigers van de onderwijskoepels, met de nethoofden en met de directeurs van de pedagogische begeleidingsdiensten. De pedagogische begeleidingsdiensten wilden graag de gelegenheid om vooraf onderlinge gesprekken te voeren en om afspraken te maken. Het is de bedoeling om de doelstellingen rond de competentieontwikkeling in het kader van het M-decreet en de taalontwikkeling te concretiseren en om afspraken te maken rond de engagementen van de pedagogische begeleidingsdiensten.

Wat de vraag van mevrouw Gennez betreft over leerwinkels, verduidelijkt de minister dat deze tot het takenpakket van de consortia voor volwassenenonderwijs behoorden. Voor de consortia is er een overgangsregeling voorzien (*Parl. St. VI. Parl. 2014-15, nr. 13/2-F, p. 49-50*). Om de afbouw van hun werking in goed orde te laten verlopen voorziet de Vlaamse Regering nog in een enveloppe van 900.000 euro voor 2015. Die middelen zijn in de eerste plaats bedoeld voor het nakomen van de aangegane engagementen. Ze kunnen ook gebruikt worden om opdrachten zoals de leerwinkels te laten verderlopen. Ze onderzoekt of de provincies daarin een rol kunnen spelen. De reacties op de leerwinkels zijn gemengd.

De engagementen van het Strategisch Plan Hulp- en Dienstverlening aan Gedetineerden worden uiteraard nagekomen. Het budget voor de onderwijscoördinatoren in de gevangenissen, dat vroeger opgenomen was onder de consortia, blijft behouden.

Replieken

De heer *Jo De Ro* merkt op dat er bij de bespreking van het M-decreet (zie *Parl. St. VI. Parl. 2013-14, nr. 2290/5*) veel aandacht werd besteed aan de voorbereiding en de professionalisering van het werkveld. Toen is men uitvoerig ingegaan op de plannen binnen het SNPB. Het personeel dat werkt rond autismespectrumstoornissen zou daar ook in opgenomen worden. Nu gebeurt er daarop een besparing. De rest van de middelen wordt verdeeld over de pedagogische begeleidingsdiensten. Als de mensen die het laatst in dienst genomen werden moeten vertrekken, dan is het niet zeker dat de expertise behouden blijft.

Mevrouw *Kathleen Krekels* deelt dezelfde bezorgdheid. De mensen in het project Competentieontwikkeling zullen allicht terugkeren naar de verschillende onderwijsnetten. De mensen die in dienst werden genomen voor de begeleiding van de scholen binnen het M-decreet zullen in januari 2015 ontslagen worden omwille van de besparingen.

Mevrouw *Caroline Gennez* betreurt dat er bespaard wordt op de netoverschrijdende initiatieven. In het kader van de optimalisatie van de dienstverlening is het namelijk zinvol om netoverschrijdend expertise te delen. Hoeveel vte's zullen er uitstromen uit de SNPB's? Welke middelen zijn er uitgetrokken voor vzw De Link? Welke instantie zal er in de toekomst verantwoordelijk zijn voor een rationalisering van het aanbod? De consortia worden opgeheven vanaf 2016. Daar werken meer dan zestig personeelsleden. Hoeveel van die personeelsleden zal men kunnen heroriënteren binnen de onderwijsbegroting en hoeveel afvloeiingen zullen er nodig zijn?

Minister *Hilde Crevits* vindt dat de SNPB's goed werk geleverd hebben. Nu vloeien deze mensen terug naar de pedagogische begeleidingsdiensten. Zo kan de kennis die ze verworven hebben wellicht sneller gebruikt worden op het terrein. Dat is een meerwaarde. Op 26 november zal ze met deze mensen een plan en een voorstel van samenwerkingsovereenkomst bespreken. Het plan zal ook voorstellen bevatten voor de personeelsverschuivingen. De samenwerking op het terrein zal de komende jaren cruciaal zijn. Op de consortia zal ze verder uitvoeriger ingaan.

De heer *Jo De Ro* begrijpt de redenering van de minister. Hij vreest echter dat net die mensen die over expertise beschikten, niet zullen terugvloeien. Als er minder middelen zijn, moeten er personeelsleden afvloeien. Zal het daarover gaan op de ontmoeting van 26 november?

Minister *Hilde Crevits* antwoordt dat het op 26 november zal gaan over de manier van samenwerken. Ze zal rekening houden met de opmerking van de heer De Ro.

De heer *Jo De Ro* heeft uitnodigingen gezien van verschillende koepels voor een degelijke opleiding rond het M-decreet. De prijzen schommelden tussen de 50 en de 100 euro. De nascholingsmiddelen van de scholen zijn echter niet van die aard dat men voor elke leerkracht dergelijke bedragen kan neertellen. De nascholing rond het M-decreet moet bij de betrokken mensen raken.

Minister *Hilde Crevits* neemt nota van deze bezorgdheid. De interne expertise van de pedagogische begeleidingsdiensten moet in de komende periode op een vlotte manier deel gaan uitmaken van de reguliere werking. Over de prijzen kan er worden gesproken met de koepels.

2.3.6. *Nascholing en professionalisering (FB0-1FHE2AA-WT)*

De minister licht de verdeling van het budget voor nascholing en professionalisering toe. Nascholing op initiatief van de Vlaamse Regering 614.000 euro; beleidsvoerend vermogen 54.000 euro; nascholing internationale projecten 86.000 euro. Het budget professionalisering binnen het departement is bedoeld als aanvulling op het nascholingsbudget van de scholen en de koepelorganisaties. De nascholingsmiddelen voor deze instellingen bevinden zich op het artikel 'Nascholing' van AgODi en worden per onderwijsniveau verdeeld a rato van het aantal organieke betrekkingen. Ze worden ook opgenomen in het Kwaliteitsdecreet. Het programmadecreet 2015 voorziet een niet-indexering en een generieke besparing van tien percent.

Vanaf het begrotingsjaar 2015 wordt aan deze nascholingsmiddelen een bijkomend budget toegevoegd. Dit budget is afkomstig van de nascholingsmiddelen voor functiebeschrijving, evaluatie en vorming van de directeurs en een extra budget van 300.000 euro. Deze middelen gaan rechtstreeks naar de scholen. Voor het basisonderwijs is er iets meer dan 4 miljoen euro, voor het secundair onderwijs 6,335 miljoen euro, voor het volwassenenonderwijs met uitzondering van de basiseducatie 418.000 euro, voor het dko 255.000 euro, voor de CLB's 178.000 euro en voor de basiseducatie 28.000 euro. De nascholingsmiddelen op initiatief van de pedagogische begeleidingsdiensten bedragen in 2015 1,221 miljoen euro. De rest van de nascholingsmiddelen van de Vlaamse Regering zal in de schooljaren 2015-2016 en 2016-2017 ingezet worden voor de ondersteuning van lerarenteams bij de implementatie van het M-decreet.

De 54.000 euro voor het beleidsvoerend vermogen heeft betrekking op informatiesessies over de onderwijsactualiteit, op initiatie voor beginnende bestuurders en op leren uit het evalueren van de eigen werking. Die subsidie moet worden gebruikt voor kosten die verbonden zijn aan nascholing van schoolbesturen en bestuurders. Dat budget wordt verdeeld onder de onderwijskoepels van het gesubsidieerd onderwijs op basis van het aantal instellingen.

De 86.000 euro voor nascholing internationale projecten zal gebruikt worden voor nascholingscursussen Frans voor leerkrachten basisonderwijs en eerste graad secundair onderwijs, voor een studiedag rond talen, voor stages van leraren Duits in Berlijn en voor nascholing Frans voor Duitse leerkrachten, de twee laatstgenoemde binnen het kader van een akkoord tussen Duitsland en de Vlaamse Gemeenschap.

In verband met de tussenkomst van mevrouw Bonte geeft de minister enige verduidelijking over het TALIS-onderzoek. De drie dagen die vermeld werden, hebben geen betrekking op het totale aantal dagen dat gespendeerd werd aan verschillende professionaliseringsactiviteiten, maar op het aantal dagen per activiteit, en dit in vergelijking met andere landen. Meestal ging het om extern georganiseerde cursussen en workshops. Professionalisering omvat echter ook de deelname aan onderwijsconferenties en observatiebezoeken. Op dat vlak heeft Vlaanderen

volgens TALIS de hoogste deelnameratio. Daarnaast zijn er ook de activiteiten die worden georganiseerd binnen een schoolteam of een scholengemeenschap.

2.3.7. Onderzoek en innovatie (FB0-1FHE2AB-WT)

De minister oordeelt dat er de voorbije jaren heel wat beleids- en praktijkgerichte onderzoeken gebeurd zijn waarmee men weinig gedaan heeft. Nu wil de Vlaamse Regering een aantal tussenstructuren en een aantal steunpunten wegnemen. Ze wil ook de eigen onderzoekscyclus grondig evalueren. Uit de voorbije regeerperiode zijn er tachtig onderzoeken nog lopend of in aanbesteding. Het belangrijkste onderzoek, namelijk dat naar de evaluatie van de werkingsmiddelen, is echter niet op tijd aanbesteed geraakt. In 2015 wil ze onderzoeken wat ze kan doen met de onderzoeken die al opgeleverd werden. Ze wil voorlopig geen nieuwe oproepen lanceren rond beleids- en praktijkgericht onderzoek. Als er belangrijke nieuwe items aan het licht komen, zal de administratie dat zelf onderzoeken. In 2015 wil ze samen met de administratie een nieuwe coherente visie uitwerken op het wetenschappelijk onderzoek binnen onderwijs. Dat zal betrekking hebben op het Steunpunt Studie- en Schoolloopbanen, OBPWO en eigen onderzoek. De cofinanciering voor het Steunpunt SSL, dat cruciale informatie aanlevert voor vereenvoudiging en oriëntering, blijft wel behouden.

Deze ingrepen staan niet haaks op de driepercentnorm. Volgens ECOOM (Expertisecentrum Onderzoek en Ontwikkeling Monitoring van de Vlaamse Gemeenschap) staat men voor 2012 op een recordhoogte, namelijk 2,42 van de drie percent en 0,81 van de 1 percent voor de overheidsbudgetten. Het is moeilijk om de impact op onderwijs te verrekenen. EWI zal dit wellicht kunnen zeggen in de volgende speurgids die eraan komt tegen de zomer van 2015. De andere vragen over het groeipad van O&O behoren tot de bevoegdheid van de minister van Innovatie.

Replieken

Mevrouw *Tine Soens* begrijpt dat het OBPWO sneuvelt. Wat gebeurt er met het Gamefonds? Gaat dat naar het VAF?

Minister *Hilde Crevits* antwoordt dat het OBPWO niet sneuvelt. Het aanbestede onderzoek gaat gewoon door. Voorlopig wil ze goed verwerken wat er is en geen nieuwe oproepen doen. Er wordt ook niet bespaard op het Gamefonds.

Mevrouw *Ann Brusseel* erkent dat men nu moet nagaan hoe men de opgeleverde onderzoeken kan implementeren. Het Steunpunt SSL doet relevant onderzoek naar studie- en schoolloopbanen door bepaalde leeftijdscohorten op te volgen op de langere termijn. Als het lopende onderzoek plots zou stopgezet worden, zouden er veel data verloren gaan. Minister *Hilde Crevits* herhaalt dat de cofinanciering voor het Steunpunt SSL blijft bestaan.

De heer *Koen Daniëls* is blij dat de minister blijft inzetten op het Universitair Steunpunt Toetsontwikkeling en Peilingen. Peilingen zijn cruciaal om te weten te komen wat er leeft binnen het onderwijs. Het regeerakkoord zegt ook dat de validiteit en de betrouwbaarheid van interdiocesane toetsen en van OVSG-toetsen groter moet worden. De data uit longitudinale onderzoeken mogen niet verloren gaan. Hij vraagt dat die data opengesteld worden voor de wetenschappelijke gemeenschap en voor de onderwijsadministratie. Ze werden nochtans verzameld bij scholen, die eigenlijk onder de openbaarheid van bestuur vallen, en werden geanalyseerd en bewaard met overheidsmiddelen. Bovendien vinden ze meestal hun bron in de data van PISA (Programme for International Student Assessment), TIMSS (Trends in International Mathematics and Science Studies) en TALIS. Soms doen steunpunten echter alsof de data hun eigendom zijn. Daardoor wordt het onmogelijk om

bepaalde andere analyses te maken die misschien kunnen leiden tot andere resultaten, die de promotor misschien niet wil. Hij kan dus niet akkoord gaan met de stelling dat men de steunpunten moet overeind houden omwille van de gegevens.

Minister *Hilde Crevits* zal die mogelijkheid onderzoeken. Concrete suggesties van de heer Daniëls zijn welkom. Bij onderliggende data dient men rekening te houden met de privacy. De overheid beschikt zelf ook over informatie waarin de scholen geïnteresseerd zijn, bijvoorbeeld over de schoolloopbanen. De administratie wil die data maximaal ontsluiten.

Mevrouw *Caroline Gennez* wil weten of er een besparing is voorzien op het Steunpunt SSL. Ook HIVA, het onderzoeksinstituut Arbeid en Samenleving van de KU Leuven heeft zijn bezorgdheid daarover geuit.

Minister *Hilde Crevits* antwoordt dat er geen specifieke besparing wordt toegepast op het Steunpunt SSL. De generieke besparing is wel van toepassing. De steunpunten zijn daarvan op de hoogte gebracht via informele contacten. Ze heeft nog geen brieven verstuurd omdat ze de bespreking en de goedkeuring van de begroting in het parlement wil afwachten.

2.3.8. *Internationalisering (FB0-1FHE2AC-WT)*

De minister deelt mee dat er bij de internationalisering momenteel een besparing is van ongeveer een miljoen euro. Hier worden prioritair de initiatieven behouden van de vzw EPOS en de internationaliseringsopdrachten in het hoger onderwijs. Voor andere initiatieven zal ze de uitgaven voor de begroting 2014 grondig laten monitoren om te onderzoeken welke middelen er werkelijk nodig zijn. Halverwege november is er op dit artikel namelijk slechts een benuttingsgraad van 45 percent. Momenteel zijn er veel bilaterale uitwisselingen. De uitwisselingen voor dit schooljaar 2014-2015 blijven sowieso bestaan. Voor volgend schooljaar 2015-2016 wil ze de werking laten evalueren. Daar wil ze later meer uitleg bij geven.

Over de internationalisering lopen er nog gesprekken. Binnen het hoger onderwijs zijn er heel wat vragen rond de internationalisering. Nu is er een budget op federaal niveau, bij innovatie en bij onderwijs. Deze middelen zouden beter geïntegreerd moeten worden. De middelen zijn ook disproportioneel verdeeld tussen de universiteiten en de hogescholen.

De heer *Jan Durnez* wil weten welke programma's er kunnen behouden blijven in het secundair onderwijs.

Minister *Hilde Crevits* antwoordt dat er over de internationalisering nog gesprekken aan de gang zijn. Ze wil dit globaal bekijken.

2.3.9. *Aansluiting onderwijs – arbeidsmarkt (FB0-1FHE2AD-WT)*

De minister deelt mee dat veel activiteiten onder dit artikel te maken hebben met de STEM-acties. Op die budgetten worden er geen specifieke besparingen doorgevoerd.

De rol van de RTC's wordt geëvalueerd. Er is een overeenkomst tot 2015. De RTC's spelen vandaag zeker een rol in het zoeken naar bedrijfsvloeren, maar toch kan men dat misschien beter globaal bekijken. Een volledige heroriëntering is noodzakelijk. Ze zal nagaan welke rol de diensten voor provinciaal onderwijs hierin kunnen opnemen. Ook de evolutie van duaal leren en werken zal hierbij van belang zijn. Ze wil wel blijven inzetten op een aantal belangrijke projecten van de RTC's, namelijk op de digitale kantooromgeving, op ACTA vzw en op VCA. Een goede regionale

verankering is noodzakelijk voor een sterke link tussen bedrijfsleven en onderwijs. Ze wil voldoende middelen vrijwaren voor projectmatige investeringen in de technische scholen. Ook hier stelt ze zich kritisch op tegenover de tussenstructuren. Ze wil zoveel mogelijk middelen rechtstreeks naar onderwijs laten gaan. Ze vraagt zich af welk nut de tussenstructuren hebben in dat verband. Het budget voor het Beroepenhuis blijft gevrijwaard.

Mevrouw *Caroline Gennez* wil weten of er hierop specifieke besparingen worden doorgevoerd binnen de begroting 2015.

Minister *Hilde Crevits* antwoordt dat ze op het budget van de RTC's een besparing zou willen uitvoeren van iets meer dan een miljoen euro. Als de RTC's blijven bestaan, dan moeten ze zeker geheroënteerd worden.

Mevrouw *Caroline Gennez* vraagt nog wat er zal gebeuren met Tollnet en met e-leren.

Minister *Hilde Crevits* antwoordt dat dit niet onder dit begrotingsartikel valt.

De aanpak van het student-ondernemerschap zal deel moeten uitmaken van een nieuw actieplan Ondernemend Onderwijs. De beleidsnota situeert dit binnen de ruimere problematiek van het ondernemerschap en de ondernemerszin. Het bestaande actieplan, dat wordt uitgevoerd in samenwerking met minister Muyters, loopt eind dit jaar af. Binnen dat artikel zijn er 135.000 euro aan projectmiddelen. Voor het ter beschikking stellen van een gedetacheerde leerkracht voor de werking met Vlaamse jonge ondernemers werd 60.000 euro uitgetrokken. In het kader van het actieplan Ondernemend Onderwijs kunnen er ook afspraken worden gemaakt over specifieke budgetten. In het verleden waren er projectmiddelen vanuit het Hermesfonds. Voor de structurele partners van onderwijs en ondernemen voorzag het agentschap in het verleden een bedrag van iets meer dan een miljoen euro. Er waren ook projectoproepen.

De herschikking van 385.000 euro waarover de heer De Ro een vraag stelde, is een verschuiving naar de post transversale samenwerking, allocatie lokaal onderwijsbeleid.

De heer *Koen Daniëls* weet dat de Vlaamse jongeren nog een inhaalbeweging moeten doen inzake ondernemerszin. Daarbij gaat het niet alleen over het starten van een eigen onderneming, maar ook over een beter functioneren binnen de onderneming waarin ze werken. Met welke begrotingsmiddelen wil men daaraan werken?

Minister *Hilde Crevits* antwoordt dat het bestaande actieplan eind 2014 afloopt. In samenwerking met minister Muyters zal er een nieuw actieplan worden opgesteld. Op het federale niveau moet het probleem van het juridisch en sociaal statuut worden geregeld, dat ook de knelpunten voor de student-ondernemer regelt.

2.3.10. Transversale samenwerking (FB0-1FHE2AE-WT)

Op dit begrotingsartikel worden er middelen uitgetrokken voor het versterken van het Brusselbeleid en het lokaal flankerend beleid. De middelen voor het lokaal flankerend onderwijsbeleid, die bestemd zijn voor de centrumsteden en voor sommige niet-centrumsteden die kampen met specifieke lokale problemen, zullen vanaf januari 2016 geïntegreerd worden in het Gemeentefonds. Hierop wordt een generieke besparing toegepast van tien percent. Er zijn geen specifieke besparingen. Men vertrekt van de middelen van de begroting voor 2014, zonder rekening te houden met vroegere kredietherschikkingen. De besparing wordt doorgevoerd bij alle steden en gemeenten die binnen dit lokaal flankerend onderwijsbe-

leid middelen kregen. Wie die middelen had, behoudt ze en hoeft daarvoor geen plannen meer in te dienen.

Op het Brusselbeleid wordt er zoals overal een generieke besparing toegepast. Men is er niet in geslaagd een fusie te realiseren tussen het Brussels Ondersteuningspunt Secundair Onderwijs (BROSO) en het Voorrangsbbeleid Brussel (VBB). Ze wil samen met Brussels gewestminister Vanhengel en met de pedagogische begeleidingsdiensten onderzoeken hoe men een betere samenwerking kan realiseren.

De ondersteuning van de implementering van het taalbeleid Nederlands in de scholen in de Vlaamse Rand zal voortgezet worden. Daarvoor wordt een taskforce opgericht die de expertise van leraren, directeurs, begeleiders en vertegenwoordigers van lokale besturen zal verzamelen. Deze taskforce moet een synthese maken van het bestaande studiemateriaal en moet de methodieken aanduiden waarvan bewezen is dat ze werken op het terrein. Deze methodieken moeten ook beter worden geïmplementeerd in de scholen. De taalwetgeving moet uiteraard correct wordt toegepast. Ze zal overleg plegen met de minister van Onderwijs van de Franse Gemeenschap over de middelen die de Nederlandstalige faciliteitenscholen toekomen.

Replieken

De heer *Jo De Ro* deelt mee dat de taskforce Onderwijs Vlaamse Rand ook ter sprake is gekomen bij de bespreking van de beleidsnota Vlaamse Rand met minister Weyts. Hij herhaalt wat hij daarbij gezegd heeft. Het is belangrijk dat de ervaringen die aan de andere kant van de gewestgrens zijn opgebouwd bij het Voorrangsbbeleid Brussel ook doorstromen naar de rand. De problematiek is daar immers grotendeels dezelfde. Hij begrijpt dat de minister met de pedagogische begeleidingsdiensten wil onderzoeken hoe men de ervaringen van het VBB beter kan implementeren in alle scholen. In 1999, bij de start van het VBB, was de tijd nog niet echt rijp voor een inhoudelijke samenwerking over de netten heen. Op vijf jaar tijd was de samenwerking echter uitgebreid van ongeveer tien Brusselse basisscholen naar meer dan honderd. Intussen wordt iedereen geholpen door het VBB. Het VBB realiseert dus al vijftien jaar netoverschrijdende samenwerking. Hij hoopt dat men vanuit die sterkte zal vertrekken en dat men over een paar jaar niet dezelfde operatie zal doorvoeren als voor het SNPB.

Mevrouw *Caroline Gennez* sluit zich aan bij deze opmerkingen van de heer De Ro. De middelen die worden overgeheveld naar het Gemeentefonds zijn niet gekleurd. Er is dan ook geen enkele garantie dat ze zullen behouden blijven voor het onderwijs, zeker niet in de gemeenten zonder eigen onderwijs. De kans is groot dat er geen werk meer zal worden gemaakt van welzijnsgerelateerde projecten zoals de spijbelproblematiek of de time out. Soms is er in de gemeente een groter draagvlak voor het realiseren van een nieuwe straat. Kan men die middelen toch nog verankeren?

Minister *Hilde Crevits* wil eerst de operatie met het VBB en het OCB uitvoeren. Daarna wil ze via samenwerkingsverbanden met de pedagogische begeleidingsdiensten werken. De Vlaamse scholen kunnen inderdaad iets leren van de Brusselse aanpak. Om bepaalde Brusselse problemen op te lossen wil ze samenwerken met de Franse Gemeenschap. Alleen de gemeenten die inzetten op een lokaal flankerend onderwijsbeleid krijgen middelen. Er is een lijstje met de verdeling van de middelen over de gemeenten. Het niet-oormerken van de middelen is een blijk van vertrouwen. Dit leidt ook tot een vermindering van de lasten. Zij veronderstelt dat de gemeenten die het voorheen belangrijk vonden om daarop in te zetten, dat in de toekomst zullen blijven doen.

Mevrouw *Caroline Gennez* merkt op dat Mechelen deze middelen momenteel alleen nog gebruikt voor het lokale leerlingenvervoer. Als ze in de toekomst niet meer gekleurd worden, zal er misschien niets meer van overblijven.

Minister *Hilde Crevits* is van oordeel dat men moet proberen om de gemeente een maximale autonomie te geven. Men zou die middelen ook gewoon in het Gemeentefonds kunnen onderbrengen, maar dat zou unfair zijn tegenover de gemeenten die al onderwijsinspanningen gedaan hebben.

De heer *Jan Durnez* vindt het unfair om de status quo voor de eeuwigheid te behouden. Sommige gemeenten hebben namelijk voor het flankerend onderwijsbeleid een project ingediend dat niet weerhouden werd.

De heer *Koen Daniëls* is geen voorstander van een verdeling van de middelen over heel Vlaanderen. Het is beter om wat meer middelen te geven aan een beperkt aantal gemeenten die echt het verschil kunnen maken. Hij heeft ook nog niets gehoord over BROSO.

Minister *Hilde Crevits* antwoordt dat BROSO bij het OCB behoort. Er moet wel nog gewerkt worden aan de breuklijn met het VBB.

De heer *Jo De Ro* begrijpt de verschuiving van 385.000 euro niet. Hij zou de rede-nering van de heer Daniëls over het focussen van de middelen voor flankerend onderwijsbeleid ook willen toepassen op de SES-middelen.

Minister *Hilde Crevits* zegt dat de vorige minister van Onderwijs, de heer Pascal Smet, in een bepaald jaar slechts voor zeven maanden middelen voorzien had. Om geld te hebben voor twaalf maanden heeft ze een herschikking moeten doorvoeren. Dat is ook gebeurd in 2014.

De heer *Jo De Ro* had vastgesteld dat dit een van de weinige begrotingsartikels is waar de vastleggingskredieten in 2014 kleiner waren dan in 2015. Hij hoopte dat er meer middelen konden worden uitgetrokken voor Brussel, maar hij is al blij dat het budget behouden blijft.

2.3.11. *Gelijke kansen (FB0-1FHE2AJ-WT)*

Minister *Hilde Crevits* zegt dat er op initiatieven rond kostenbeheersing in het secundair onderwijs en voor holebi binnen het onderwijs (Çavaria) een kleine specifieke besparing van respectievelijk 15.000 euro en 20.000 euro is gebeurd. Voor de vzw Dieslekticus en de vzw Bednet is er geen specifieke besparing.

Ze denkt dat het studeren rond de brede school nu kan stoppen. De tijd is rijp om die ideeën te verankeren in de praktijk. Men kan dat doen door het oprichten van multifunctionele gebouwen, door de samenwerking met de Huizen van het Kind en door de samenwerking met het dko en andere buitenschoolse activiteiten en met het flankerend onderwijsbeleid. De financiering van de initiatieven kostenbeheersing blijft behouden.

Mevrouw *Tine Soens* herhaalt haar vraag of er bespaard wordt op het Steunpunt Inclusief Hoger Onderwijs. Wanneer zullen de middelen voor 2014 uitbetaald worden? Momenteel moet Howest, de coördinerende hogeschool, dat namelijk voorschieten.

Minister *Hilde Crevits* zegt dat de middelen voor 2014 heel binnenkort uitbetaald worden. Het steunpunt blijft bestaan, maar het budget zal afhangen van de maatregelen inzake de brede school.

Mevrouw *Ann Brusseel* heeft begrepen dat er 15.000 euro bespaard wordt op Çavaria. Is er daarover overleg geweest met deze organisatie?

Minister *Hilde Crevits* antwoordt dat er geen specifieke besparing gebeurt bij Çavaria. Het overleg met deze organisatie moet nog plaats vinden.

Mevrouw *Ann Brusseel* merkt nog op dat er in Brussel enkele succesvolle projecten lopen rond de brede school.

Mevrouw *Caroline Gennez* wil weten waarom er voor Çavaria ook een punctuele besparing is geweest?

Minister *Hilde Crevits* oordeelt dat Çavaria goed werk levert en sowieso moet blijven bestaan. Misschien is enige rationalisatie wel mogelijk. Daarom hoopt ze later meer details te geven.

Mevrouw *Caroline Gennez* stelt vast dat er voor de vzw SOS Schulden op School een specifieke besparing is geweest.

Minister *Hilde Crevits* antwoordt dat het gaat om minuscule bedragen. Als de studies rond de brede school worden geïmplementeerd op het terrein, dan kunnen de besparingen op de andere projecten zeker verminderen.

2.3.12. *Levenslang leren (FB0-1FHE2AK-WT)*

De *minister* zegt dat er bij de pilootprojecten dko alleen de generieke besparing van 10 procent is doorgevoerd.

Mevrouw *Elisabeth Meuleman* weet dat de minister sterk wil inzetten op het levenslang leren omdat Vlaanderen op dat vlak slecht scoort binnen de internationale context. Vijftien percent van de mensen zou moeten deelnemen aan een of andere vorm van levenslang leren, maar in Vlaanderen is dat minder dan zeven percent. De minister wil ook sterk inzetten op studiekeuzebegeleiding en -oriëntering. Door de generieke besparingen wordt het echter moeilijk om nog prioriteiten te stellen.

Minister *Hilde Crevits* beseft het belang van studiekeuzebegeleiding en -oriëntering. Op pagina 22 van de toelichting staat dat dit kerntaken zijn van de school. Daarom wordt er ook geen specifieke besparing op toegepast.

Mevrouw *Elisabeth Meuleman* merkt op dat de scholen steeds meer taken toegeschoven krijgen, zonder de bijhorende middelen.

Minister *Hilde Crevits* is het daar niet mee eens. De Vlaamse overheid investeert bijna elf miljard euro in het onderwijs. Voor het basis- en het secundair onderwijs is er nog altijd een openendregeling: de omkadering is er gebaseerd op het aantal leerlingen. Er zijn dus zeker middelen, ook voor het begeleiden van de studiekeuze.

2.3.13. *Onderwijscommunicatie en cultuureducatie (FB0-1FHE2AL-WT)*

De *minister* deelt mee dat de redactie van Klasse tegen 1 december 2014 een businessplan zal opmaken voor de globale werking. De magazines Klasse voor Leraren en Klasse voor Ouders blijven bestaan. Er komt een beperkte papieren oplage, gekoppeld aan de verdere uitbouw van de digitale communicatie. Het businessplan zal ook aandacht besteden aan het genereren van eigen middelen. De commissieleden zullen dit businessplan kunnen inkijken.

De lerarenkaart werd eind 2003 gelanceerd. Klasse is verantwoordelijk voor de verspreiding en voor het aanbod. Klasse werkt ook ieder jaar mee aan de organi-

satie van een aantal lerarendagen en zorgt voor de communicatie met de kaarthouders. Op dit ogenblik zijn er 200.000 lerarenkaarten. In het kader van cao IV krijgen ook personeelsleden van universiteiten een lerarenkaart. Een praktisch probleem is dat het beroep niet meer vermeld staat op de identiteitskaart.

De heer *Jo De Ro* weet dat de specifieke besparing overeenkomt met het bedrag van het drukcontract. Zal dit bedrag nog worden aangepast nu er beslist is om toch nog een aantal exemplaren af te drukken? Zullen er middelen zijn om de voortijdige opzeg van het contract met Roularta op te vangen?

Minister *Hilde Crevits* antwoordt dat Klasse binnen het contract de mogelijkheid heeft om het volume te verminderen. Klasse moet het besparingsobjectief halen, maar er is discussie mogelijk over de manier waarop. Ze veronderstelt dat er momenteel onderhandeld wordt over het drukken.

Voor de zeven regionale ENCE's was er een subsidie van 25.000 euro vanuit Jeugd, 50.000 euro vanuit Cultuur en 50.000 euro vanuit Onderwijs. De samenwerking was opgezet voor drie jaar en loopt af op het einde van het schooljaar 2014-2015. Na de evaluatie van het tweede werkingsjaar, dus het schooljaar 2013-2014, werd besloten om de subsidie voor het ENCE CUBUS Gent-Eeklo en ENCE KEN Lier stop te zetten. In 2015 zal er geen cofinanciering meer zijn vanuit Cultuur. Voor 2015 wordt er vanuit Onderwijs nog 100.000 euro uitgetrokken zoals in de voorgaande jaren. Daarna wordt de financiering stopgezet. Op lokaal vlak zal een voortzetting van de samenwerking worden onderzocht.

In het begrotingsjaar 2014 bedroegen de middelen voor Dynamo3 570.000 euro. In 2015 wordt dat 513.000 euro. Dat is een besparing met tien percent. De juryronde van 15 november 2014 zal toegekend worden op het budget van 2015. Er zijn heel wat aanvragen die te gepasten tijde geselecteerd en gehonoreerd zullen worden. De SID-in's zijn heel belangrijk voor de studieoriëntering. Ze zijn wel aan een evaluatie toe omdat ook het oriëntatietraject herbekeken wordt.

Mevrouw *Caroline Gennez* stelt vast dat er in elke provincie een SID-in is. Kan er ook een SID-in georganiseerd worden voor de Brusselse instellingen voor hoger onderwijs? De organisaties zijn bereid tot samenwerking over de associaties heen.

Minister *Hilde Crevits* zegt dat de samenwerking over de associaties heen zeker een voorwaarde is, net zoals in de andere provincies. Het is geen probleem om ook voor Brussel een SID-in te organiseren. De Brusselmiddelen bedragen momenteel 9,5 miljoen euro. Dat moet dus lukken.

2.3.14. Andere beleidsthema's onderwijs (FB0-1FHE2AM-WT)

De *minister* kondigt aan dat de uitgaven en de projecten binnen de administratie zelf grondig gescreend worden. De PIEO-monitor wordt stopgezet, maar eerst zal de expertise worden doorgegeven. In dat verband is het een pluspunt dat de projectcoördinator nu op haar kabinet rond deze problematiek werkt. Ze verwacht het wetenschappelijk rapport van dit project tegen eind december 2014. Het eindrapport wordt opgeleverd in augustus 2015. Vorig jaar heeft het projectteam een vernieuwend begeleidingsmodel uitgetekend dat de resultaten van de leerlingen vooropstelt. Nu investeert het vooral in het implementeren van dat begeleidingsmodel. Het is de bedoeling scholen inzichten bij te brengen over de manier waarop ze zelf tot duurzame schoolontwikkeling kunnen komen. Het projectteam investeert ook in het uitwisselen van kennis en ervaring met de pedagogische begeleidingsdiensten. De output van het project wordt dus gegarandeerd.

Mevrouw *Elisabeth Meuleman* verwijst naar de opmerking van het Rekenhof (*Parl. St. VI*.Parl. 2014-15, nr. 16/1) dat de specifieke besparingen op de pagina's 25 en 26 onvoldoende uitgeklaard werden. Het gaat onder meer om het PIEO-project, Piazza dell'Arte, Stichting Vlaamse Schoolsport en de expertisenetwerken. De heer *Jo De Ro* sluit zich daarbij aan.

Minister *Hilde Crevits* antwoordt dat de projecten Onderwijs goed zijn voor een bedrag van 1,287 miljoen euro. Op deze begrotingspost worden er veel kleinere projecten gesubsidieerd. Men moet voor ieder project afzonderlijk onderzoeken hoe de globale besparing kan worden gerealiseerd. Veel projecten blijven bestaan en ondergaan alleen een generieke besparing. Dat geldt voor de time-outprojecten, de financiering van de ouderkoepelverenigingen, de specifieke uitgaven voor het hoger onderwijs, de islamitische theologie en godsdienstwetenschappen, de NVAO en de ondersteuning van de beleidsvoorbereiding secundair onderwijs. Voor bepaalde projecten is het gesprek nog aan de gang. Van zodra het lijstje definitief is, zal ze het laten bezorgen aan de commissieleden.

Er is verder bijvoorbeeld een begrotingsallocatie met allerlei uitgaven voor vergoedingen voor commissies en voor audits. Er is ook een project rond burgerschapsvorming, in samenwerking met de Koning Boudewijnstichting. Daar zou het aantal gedetacheerden teruggebracht worden van twee naar een. Op de allocatie preventie en bescherming in het Vlaams onderwijs zou er 50.000 euro geschrapt worden omdat alle koepels soortgelijke vorming aanbieden. Babel blijft bestaan. Met het datawarehouseproject wil ze zoveel mogelijk data ontsluiten voor scholen. Er is een specifieke besparing van 185.000 euro op de Stichting Vlaamse Schoolsport. Er blijft echter nog meer dan 5 miljoen euro over. De minister erkent dat SVS nuttig werk levert maar vraagt waarom er geen structurele samenwerking is met Bloso. De mensen van SVS vinden het belangrijk om apart te kunnen werken. In 2015 zullen ze wel onderzoeken of een betere samenwerking met Bloso mogelijk is. Een project dat niet wordt voortgezet is Piazza dell'Arte.

Wat de vier expertisenetwerken en het regionaal platform betreft in het kader van de lerarenopleiding zegt de minister dat zij al veel en goed werk hebben afgeleverd maar dat het moment gekomen is om te evalueren en te heroriënteren. De tussenstructuur moet kleiner. In 2015 zal ze in dit kader spaarzaam omgaan met oproepen vanuit het Innovatiefonds. Dat zal een besparing opleveren van 250.000 euro. Er is immers al veel materiaal dat nu klaar is om gebruikt te worden om de lerarenopleiding te hervormen. Er zal een gesprek volgen.

Mevrouw *Elisabeth Meuleman* zou het jammer vinden als het samenwerkingsverband van de expertisenetwerken zou verdwijnen.

Minister *Hilde Crevits* heeft fundamentele vragen bij de projectenbundel voor de ondersteuning van het onderwijsveld, die vertraagd wordt uitgerold, en bij de financiering van het regionale platform van de expertisenetwerken dat 2,6 miljoen euro kost. Ze stelt de expertisenetwerken op zich niet in vraag maar op een bepaald moment hoeft men niet meer zoveel nieuwe onderzoeken te doen en kan men beginnen met de uitvoering. De minister wil in gesprek gaan met de expertisenetwerken, waarin nu 2,5 miljoen euro per jaar wordt geïnvesteerd, om te onderzoeken of het niet met minder kan.

Er werd een akkoord bereikt met de universiteiten en de hogescholen rond de kwaliteitszorg. Er is eensgezindheid over het feit dat er een overlapping is tussen visitaties en instellingsreviews. Ook op de NVAO werd er bespaard, zowel in Nederland als in Vlaanderen.

Mevrouw *Elisabeth Meuleman* had begrepen dat de financiering voor de optie Islamitische Theologie en de imamopleiding zou blijven bestaan. Op pagina 26 staat echter dat de opleiding Islamitische Theologie niet voorziet in een opleiding tot imam. Mevrouw *Ann Verreth*, adjunct-kabinetschef antwoordt namens de minister dat deze financiering inderdaad blijft bestaan, behoudens de generieke besparing. Men dient een onderscheid te maken tussen de islamitische theologische faculteit aan de KU Leuven, waarvoor er een opstartfinanciering van 157.000 euro is uitgetrokken en het exploreren van de imamopleiding bij de associatie Universitaire Hogeschool Antwerpen. Daarvoor is 24.000 euro uitgetrokken. Op de vraag van mevrouw *Barbara Bonte* antwoordt de minister dat er op dit ogenblik zeventien studenten zijn ingeschreven aan de faculteit Islamitische Theologie. De imamopleiding is nog niet opgestart. De heer *Jan Durnez* wil weten hoeveel potentiële kandidaten er zijn voor de imamopleiding en hoe het zit met de basisopleiding van de huidige imams. Deze vraag mag later beantwoord worden.

Mevrouw *Kathleen Krekels* stelt vast dat er melding wordt gemaakt wordt van investeringsprojecten voor ICT, onder meer voor veilig ICT-gebruik.

Minister *Hilde Crevits* zegt dat de middelen voor de stimulering inzake ICT blijven bestaan.

Mevrouw *Kathleen Krekels* zegt dat haar fractie gesuggereerd had om op dit vlak samen te werken met minister Gatz, die bevoegd is voor Media.

Minister *Hilde Crevits* antwoordt op de vraag van mevrouw Caroline Gennez dat er bij het project School in Zicht eveneens een generieke besparing is van tien percent.

Mevrouw *Caroline Gennez* wil nog weten wat er gebeurt met een aantal concrete projecten: tutoring, herinneringseducatie, de vzw Tumult, de vzw Minor Ndako en de Vlaamse Liga tegen Kanker.

De *minister* antwoordt dat de begroting wordt goedgekeurd op programmaniveau. Men is nog bezig met het stabiliseren van de projecten. Vorige week heeft ze op dat vlak een aantal grote lijnen gegeven. Op veel projecten, bijvoorbeeld Dossin, Tumult, Vluchtelingen voor de klas en VLK, zit alleen een generieke besparing van tien percent. Andere projecten worden zoals elk jaar geëvalueerd in functie van de continuering.

2.4. Agentschap voor Onderwijsdiensten (FC0)

2.4.1. Lonen (FC0-1FDE2AA-WT en FC0-1FDE2AD-WT)

Minister *Hilde Crevits* zegt dat de besparingen in het onderwijs vooral betrekking hebben op de werkingsmiddelen. Er wordt in 2015 wel twintig miljoen euro bespaard op de loonkredieten van het secundair onderwijs. Ook in het volwassenenonderwijs en het dko en bij de CLB's worden de loonkredieten verminderd. Ze zal overleg plegen met federaal minister Bacquellaine over de overgangsmaatregelen voor de pensioenen.

Inzake de loonmaatregelen wil ze alle ruimte geven aan het sociaal overleg. Ze ziet een drietal mogelijkheden. Ofwel kan men de omkadering verminderen door een lineaire verlaging van de aanwendingspercentages door het toepassen van lagere coëfficiënten voor de berekening van de omkadering. Ofwel trekt men de noemers op, waardoor men binnen dezelfde omkadering minder personeelsleden kan aanstellen. Dat betekent dat bepaalde groepen personeelsleden meer lesuren moeten geven voor hetzelfde loon. Ten slotte kan men ingrijpen op de vervangingsregeling. Het zou echter niet goed zijn als kinderen het lang zonder leerkracht zouden moeten stellen. Men zou wel de vervangingsregeling voor het

ondersteunend personeel opnieuw kunnen bekijken. Een aantal andere maatregelen kunnen voortvloeien uit het sociaal overleg. De maatregelen zouden moeten ingaan vanaf september 2015. Er is dus nog wat tijd. Het meest dringend zijn de overgangsmaatregelen en de gevolgen van de federale maatregelen.

Het voorstel voor de verrekening van de anciënniteit voor zij-instromers werd uiteindelijk niet goedgekeurd omwille van de opmerkingen van de Raad van State, vooral over de ongelijkheid in behandeling. Ook de vakbonden gingen niet akkoord met die regeling. Ze wil het dossier opnieuw opnemen in het kader van de discussie over de lerarenloopbaan.

Voor de peuterscholen (zie FC0-1FDE2AG-WT) is er nu al onvoldoende capaciteit. Die maatregelen zullen aan bod komen bij de onderhandelingen over de loonmaatregelen in het secundair onderwijs, het volwassenenonderwijs en de CLB's. Het is vreemd dat dit dossier is opgenomen binnen een onderwijsbegroting. Ze wil dit structureel oplossen binnen de Vlaamse Regering en in samenwerking met de sociale partners.

De heer *Jan Durnez* zegt dat zijn fractie het belangrijk vindt dat de besparingen in de klas en de school een minimale impact hebben. Hij begrijpt de ratio van de besparingen op lonen in het secundair onderwijs: een rationalisering van het aanbod moet namelijk kunnen leiden tot een grotere efficiëntie. De vraag is wel of de rationalisering snel genoeg zal gaan.

Mevrouw *Ann Brusseel* hoorde dat de minister het vreemd vindt dat er kinderdagverblijven terug te vinden zijn in de onderwijsbegroting. Dat heeft echter een historische reden. In 1971 werd de vrije schoolkeuze, de zogenaamde *liberté du père de famille*, ingevoerd in Brussel. Ter compensatie werd er gezorgd voor meer Nederlandstalige kinderdagverblijven die konden zorgen voor een toeleiding naar het Nederlandstalig onderwijs in Brussel. In 1971 waren er in heel Brussel namelijk slechts drie Nederlandstalige kinderdagverblijven. In de daaropvolgende jaren werd dat aanbod verder uitgebreid. Men kan die situatie herbekijken, maar het zal niet mogelijk zijn om dat van het ene jaar op het andere te wijzigen, gezien de budgettaire krapte en het grote tekort aan kinderopvangplaatsen. Tientallen personeelsleden en bijna driehonderd plaatsen voor kinderen dreigen hiervan het slachtoffer te worden. Ze pleit voor overleg met de Vlaamse Gemeenschapscommissie en de scholengroep Brussel van het GO!. Onder het begrotingsartikel ziet ze drie dingen: ten eerste de salariskosten voor de Nederlandstalige peuterscholen, de kinderdagverblijven en het voor- en naschools toezicht van de scholen van het GO! in Brussel-Hoofdstad, ten tweede de salariskosten van de gesubsidieerde contractuelen en de contractuelen van het ministerie van Onderwijs en ten derde de salarissen voor tijdelijke werkonbekwaamheid van het contractueel personeel van het GO!. Welke besparingen zijn er voor elk van die drie begrotingsposten?

Mevrouw *Kathleen Helsen*, voorzitter, heeft begrepen dat er in de loop van de komende weken zal onderhandeld worden over de lonen. Voor de CLB's heeft ze in de memorie van toelichting bij de artikelen 8 en 9 van het programmadecreet gelezen dat men denkt aan het niet-realiseren van vervangingen. Kan er daarover nog onderhandeld worden? Er is ook sprake van de mogelijkheid om een aanwendingspercentage toe te passen. Zal dat nog voorwerp uitmaken van onderhandelingen? Is het nog mogelijk dat de regering beslist om geen gebruik te maken van de aanwendingspercentages?

Minister *Hilde Crevits* antwoordt mevrouw Brusseel dat de besparingen opgenomen zijn in de onderhandelingen over de loonmaatregelen. Daarmee sluit ze besparingen op de peuterscholen niet uit. Wat de CLB's betreft, zijn de gesprekken al aan

de gang. De mogelijkheid om het aanwendingspercentage te wijzigen wordt gecreëerd, maar het is nog niet zeker dat men daar effectief gebruik van zal maken.

2.4.2. *Vermindering administratieve lasten*

Voor de vermindering van de administratieve lasten speelt de overheid een cruciale rol. Ook de koepels zouden daarbij betrokken moeten worden. Ze streeft naar minder betutteling omdat ze vertrouwen wil geven aan de leraren. De interne kwaliteitszorg van de scholen is heel belangrijk. De inspectie moet focussen op de kerntaken. Een doorlichting brengt voor een school veel werk mee. De inspectie is zeker bereid om mee te werken aan een vermindering van de lasten. Inzake veiligheid is de inspectie eigenlijk niet bevoegd. Er zit dus een conflict in de regelgeving. De inspecties hebben er een aantal opdrachten bijgekregen waarvoor ze eigenlijk nog niet bevoegd zijn.

De heer *Jan Durnez* merkt op dat het controleren van de veiligheid van gebouwen een aloude opdracht is van de inspectie. De heer *Jo De Ro* weet dat vijf scholen van zijn stad bezoek krijgen van de opvolgingsinspectie, specifiek voor veiligheid en hygiëne.

Minister *Hilde Crevits* vindt het goed dat de inspecteurs daarmee bezig zijn. De inspecteurs missen echter een aantal hefboomen om te kunnen optreden. Ze gaat ook aan de slag met de aanbevelingen uit het rapport Kom op tegen planlast. Dit rapport stelt dat de school zelf op dit vlak eveneens een opdracht heeft. AgODi zegt dat het hiertoe zal bijdragen. De nieuwe eindtermen voor aardrijkskunde zijn bijvoorbeeld korter en meer to the point. Er zijn ook ingrepen mogelijk in de kwaliteitszorg. De doorstromingscijfers van de leerlingen in het hoger onderwijs zullen per school ter beschikking worden gesteld aan de secundaire scholen. Zo zullen de scholen de oud-leerlingen kunnen volgen zonder daar zelf iets voor te doen. Bij elk nieuw regelgevend initiatief moet men zich hoeden voor extra werkdruk. Daarom moet men vooral focussen op de output.

De heer *Koen Daniëls* denkt dat het onderzoek van bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne inderdaad verankerd is in decreten en besluiten van de Vlaamse Regering. Het is de bedoeling dat nieuwe schoolgebouwen in orde zijn vooraleer men er leerlingen in onderbrengt. De normen van de brandweer zijn echter niet eenvormig: er zijn grote lokale verschillen. Voor de hygiëne zijn er strenge voorwaarden van het Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen.

De heer *Jan Durnez* denkt dat bepaalde sectorale maatregelen bij VLAREM en bij de brandweer nooit een inspectieopdracht zullen worden. De zonevorming bij de brandweer zal leiden tot een grotere uniformiteit.

De heer *Jo De Ro* illustreert hoe de richtlijnen van het ministerie kunnen leiden tot extra werk voor de scholen. Het is logisch dat de scholen aan het ministerie moeten laten weten wie er deelneemt aan een staking, want een stakingsdag heeft een impact op het maandloon. Sommige eisen hebben echter meer te maken met de informatie die men wil kunnen doorgeven aan de pers. Destijds heeft minister Vanderpoorten beslist om de snelle telling op de derde dag van het schooljaar af te schaffen omdat de scholen daar op dat moment geen tijd voor hadden. Enkele weken later werd die telling echter opnieuw ingevoerd door de koepels. De journalisten stelden hun vragen immers niet meer aan het ministerie maar aan die koepels. Hij suggereert dat de minister een eerste kleine daad van planlastvermindering zou doen door het verminderen van de hoeveelheid informatie die de scholen op een stakingsdag vóór 12 uur 's middags moeten doorgeven.

Over de stakingsdag op 15 december krijgt de minister vooral reacties van ouders die opmerken dat er daardoor een extra week geen les is. De reacties van de scholen zijn heel gevarieerd. Ze onderzoekt hoe ze daarmee zal omgaan (zie ook (*Hand. VI.Parl. 2014-15, nr. P11, p. 14*)).

De heer *Jo De Ro* weet dat de vakbonden niet verplicht zijn om te laten weten hoeveel mensen er zullen staken en waar. Het zou echter goed zijn als de scholen vooraf meer duidelijkheid zouden hebben, zodat ze zich degelijk kunnen voorbereiden.

Mevrouw *Kathleen Helsen*, voorzitter, merkt op dat de scholen hoe dan ook verplicht zijn om de kinderen op te vangen.

2.4.3. Werkingsmiddelen en leerlingenkenmerken (FC0-1FDE2AB-WT; FC0-1FDE2AC-WT; FC0-1FDE2AE-WT; FC0-1FDE2AF-WT)

Minister *Hilde Crevits* zegt dat over de werkingsmiddelen in het basis- en secundair onderwijs er op 12 november 2014 een debat is geweest in de plenaire vergadering (*Hand. VI.Parl. 2014-15, nr. P9*). Voor de bandbreedte zal men de evaluatie afwachten, zoals in het verleden. Daarna zal ze onderzoeken welke aanpassingen er nodig zijn. Voorlopig blijft alles bij het oude.

Mevrouw *Elisabeth Meuleman* denkt dat sommige maatregelen, bijvoorbeeld de niet-indexering van de SES-middelen of de besparing op de levensbeschouwelijke vakken, het ene net harder zullen treffen dan het andere. Houdt de minister rekening met die mogelijkheid?

Minister *Hilde Crevits* antwoordt dat beide netten op bepaalde punten een wanverhouding zien in de besparingen. Bepaalde generieke besparingen treffen het ene net harder dan het andere omdat de netten ook niet dezelfde opdrachten hebben. Ze zal proberen om daar een zicht op te krijgen. Dat is een moeilijke discussie.

Mevrouw *Caroline Gennez* denkt dat men aan de administratie moet vragen welke concrete impact de maatregelen hebben voor de steden. Zo zal men het debat in de toekomst met meer kennis van zaken kunnen voeren. Ze kan zich voorstellen dat er momenteel een omgekeerde herverdeling aan de gang is van de stad naar het platteland en van kansarme naar kansrijkere scholen.

Minister *Hilde Crevits* erkent dat het nuttig zou zijn om bij de start van de evaluaties, over enkele maanden, te beschikken over alle cijfers. De bandbreedtes tussen de middelen zijn ondertussen bekend. Voor een kind met SES-kenmerken krijgt een school een dubbele toelage. Ze wil weten waarvoor die middelen gebruikt worden en wat de effecten zijn van een wijziging in de verdeelsleutel. Momenteel wordt er met de werkingsmiddelen ingezet op omkadering. Men kan dus tot een zuiverder systeem komen door werkingsmiddelen over te dragen naar de omkaderingsmiddelen. Ze wil echter nog niet te veel vooruitlopen op die discussie.

De heer *Jo De Ro* had mevrouw Gennez horen zeggen dat de jaarlijkse stijging van 0,125 percent niet doorgevoerd wordt. Op pagina 31 bovenaan leest hij dat de bandbreedte voor 2015 stabiel is ten opzichte van 2014.

Minister *Hilde Crevits* herhaalt dat er in 2015 niets verandert voor de bandbreedte. Er is een groeipad voorzien naar 2020. In de vorige regeerperiode is er een stuit geweest.

2.4.4. *Deeltijds kunstonderwijs*

Voor de nieuwe tarieven voor het inschrijvingsgeld voor het dko verwijst de minister naar artikel 15 van het ontwerp van programmadecreet 2015. Er zijn vier tarieven, namelijk een volledig en een verminderd tarief voor volwassenen en een volledig en een verminderd tarief voor kinderen. Bepaalde categorieën zoals werklozen, leefloners en mensen met een beperking, en hun personen ten laste, hebben recht op een verminderd tarief. Er komt ook een soort van gezinskorting. De tarieven worden jaarlijks geïndexeerd. Het tarief voor de kinderen verandert niet. Het verminderd tarief voor volwassenen blijft bestaan. Ter compensatie van het volle tarief voor volwassenen wordt het verminderd tarief voor de volwassenen verbreed tot de leeftijdsgroep van 18 tot 24 jaar. Voor deze leeftijdsgroep moest men tot nog toe een attest voorleggen om te bewijzen dat men kinderbijslag genoot. Nu zullen alle jongeren tot 24 jaar het verminderde tarief krijgen, dat is het laagste volwassenentarief.

De inschrijvingsgelden zijn toegewezen ontvangsten die volledig aangewend kunnen worden voor salarissen in het deeltijds kunstonderwijs (zie FC0-1FFE2AA-WT en FC0-1FFE4AA-WT). Dit is goed voor 6,8 percent van de totale loonkost in het begrotingsjaar dat volgt op het inningsjaar. Op basis van de tariefstructuur verwacht ze een verhoging van de inkomsten met ongeveer drie miljoen euro.

Het Onderwijsdecreet-II bevat een regeling die de geldstromen van en naar de Vlaamse overheid vereenvoudigt. Er is echter nog geen uitvoeringsdatum bepaald. De berekeningsbasis van het inschrijvingsgeld, namelijk het aantal leerlingen, zou verschuiven naar 1 oktober van het vorige schooljaar. Daardoor zou de betaling een stuk gemakkelijker worden omdat het gaat om geverifieerde bedragen. Voor de scholen van het gesubsidieerd onderwijs zouden de werkingsmiddelen worden afgetrokken van de factuur van het inschrijvingsgeld. Daardoor zouden ze veel eerder beschikken over hun werkingsmiddelen. Dat zou leiden tot een daling van het aantal geldstromen van drie naar een. Deze twee vereenvoudigingen moeten zo snel mogelijk ten uitvoer worden gebracht.

In Brussel wordt het inschrijvingsgeld eveneens verhoogd. Ook daar geldt de verhoging alleen voor de twee volwassenentarieven. De Brusselse dko-instellingen genieten een betere omkadering en gunstnormen voor programmatie en rationalisatie. In dat opzicht zijn de Brusselse dko-instellingen dus zelfs beter ondersteund dan de Vlaamse.

2.4.5. *Inspectie levensbeschouwelijke vakken*

Minister *Hilde Crevits* bevestigt dat de besparing op de levensbeschouwelijke inspectie terechtkomt bij de twee grootste instanties. Zowel bij de rooms-katholieke godsdienst als bij de niet-confessionele zedenleer is er een besparing van een halve vte. Men kan de besparing namelijk alleen realiseren op ambten die tijdelijk worden ingericht en die vindt men alleen bij de twee grootste instanties. Dat is een probleem. Daarom heeft ze aan haar administratie gevraagd om een regeling uit te werken waarbij er ook met andere breuken kan worden gewerkt. Tot nu toe kan de levensbeschouwelijke inspectie immers maar op twee manieren werken, te weten fulltime en halftime. De reden van de nettostijging is de overheveling van het SNPB-budget.

De heer *Jo De Ro* begrijpt dat de wetgeving de minister niet toelaat om te besparen op andere partners dan op de rooms-katholieke godsdienst en de niet-confessionele zedenleer. In de loop van de regeerperiode zou ze dit echter willen goedmaken door een aanpassing van de wetgeving. Als er bij de inspectie van de andere levensbeschouwelijke vakken iemand met pensioen gaat, dan zou men een half-tijdse of een voltijdse kunnen vervangen door iemand met een kleiner percentage

tewerkstelling. Hij wil weten of de levensbeschouwingen die nu meer verliezen op dat moment gecompenseerd zullen worden.

Minister *Hilde Crevits* bevestigt dat ze het momenteel op basis van de bestaande regelgeving niet anders kan aanpakken. Als de breuken versoepeld worden, kan ze de balans herstellen. Dat is ook handig in tijden van uitbreiding.

De heer *Jo De Ro* vraagt zich af of de minister hierover nog een amendement wil indienen de komende dagen.

Minister *Hilde Crevits* ziet geen bezwaren. Ze suggereert om een amendement in te dienen op het ontwerp van decreet houdende diverse bepalingen onderwijs en niet op het programmadecreet 2015. Ze zal dat ook bespreken met de leidende ambtenaar. Ze is echter niet van plan om in te grijpen op lopende contracten. Ze heeft dit niet meteen geregeld omdat het gaat om vastbenoemde mensen en omdat niemand binnenkort met pensioen gaat.

De heer *Jo De Ro* merkt op dat dit een levensbeschouwelijk dossier is. Daarom zou het goed zijn om dit te realiseren samen met de oppositie.

2.4.6. CLB's (FC0-1FGE2AC-WT en FC0-1FGE2AD-WT)

De *minister* zegt dat op het overleg met het kabinet de vertegenwoordigers van de CLB's aandacht hebben gevraagd voor de vervoerskosten voor het collectief medisch onderzoek. Dat is goed voor zes tot tien percent van de werkingsmiddelen van de CLB's. Voor dat probleem zoekt haar kabinet een oplossing, in overleg met het ministerie, het Agentschap Zorg en Gezondheid, Kind en Gezin en de Internettensamenwerkingscel van de CLB's. Daarbij worden er een aantal pistes onderzocht. De dekkinggraad van de consultatiebureaus van Kind en Gezin is veel hoger dan die van de CLB's. Misschien kunnen de scholen en de CLB's van deze lokalen gebruikmaken. Misschien kan men de medische consulten rationaliseren door meer onderzoeken te doen op hetzelfde tijdstip. Dat wordt ondersteund door wetenschappelijke evidentie.

De vaccinaties gebeuren het best waar de kinderen zich bevinden, namelijk op school. Dankzij de CLB's is er in Vlaanderen een vaccinatiegraad van meer dan 95 percent. Door het aanbod brede opvoedingsondersteuning binnen de Huizen van het Kind zijn er meer contacten met de ouders. Zo kan men inspanningen doen om kinderen naar het kleuteronderwijs te krijgen. Men wil dus zo geïntegreerd mogelijk werken.

De performantie-audit wordt opgeleverd eind juni 2015. In de periode daarna volgt er een wetenschappelijke review. Ook binnen de centra zelf wordt er goed nagedacht. 2015 wordt dus een transitiejaar voor de CLB's. In de voorbije jaren hebben ze heel wat extra taken gekregen, onder meer rond preventie. De medewerkers van de CLB's volgen de trajecten van de schoolvakanties. Het zal nog moedige keuzes vragen om die organisatie slagvaardig te maken en om ervoor te zorgen dat ze de taken die overkomen van Welzijn goed kunnen uitvoeren.

Mevrouw *Kathleen Helsen*, voorzitter, begrijpt niet waarom de normen voor de medische consulten van de CLB's strenger zijn dan de normen in de ziekenhuissector. De CLB's zullen verantwoordelijk blijven voor deze medische consulten. Men hoeft de discussie over de kerntaken dus niet af te wachten. Men zou kunnen onderzoeken of de scholen zelf infrastructuur ter beschikking kunnen stellen voor de CLB's. Dat is eigenlijk decretaal bepaald, maar op dat vlak nemen heel wat scholen hun verantwoordelijkheid niet op, zoals blijkt uit de inspectieverslagen.

De *minister* antwoordt dat over de normen voor het medisch onderzoek op school er overleg aan de gang is met de onderwijsinspectie, zodat de consulten meer in de scholen zelf kunnen plaatsvinden.

Mevrouw *Elisabeth Meuleman* betreurt nogmaals dat men eerst bespaart en dan pas evalueert, temeer omdat de CLB's verantwoordelijk zijn voor de inschaling bij het M-decreet. Ze is het ermee eens dat men de kerntaken van de CLB's goed moet aflijnen.

Minister *Hilde Crevits* benadrukt dat er op de lonen twee percent bespaard wordt en geen tien percent. Op dit ogenblik onderzoekt ze welke ingrepen er mogelijk zijn op het vlak van de transportkosten.

Mevrouw *Elisabeth Meuleman* merkt op dat de CLB's werken met een gesloten enveloppe. Een toename van het aantal leerlingen leidt niet tot een grotere enveloppe. Het bespaarde geld zal misschien aan andere dingen uitgegeven moeten worden.

Minister *Hilde Crevits* weet dat besparen nooit prettig is. Ze wil echter nu al iets doen om de kosten van de CLB's te verlichten. Daarvoor hoeft ze niet te wachten op de audit. De taken van de CLB's moeten opnieuw bekeken worden als men streeft naar een grotere slagkracht.

Mevrouw *Caroline Gennez* hecht veel belang aan de opdrachten van de CLB's. Zullen de besparingen, die ingaan vanaf 1 januari 2015, leiden tot netto ontslagen? Zo ja, over hoeveel mensen gaat het? Het gaat om een besparing met meer dan 2,8 miljoen euro. Moet men dit bedrag dan met drie vermenigvuldigen voor het jaar 2016, wanneer de maatregel op kruissnelheid zit? Als de CLB's onvoldoende slagkracht hebben, dan vreest ze op middellange termijn voor een groot drama binnen het onderwijs.

De *voorzitter* heeft vandaag al dezelfde vraag gesteld in verband met het programmadecreet. De minister heeft daar toen op geantwoord dat de beslissingen over de lonen nog niet genomen zijn omdat er daarover onderhandelingen aan de gang zijn.

De heer *Jan Durnez* begrijpt dat de werkwijze dezelfde zal zijn voor alle sectoren. Dat zal echter consecutief worden aangepakt.

Minister *Hilde Crevits* bevestigt dat. Van zodra er binnen de onderhandelingen een oplossing gevonden is, zal ze dat melden. Het gaat om een besparing van twee percent op jaarbasis. Er zal dus geen verdriedubbeling meer worden toegepast. De ingreep op de lonen gaat in op 1 januari 2015, en niet zoals in de scholen op 1 september 2015.

2.4.7. *Leerling-, student-, en instellinggebonden instellingen (FC0-1FGE2AE-WT)*

De *minister* zegt dat de bestaande projecten voor student- en leerlinggebonden ondersteuning op de pagina's 38 en 39 behouden blijven. Overall wordt er een generieke besparing toegepast.

2.4.8. *Nascholing (FC0-1FGE2AF-WT)*

De nascholingsmiddelen van de koepels zijn gekleurde middelen. Die moesten gebruikt worden voor de ondersteuning van de implementatie van de functiebeschrijvingen en de evaluaties en voor de vorming van directeurs. Tijdens de onderhandelingen met de sociale partners werd er gevraagd om die middelen terug te

geven aan de scholen. Zo kon de generieke vermindering van de nascholingsmiddelen worden gemilderd.

2.4.9. *Onderwijs – arbeidsmarkt (FC0-1FHE2AD-WT)*

Voor het luik onderwijs-arbeidsmarkt is er een verschil van 44.000 euro tussen 2014 en 2015. Dit beleid maakt deel uit van het overleg met minister Muyters. De onderwijskredieten blijven volledig behouden.

Mevrouw *Caroline Gennez* heeft concrete vragen over Arktos, Intro en Aura, over de compensatie van de middelen die niet voorzien zijn bij Werk, over de invulling van de voortrajecten arbeidsrijpheid, de persoonlijke ontwikkelingstrajecten (POT) en de middelen van het ESF.

Minister *Hilde Crevits* antwoordt dat er bij de initiatiefnemers die zorgen voor een voltijds engagement in het kader van leren en werken, een indexering is van 142.000 euro en alleen een generieke besparing is toegepast van 104.000 euro. Het systeem van 2014 is ook van toepassing op 2015.

Het ESF stelt 6,7 miljoen euro beschikbaar voor leren en werken in het schooljaar 2014-2015. De vzw EPON en de dienst beroepsopleiding kunnen die middelen herverdelen over de fasen en over de aanbieders. De vzw EPON ontvangt via Onderwijsdecreet VII ook 862.000 euro aan Vlaamse middelen voor de cofinanciering. Ook in het schooljaar 2015-2016 zal er een gemengde Vlaams-Europese financiering zijn. Gezien de globale daling van de ESF-middelen zal ook het aandeel van onderwijs een beetje dalen. Ze kan echter nog geen precieze cijfers geven omdat het operationele programma nog niet is goedgekeurd. Ze merkt nog op dat het de bedoeling is om een enkel stelsel leren en werken te realiseren. Dat zal nog aan bod komen bij de bespreking van de beleidsnota.

Mevrouw *Caroline Gennez* had begrepen dat er in 2014 al niet voorzien was in ESF-middelen. Dat zou gecompenseerd worden op de onderwijsbegroting of op de begroting voor Werk. Wil men in 2015 hetzelfde doen? Minister *Hilde Crevits* antwoordt dat die middelen wel degelijk uitgetrokken werden en dat er dus geen compensatie is. Mevrouw *Caroline Gennez* weet dat de vzw EPON die de ESF-middelen en de Vlaamse middelen ontvangt, eigenlijk ook de actoren op het terrein subsidieert, namelijk Arktos, Intro en Aura. Loopt die financiering gewoon verder, behoudens de generieke besparing? Minister *Hilde Crevits* bevestigt dat.

Mevrouw *Caroline Gennez* wil nog weten of de middelen van Werk dezelfde zijn als in 2014. De leden van de commissie Werk vertelden haar namelijk dat dit niet het geval is. Hoe kan men zorgen voor voltijdse trajecten als alleen de onderwijs-middelen grotendeels gecontinueerd worden? Moeten er daarover nog afspraken worden gemaakt? Minister *Hilde Crevits* antwoordt dat men streeft naar een nieuw stelsel van leren en werken. Er moet ook een statuut uitgewerkt worden voor de leerlingen die in dat stelsel stappen. De leerlingen worden betaald door de werkgever. Het is de bedoeling om te starten in het schooljaar 2015-2016. Daarom moeten er de komende maanden afspraken worden gemaakt over de financiering. Het beleidsdomein Onderwijs voorziet dezelfde middelen als de voorgaande jaren.

2.5. Agentschap Hoger Onderwijs, Volwassenenonderwijs en Studietoelagen (FD0)

2.5.1. *Nieuw stelsel van kwaliteitszorg en accreditatie*

Minister *Hilde Crevits* zegt dat er een voorstel is voor de aanpassing van het kwaliteitszorgstelsel. Dat zal omgezet worden in een decreet. Daarover bestaat er een akkoord met de Nederlandse minister van Onderwijs, de NVAO, de onderwijsadministratie, de hogescholen, de universiteiten en de studenten. Voorwaarde is wel

een goede monitoring. De Vlaamse Regering streeft naar een systeem waarbij instellingen zelf instaan voor de kwaliteit van hun aanbod. Op termijn zouden de instellingen gevisiteerd worden op het voeren van een coherent kwaliteitsbeleid. De instellingen moeten dan kunnen aantonen hoe ze dat intern opzetten, met betrokkenheid van derden. In de eerste fase blijft er dus een keuzemogelijkheid. De instellingen die daar niet klaar voor zijn, kunnen het huidige systeem van visitaties behouden. De instellingen die daar wel klaar voor zijn, kunnen in het nieuwe systeem met de instellingsreview stappen. Zij krijgen een opschorting van de opleidingsvisitaties en een verlenging van de accreditaties. De opleidingen die in het verleden geen volledig gunstige beoordeling hebben gekregen, blijven echter in het traject van de opleidingsvisitaties zitten. Met dit systeem wil ze ook een deel van de planlasten van de visitaties en van de instellingsreview wegnemen, zonder de kwaliteit aan te tasten. Momenteel wordt er hierover een ontwerp van decreet uitgewerkt. Het nieuwe systeem zou medio 2015 van start kunnen gaan. De geplande visitaties lopen gewoon door.

Over de instellingsreview lopen er onderhandelingen met de NVAO. In deze regeerperiode moet men de twee systemen tegen elkaar kunnen afwegen. Daarom moet men de instellingen stimuleren om het nieuwe systeem goed uit te testen. Momenteel willen alle instellingen dit trouwens proberen. Het is wel essentieel dat de instellingen externen betrekt in de eigen systemen voor kwaliteitszorg. Als het systeem van de instellingsreview op het einde van deze regeerperiode positief geëvalueerd wordt, dan wordt het veralgemeend.

Mevrouw *Elisabeth Meuleman* vindt dat aan de opmaak van het ontwerp van decreet een grondig debat in de commissie moet voorafgaan. Mevrouw *Ann Brusseel* vindt het positief dat de timing nog een debat mogelijk maakt in de commissie. Het is ook goed dat men externen dient te betrekken bij de kwaliteitszorg. Aanvankelijk had zij de indruk dat een bepaalde instelling de vlucht vooruit nam. Dat zou niet bevorderlijk zijn voor de samenwerking binnen het hoger onderwijs. Bij het debat over de kwaliteitszorg zouden er ook experts moeten worden betrokken. Het moet duidelijk zijn wie de planlasten genereert. De kwaliteitszorg moet degelijk, objectief en eenvoudig verlopen.

Mevrouw *Tine Soens* sluit zich aan bij de opmerkingen van Groen en Open Vld. Ze vraagt om in deze commissie een hoorzitting te organiseren met alle betrokken actoren.

De heer *Koen Daniëls* erkent dat er hierover een grondig debat nodig is. Tot nog toe moesten de parlementsleden het namelijk vooral doen met de informatie die ze vinden in de pers. De N-VA-fractie streeft naar een objectieve en vooral onafhankelijke kwaliteitsborging. Daarbij moet men beseffen dat mensen ook van elkaar afhankelijk kunnen zijn voor zaken zoals onderzoeksprojecten. De expertise binnen de cel Kwaliteitszorg van de VLUHR mag niet verloren gaan.

De heer *Jan Durnez* heeft dit deze week grondig besproken binnen de raad van bestuur van Howest. Hij benadrukt dat men de inspanningen van de instellingen voor de voorbereiding van de visitaties niet mag onderschatten. Het kwaliteitszorgmodel kan verder versterkt en verfijnd worden. Daarna kan men een keuze maken. Die keuze kan verschillen van de ene instelling tot de andere. Internationale projecten zoals de Hogere Zeevaartschool zal men hoe dan ook moeten laten visiteren en accrediteren. Een Vlaamse accreditatie is namelijk onvoldoende voor bijvoorbeeld een kapitein op de lange omvaart.

De *voorzitter* antwoordt dat het zeker mogelijk moet zijn om hierover een debat in de commissie te organiseren. In dat kader verwijst ze ook naar het verslag

van het Rekenhof over kwaliteitsbewaking in het hoger onderwijs in Nederland en Vlaanderen (*Parl.St.* VI.Parl. 2012-13, nr. 37-J/1).

Minister *Hilde Crevits* beklemtoont dat de regering, zoals in het regeerakkoord staat, zal kiezen voor een instellingsreview als dit systeem gunstig geëvalueerd wordt. Om een keuze te kunnen maken moet een goede vergelijking mogelijk zijn tussen beide systemen. Misschien moet men op het einde van deze regeerperiode kiezen voor een enkel systeem, misschien moet men beide systemen naast elkaar laten lopen. Daarover kan ze nu nog geen uitspraken doen. De hogescholen staan achter dit voorstel. Ze waren vooral bezorgd dat ze de komende jaren niet alleen geconfronteerd zouden worden met de opleidingsvisitaties, maar dat ze tegelijk ook het systeem van de instellingsreviews zouden moeten uitwerken. In Nederland heeft men een gelijkaardige keuze gemaakt. De NVAO wil zijn expertise gebruiken om de kwaliteit te waarborgen. De komende jaren zal er uiteraard discussie zijn over de manier waarop de twee systemen naast elkaar lopen. Ze wil met de hogescholen, de universiteiten, de studenten, de cel Kwaliteitszorg van de VLUHR en de NVAO zoeken naar een werkbare basis. Half november heeft ze de commissie hiervan op de hoogte gebracht. Ze heeft hierover geen contacten gehad met de pers. Iemand anders heeft echter de behoefte gehad om dat te doen.

2.5.2. Basisfinanciering hoger onderwijs (FD0-1FEE2AA-WT)

Op de opmerking van mevrouw Soens antwoordt de minister dat er in de kredieten voor 2015 een eenmalige overflow is van 85 miljoen euro. Die bestaat uit ten eerste een correcte ESR-matige aanrekening van de twaalfde schijf voor 2015 ten behoeve van de universiteiten (74 miljoen euro). Dat is een bijstelling in positieve zin in VAK en in VEK op het begrotingsartikel basisfinanciering. Dat is ESR-matig gecorrigeerd in de totalen van de algemene toelichting. Ten tweede gaat het over een laatste keer de correctie lineair verschil twaalfde schijf 2013 en twaalfde schijf 2014 (11 miljoen euro). Doordat de twaalfde schijf vanaf 2015 in het jaar zelf wordt betaald, vervalt deze correctie vanaf 2016. Deze technische ingrepen zijn doorgevoerd op het administratieve niveau, in het kader van de technische bilaterale begrotingsbesprekingen. Die hebben plaatsgevonden vooraleer de nieuwe Vlaamse Regering van start gegaan is. Het is dan ook niet gepast om dit te bestempelen als bedriegerij.

Op de vragen van mevrouw Meuleman en de heer De Ro antwoordt de minister dat het decreet bepaalt dat meerdere aspecten van het Financieringsdecreet vóór 1 januari 2014 moeten worden geëvalueerd. De vorige minister heeft bij het beantwoorden van vragen over de financiering van het hoger onderwijs herhaaldelijk verwezen naar deze evaluatie, wellicht om keuzes voor zich uit te schuiven. Die evaluaties zijn echter zo laat van start gegaan dat men op het einde van de vorige regeerperiode geen resultaten meer heeft geboekt. Men had dus al een stuk verder kunnen staan. De opgestarte evaluatie beperkt zich bovendien tot de zeven punten die vermeld werden in het Financieringsdecreet. Die evaluatie zal dan ook niet leiden tot de noodzakelijke grotere transparantie. Ze heeft aan haar administratie gevraagd om de bestaande evaluatie te finaliseren. Vóór het kerstreces 2014 zou er een ontwerp zijn. Tegelijk heeft ze ook al aan de administratie gevraagd om een voorstel uit te werken om het financieringsmechanisme transparanter te maken. Deze beide voorstellen zal ze doorspelen aan de commissie.

Mevrouw *Tine Soens* vraagt zich af hoe het zit met het groeipad van de middelen voor de studentenvoorzieningen. Ze leest in de toelichting op p. 45 dat er generieke en specifieke verminderingen worden doorgevoerd voor in totaal 55,6 miljoen euro. Waarover gaat dat precies? Klopt het dat deze besparing wordt opgevangen door de stijging van het inschrijvingsgeld? De heer *Bart Dewandeleer*, adjunct-kabinetschef, antwoordt namens de minister dat het de som is van de besparingen op hoger onderwijs. Het gaat om drie posten: de besparingen op de werking, de klik

in het hoger onderwijs en het Aanmoedigingsfonds. Men noemt dat een specifieke besparing omdat er in het hoger onderwijs geen generieke besparing is op de basisenveloppe.

Op de vraag van mevrouw Soens over de kinderbijslag en de RSZ antwoordt de minister dat de kinderbijslag altijd al deel heeft uitgemaakt van de werkingsmiddelen. Voor de hogescholen werd er een voorafname gedaan voor het betalen van de facturen van de vroegere Rijksdienst voor Kinderbijslag van Werknemers (RKW), het huidige Famifed. Zo deelde iedereen in de globale kosten. De sociale wetgeving is onlangs gewijzigd op het federale niveau. Daardoor zullen de patronale RSZ-bijdragen vanaf 2015 hoger liggen voor de hogescholen. Die verhoging is groter dan de kost die historisch werd aangerekend door de RKW. Tegen de budgetcontrole 2015 wil ze daarover meer duidelijkheid hebben.

Mevrouw Gennez had gevraagd hoe ze wilde omgaan met de ongelijkheid in financiering die het gevolg is van het aantal beursstudenten, in combinatie met de afschaffing van het Aanmoedigingsfonds en van sociale voorzieningen. De minister erkent dat de beursstudenten ongelijk gespreid zijn over de universiteiten en de hogescholen. Het aantal beursstudenten ligt lager in Leuven en hoger in Antwerpen, Limburg en in West-Vlaanderen. Er zijn ook meer beursstudenten bij de hogescholen dan bij de universiteiten. Die ongelijke verdeling (zie overzicht als bijlage 2) heeft een impact op de taakbelasting van de instellingen en op het te voeren sociale beleid. Op dat vlak zitten er anomalieën in de toekenning van de stuvo-middelen. Ze onderzoekt hoe men daarmee rekening kan houden. Bepaalde instellingen hebben al concrete voorstellen geformuleerd. De situatie in Brussel was de aanleiding tot deze vraag, maar dat probleem bestaat ook in andere regio's, vooral bij de hogescholen.

Het doel van het Aanmoedigingsfonds was niet het compenseren van de ongelijkheid in de financiering, maar het wegnemen van drempels om een grotere gelijkheid van onderwijskansen te creëren. Dat laatste blijft een kernopdracht van elke hogeschool en elke universiteit. Dat mag niet het voorwerp zijn van een geparametriseerd herverdelingsmodel. Alle instellingen hekelden het ruziën over de verdeling van de middelen van het Aanmoedigingsfonds.

Tegen de zomer van 2015 wil men het verschil tussen Brussel en Vlaanderen in kaart brengen inzake de kostprijs van hoger onderwijs. Bij de integratie zijn er bijkomende middelen toegekend voor het hoger onderwijs in Brussel. In 2014 ging het om 9,7 miljoen euro en in 2015 is dat 9,4 miljoen euro. Op basis van de resultaten van dit onderzoek zal men kunnen objectiveren of deze middelen al dan niet terecht een verschil in kostprijs compenseren.

Mevrouw *Tine Soens* wil weten wat de minister bedoelt met anomalieën bij de toekenning van stuvo-middelen.

Minister *Hilde Crevits* antwoordt dat de instellingen onderzoeken hoe men de verdeling van de stuvo-middelen zou kunnen koppelen aan het relatieve aantal beursstudenten. Ze hecht veel belang aan studentenvoorzieningen. In 2015 investeert de regering daarin 44,2 miljoen euro. Er is dus een generieke besparing van 2,3 miljoen euro toegepast op het krediet voor 2014. Het is belangrijk dat die middelen vooral gebruikt worden voor een democratisering van het hoger onderwijs, dus voor het wegnemen van drempels rond het studeren. Vandaag kunnen de stuvo-middelen gebruikt worden ten bate van individuele studenten of ten bate van collectieve voorzieningen. Er zijn een aantal bestedingsvelden, namelijk huisvesting, voeding, sociale dienstverlening, medische en psychologische dienstverlening, vervoer en studentenwerking. De cijfers van AHOVOS hebben betrekking op 2013. Het is niet duidelijk of het gaat om individuele dan wel om collectieve ondersteuning. Ongeveer een kwart van het budget wordt gebruikt voor voeding,

17 percent voor huisvesting, 14 percent voor sociale dienstverlening, 6 percent voor medische en psychologische dienstverlening, 2,7 percent voor vervoer en 7,8 percent voor studentenwerking. De restcategorie is goed voor een kwart van de middelen. Het is dus niet duidelijk waarvoor die laatste middelen gebruikt worden. Ze wil afspraken maken met de universiteiten en de hogescholen over prioriteiten bij de besteding van de middelen.

Er zijn meerdere dossiers over een ongelijkheid tussen de instellingen inzake de financiering. In elk van de dossiers hebben andere universiteiten iets te winnen. Het zogenaamde artikel 41 (artikel III.58 van de Codex Hoger Onderwijs) is van belang voor de VUB en voor de KU Leuven. De investeringsmiddelen zijn belangrijk voor de Universiteit Gent. Het gewicht van de punten voor de kineopleidingen is belangrijk voor de Universiteit Antwerpen. Er is ook de hogere werkgeversbijdrage en de terugbetaling van het woon-werkverkeer. Op dit ogenblik is er daarover overleg aan de gang met de instellingen. De ongelijkheden moeten worden weggewerkt. De middelen blijven echter dezelfde.

Over de financiering rond de optie Islamitische Theologie en Godsdienstwetenschappen, een vraag van mevrouw Bonte, heeft ze het al gehad bij de bespreking van de projecten (zie FB0-1FHE2AM-WT). Voor de periode van 1 januari tot 30 september 2014 is er aan de KU Leuven een projectsubsidie van 140.000 euro toegekend als opstartfinanciering van de optie Islamitische Theologie en Godsdienstwetenschappen, binnen de Master of Arts in de wereldgodsdiensten, de interreligieuze dialoog en de religiestudie. In de begroting 2015 wordt een krediet van 160.000 euro voorzien voor de financiering van die nieuwe optie in het academiejaar 2014-15. Momenteel volgen er acht studenten deze opleiding, zes mannen en twee vrouwen. Het gaat om een opstartfinanciering voor het uitbouwen van de nodige expertise, niet om een bedrag per student.

Op de vraag van mevrouw Brusseel over de klik antwoordt de minister dat er in het hoger onderwijs geen openendfinanciering is. Als de studentenpopulatie toeneemt met meer dan twee percent, dan groeien ook de middelen. De groei van de enveloppe blijft echter altijd beperkt tot twee percent. De groei van de studentenaantallen wordt berekend in vergelijking met referentiepunten. De klik wordt apart berekend voor de vier deelenveloppes, namelijk de professionele opleidingen, de kunsten, de universiteiten en de geïntegreerde academische opleidingen. Binnen de kunstenopleidingen is er dan ook zelden een klik. Het aantal studenten is er immers beperkt en er zijn ook artistieke toelatingsproeven. In principe kan een enveloppe ook negatief klikken wanneer het studentenaantal zakt met meer dan twee percent. In dit academiejaar is er echter overal een stijging. De klik wordt niet toegestaan in 2015. Het budget zal dus niet worden aangepast aan de stijging van de studentenaantallen. De referentiepunten blijven echter wel behouden. Daarom gaat het om een soort van vertraagde klik. Van zodra er budgettaire ruimte is, is er opnieuw een klik mogelijk. Binnen de discussie over de toegang tot het hoger onderwijs en de opvolging en oriëntering van de studenten, zal men wellicht de negatieve klik even moeten stopzetten.

Mevrouw *Tine Soens* wil weten waarop de besparing van 5 miljoen euro op de investeringen in het hoger onderwijs betrekking heeft (FD0-1FGE2AI-WT, p. 52). Minister *Hilde Crevits* denkt dat het gaat om een generieke besparing. (Na de vergadering bezorgde de minister volgende aanvulling: "Het betreft hier een generieke besparing van 2,1 miljoen euro en een terugzetten van een eenmalige compensatie, die werd doorgevoerd bij de technische bilaterale bespreking ten belope van 4,7 miljoen euro. Daarnaast werd bij technische bilaterale ook een positieve compensatie doorgevoerd zodat men uitkomt op de daling van 5 miljoen euro.").

2.5.3. *Volwassenenonderwijs*

De minister benadrukt dat levenslang leren een prioriteit blijft. Dit schooljaar wordt er niet geraakt aan de groeinorm van 0,8 percent bij de centra voor volwassenenonderwijs en van 2,59 percent bij centra voor basiseducatie. Die groeinorm is de jaarlijks toegestane maximale groei. Deze centra kunnen dus blijven groeien in het lopende schooljaar 2014-2015.

De standaardtarieven worden verhoogd van 1,15 naar 1,50 euro per lestijd (zie programmadecreet 2015). Die tariefverhoging wordt alleen aangerekend bij de volwassenen en dan nog niet bij de meest kwetsbare groepen. Bij de vorige verhoging van de inschrijvingsgelden, in januari 2013, werden niet alleen de standaardtarieven verhoogd, maar ook die voor de meest kwetsbare groepen. Uit de cijfers van de administratie blijkt dat momenteel bijna 1 cursist op 2 in aanmerking komt voor een volledige of een gedeeltelijke vrijstelling van het inschrijvingsgeld. Deze groep zal dus niet meer moeten betalen dan voorheen (zie bijlage 3).

Het aandeel van de private bijdragen van de cursisten (inschrijvingsgeld) ten opzichte van de middelen van de Vlaamse overheid bedraagt nu ongeveer veertien percent. Het volwassenenonderwijs wordt dus nog altijd voor het overgrote deel publiek gefinancierd. In 2007 werden de inschrijvingsgelden in het volwassenenonderwijs eveneens verhoogd. Bij de tussentijdse evaluatie van het decreet in 2010 bleek dat deze verhoging niet had geleid tot een verminderde participatie. Daarom vermoedt ze dat de participatie ook nu evenmin negatief beïnvloed zal worden.

Vlaanderen bevindt zich in het midden van de Europese rangschikking wat de globale participatiecijfers betreft. Bij het formele leren komt het op de derde plaats in Europa, met bijna veertien percent participatie. Het formele leren, dat zijn de erkende diplomagerichte opleidingen die aangeboden worden door publieke aanbieders zoals de VDAB, Syntra Vlaanderen, het secundair volwassenenonderwijs, de basiseducatie, het hoger beroepsonderwijs, het dko en de landbouwvorming. Voor het niet-formele leren scoort Vlaanderen minder goed. Daarbij gaat het om opleidingen die niet tot een certificering leiden, bij non-profitorganisaties, private opleidingsverstrekkers, beroeps- en werkgeversorganisaties, sectorale opleidingsfondsen en dergelijke meer. Er is geen eenduidige registratietool. Ook voor het informele leren is het heel moeilijk om informatie cijfermatig vast te leggen. In dat geval gaat het om het leren in de vrije tijd, zoals het lezen van een boek of het bekijken van een documentaire.

Om het globale cijfer voor het levenslang leren te verhogen zal men het leereffect in de non- en informele omgevingen moeten optimaliseren. Daarom wil ze samen met de ministers voor Werk, Cultuur, Jeugd, Sport en Welzijn werk maken van een geïntegreerd EVC-beleid. Zo zullen competenties die werden verworven in informele en non-formele contexten, gemakkelijker gevalideerd en erkend kunnen worden. Door het ontbreken van dat laatste element worden die vormen van leren niet opgenomen in de registratiecijfers.

Op het volwassenenonderwijs zijn er voor een bedrag van ongeveer 9 miljoen euro besparingen doorgevoerd. Het beschikbare budget bedraagt ongeveer 400 miljoen euro. De opbrengsten van de verhoging van het inschrijvingsgeld, ongeveer 4,015 miljoen euro, worden als besparing zichtbaar gemaakt door twee ingrepen. Vooreerst heeft men de dotatie naar de DAB Fonds Inschrijvingsgeld Centra voor Volwassenenonderwijs op nul gezet ten belope van ongeveer 3,5 miljoen euro (zie FD0-1FFE2AY-IS, p. 53). Het restant van de ongeveer vijf miljoen euro, namelijk 546.000 euro heeft men als besparing toegevoegd op de lijn Lonen Volwassenenonderwijs.

Daar bovenop is er een besparing van 2,5 miljoen euro op de lonen (FD0-1FFE2AC-WT, p. 47). Ten slotte is er 900.000 euro in mindering gebracht op de lijn Lonen Volwassenenonderwijs omdat de besparing op de consortia nog niet volledig kan worden doorgevoerd in 2015. Over de loonmaatregelen zal er overleg zijn met de sociale partners.

Ook op de werking van het volwassenenonderwijs is er een besparing doorgevoerd (FD0-1FFE2AE-WT, p. 49). De afschaffing van de consortia leidt tot een besparing van 2,4 miljoen euro, waarvan 1,529 miljoen euro in 2015. Om de opheffing van de consortia ordentelijk te laten verlopen en een uitdoofscenario mogelijk te maken is in 2015 nog 900.000 euro voorzien. Het budget van 800.000 euro voor de gedetineerden wordt eveneens behouden bij de consortia. De afschaffing van het SNPB volwassenenonderwijs met een budget van 652.000 euro leidt tot een netto-besparing van twintig percent of 130.000 euro. Er werd namelijk 522.000 euro getransfereerd naar de werking van de pedagogische begeleidingsdienst (voorzien bij AgODi). Als men die vier luiken optelt, komt men uit bij een totale besparing van negen miljoen euro. De nieuwe inkomsten zijn verrekend in dat bedrag.

Bij de huidige verhoging van het inschrijvingsgeld wordt dezelfde werkwijze gehanteerd als bij de vorige verhoging in januari 2013. De verhoging wordt ingevoerd op 1 januari 2015. Het volwassenenonderwijs is modulair georganiseerd. Zo kan het aanbod heel flexibel georganiseerd worden, in functie van de leermogelijkheden van de cursist. De cursist schrijft zich in per module en kan nooit verplicht worden om zich in te schrijven voor meerdere opeenvolgende modules. Voor de modules die nu lopen is er geen probleem. Voor de modules die starten na 1 januari 2015 zal men een hoger inschrijvingsgeld moeten betalen. De verhoging van het plafond gaat pas in op 1 september 2015.

Op de vraag van mevrouw Gennez antwoordt ze dat vzw De Link momenteel een subsidie ontvangt voor een aantal specifieke begeleidingsopdrachten, bijvoorbeeld voor de cursisten die binnen het CVO een opleiding volgen tot ervaringsdeskundige in armoede en sociale uitsluiting. Het budget van De Link wordt gecontinueerd.

Replieken van de commissieleden

Mevrouw *Caroline Gennez* heeft nog een aantal algemene opmerkingen over het volwassenenonderwijs. De commissieleden hebben een brief ontvangen van het gemeenschappelijk vakbondsfront en van de VSPW. Beide brieven benadrukken het belang van het volwassenenonderwijs. Er is zelfs een noodkreet over de verhoging van het inschrijvingsgeld, de sociale correctiemechanismen en het tijdspad voor de invoering van de maatregelen. Het volwassenenonderwijs is inderdaad modulair georganiseerd. Wie een certificaat wil behalen maakt echter een planning op een iets langere termijn. Dan gaat het niet zomaar op om het inschrijvingsgeld meteen te verhogen met ingang van 1 januari. De verhogingen van 2007 en 2013 konden worden bestempeld als indexaanpassingen. Nu loopt de verhoging echter op tot dertig percent. Dat gaat veel te ver. Het inschrijvingsgeld verhoogt in een keer van 14,80 naar 60 euro per module. Dat is een verviervoudiging. Binnen het secundair volwassenenonderwijs is er een grote instroom van jongvolwassenen die streven naar een certificaat om zo te kunnen doorstromen naar de arbeidsmarkt. Daar wordt het plafond verhoogd van 460 euro naar 600 euro. Zo bouwt men drempels in. De vakbonden en de VSPW pleiten voor een minder drastische verhoging van het inschrijvingsgeld, die maximaal gelijk staat met de indexering. Haar fractie sluit zich daarbij aan.

De cursisten die via de kinderbijslagregeling een opleiding volgen binnen het volwassenenonderwijs worden eigenlijk drie keer getroffen: niet alleen door de drastische verhoging van het inschrijvingsgeld, maar ook door de indexsprong op de kinderbijslag en door de drastische verhoging van het plafond per schooljaar.

Daarom pleit haar fractie om de aanpassing van de sociale correctiemechanismen, beter en doelgerichter uit te bouwen. Deze cursisten hebben trouwens geen recht op een studietoelage of op de indicator bijna-beursstudent. De vakbonden en de VSPW vragen ook om het plafond op het inschrijvingsgeld toe te passen per semester en niet per schooljaar. Ten slotte vragen ze om de verhoging niet te laten ingaan op 1 januari 2015.

Voorheen was er op de DAB-dotatie een aanmoediging voorzien voor studenten uit financieel zwakkere milieus, in de vorm van een ondersteuning bij het betalen van het inschrijvingsgeld. De overheid heeft echter beslist om dat fonds niet meer te financieren. Het zijn de andere cursisten die door de grote verhoging van hun inschrijvingsgeld, alleen opdraaien voor de kansarme cursisten. Haar fractie verkiest een tegemoetkoming uit de algemene middelen. De verhoging van de inschrijvingsgelden wordt volledig gebruikt om de algemene besparingsdoelstellingen in het onderwijs te realiseren en niet om de instellingen en de centra te ondersteunen bij de uitbouw van hun werking. Dat is een verkeerde beleidskeuze. Deze kritiek wordt ook gedeeld door de Vlor, de Raad van State en de SERV. Haar fractie zal dit kritisch blijven bekijken. Het zou goed zijn als er binnen de commissie een akkoord kon worden gevonden over een aanpassing van het tijdspad en van de bedragen.

De heer *Jo De Ro* wil weten welke resultaten het overleg tussen vzw De Link en het kabinet heeft opgeleverd. Vzw De Link had namelijk gevraagd naar een tweetraps-besparing. Deze vzw speelt een belangrijke rol in de lokale overlegplatforms en in het realiseren van gelijke kansen. Hij vindt het goed als de minister schriftelijk antwoordt op deze vraag.

Mevrouw *Elisabeth Meuleman* sluit zich aan bij het pleidooi van mevrouw Gennez. Als men de maatregelen van de vorige en van de huidige regeerperiode bij elkaar optelt, dan worden de inschrijvingsgelden in het volwassenenonderwijs drastisch verhoogd. Vlaanderen staat nog ver van de Europese streefcijfers rond levenslang leren. Het haalt ook de eigen doelstellingen niet, bijvoorbeeld van Vlaanderen in Actie. In 2010 was er een deelname van 8,2 percent aan levenslang leren. In 2012 was dat nog slechts 6,8 percent. Dat betekent dat men een tandje moet bijsteken. Welke plannen heeft de minister met het volwassenenonderwijs?

De consortia zullen nog gedurende een korte periode een deel van hun taken blijven uitvoeren. Ze veronderstelt dat dit te maken heeft met het feit dat de minister nog geen oplossing heeft voor het onderwijs aan gedetineerden. Weet de minister nu al wat ze daarmee wil doen?

Repliek van de minister

Minister *Hilde Crevits* merkt op dat ze geprobeerd heeft om het cijfer van zeven percent voor levenslang leren te duiden. De daling van de cijfers heeft dus niets te maken met het formele volwassenenonderwijs. Op dat vlak zit Vlaanderen bij de top van Europa met een participatie van veertien percent. Voor het niet-formele leren is er echter geen goede registratie bij gebrek aan certificatie. Daarom streeft ze naar een geïntegreerd EVC-systeem.

Bijna de helft van de mensen die volwassenenonderwijs volgen zijn geheel of gedeeltelijk vrijgesteld van het inschrijvingsgeld. De voltijds leerplichtige leerling secundair onderwijs blijft volledig vrijgesteld van het inschrijvingsgeld. De private bijdrage is nog altijd beperkt tot veertien percent van de totale kostprijs. Ze wil wel onderzoeken of er een bijna-beurssysteem kan worden gerealiseerd, zoals in het

hoger onderwijs en het kunstonderwijs. Dat wil ze betrekken bij de evaluatie van het decreet Volwassenenonderwijs.

Ze begrijpt niet zo goed waarom het plafond op het inschrijvingsgeld per semester zou moeten gelden en niet per jaar. Men zou nog een punt hebben indien de verhoging van het plafond zou ingaan op 1 januari 2015. Deze maatregel wordt echter pas op 1 september van kracht.

Bijkomende replieken

Mevrouw *Caroline Gennez* heeft begrepen dat de DAB-dotatie nu op nul wordt gezet. Is het de bedoeling dat dit zo blijft en dat het fonds geliquideerd wordt?

De heer *Bart Dewandeleer*, adjunct-kabinetschef, antwoordt namens de minister dat het ging om een aanvullende dotatie. Als het bedrag van de inschrijvingsgelden voldoende groot is voor het solidariteitsmechanisme tussen de centra, dan is die dotatie niet nodig. De technische ingreep bij de DAB heeft te maken met het feit dat het bedrag van vier miljoen euro betrekking heeft op ontvangsten van de instellingen. Binnen de begroting kan men dat alleen weergeven door een vermindering door te voeren op een bepaalde post.

Mevrouw *Caroline Gennez* beseft dat het solidariteitsmechanisme nu inderdaad alleen horizontaal speelt, tussen de cursisten. Er is niet langer een imputatie vanuit de algemene middelen. De minister stelde dat er nu binnen het volwassenenonderwijs een kostendekkingsgraad is van veertien percent en dat vindt ze blijkbaar niet zo veel. Dan hanteert de minister een andere ideologische benadering dan zijzelf. Zij vindt het namelijk belangrijk dat de overheid inzet op het onderwijs, dat een gemeenschapsvoorziening is. Dat geldt ook voor het volwassenenonderwijs en zeker voor de certificaatgerichte opleidingen. Diplomakwalificaties zijn heel belangrijk voor de arbeidsmarkt en voor het maatschappelijk aanzien van het individu. Het mag niet de ambitie zijn om de kostendekkingsgraad van het onderwijs steeds verder op te trekken. Het onderwijs is geen commercieel product.

Minister *Hilde Crevits* antwoordt dat men bij een kostendekkingsgraad van veertien percent zeker nog niet kan spreken van een commercieel product. Bovendien is er een lange lijst van groepen met een gedeeltelijke of een volledige vrijstelling. Iedereen heeft belang bij levenslang leren, maar sommige mensen kunnen daar wel iets voor betalen. In tegenstelling tot voor mevrouw Gennez hoeft voor haar niet alles gratis te zijn. Het gaat inderdaad om een aanzienlijke verhoging. Daarom zal de impact van de verhoging van de inschrijvingsgelden ook gemonitord worden. In 2007 heeft de verhoging van de inschrijvingsgelden niet geleid tot een vermindering van het aantal inschrijvingen.

De 800.000 euro die voorzien is voor het onderwijs aan gedetineerden staat bij de consortia omdat zij die opdracht blijven uitvoeren tot er een definitieve oplossing is gevonden. In de toekomst kan de opdracht rond het onderwijs aan gedetineerden worden toevertrouwd aan organisaties. Daarover loopt overleg met de consortia, de onderwijskoepels, de federatie basiseducatie, de pedagogische begeleidingsdiensten en het Vocvo. De andere opdrachten van de consortia zullen niet langer gesubsidieerd worden vanuit onderwijs. De werking van de vzw De Link is cruciaal en zal worden gecontinueerd. Het overleg met De Link moet voortgezet worden. Misschien kan het beleidsdomein Werk op dit vlak nog een oplossing bieden.

2.5.4. Studiefinanciering (FD0-1FGE2AG-WT)

De *minister* zegt dat het systeem van de studiefinanciering eigenlijk een openendsysteem is. Wie recht heeft op een studietoelage, kan er ook een krijgen. De budgetten worden namelijk ingeschreven op basis van de meest recente

raming van het aantal kinderen dat volgens de regelgeving recht heeft op een studietoelage. Bij elke begrotingsronde wordt dat budget door de administratie zo goed mogelijk geraamd. Het krediet bij de begrotingsopmaak 2015 bedraagt 154,5 miljoen euro. In de toelichting die werd ingediend in het Vlaams Parlement is op pagina 50 sprake van 144,5 miljoen euro, maar binnen de Vlaamse Regering werd sindsdien afgesproken dat er op basis van de meest recente raming tien miljoen extra nodig is. Dat zal opgenomen worden in een amendement van de regering op de begroting. Daarmee geeft de regering ook gevolg aan de bemerking van het Rekenhof. Misschien zal bij de begrotingscontrole 2015 blijken dat er nog meer middelen nodig zijn. Mevrouw *Caroline Gennez* merkt op dat er 141 miljoen euro ingeschreven staat in het stuk en geen 144,5 miljoen. Minister *Hilde Crevits* preciseert dat het gaat om een basiskrediet van 141 miljoen euro en 3,5 miljoen euro begrotingsfonds.

Vanaf dit schooljaar kunnen ook pleeggezinnen onder bepaalde voorwaarden een studietoelage krijgen. Er zijn reeds aanvragen ingediend.

Mevrouw *Caroline Gennez* merkt op dat er geen extra budget is voor het decreet Pleegzorg.

Minister *Hilde Crevits* antwoordt dat het bedrag voor de studietoelagen met 2,5 miljoen euro toeneemt voor de indexering en met 1 miljoen euro voor de aanvragen uit de pleegzorg. In de voorbije jaren zijn er vaak bijstellingen gebeurd. De dienst Studietoelagen moet de aanvragen wel efficiënt kunnen behandelen. In het verleden was dat soms een probleem.

Mevrouw *Caroline Gennez* wil weten of het door de minister aangekondigde amendement al is ingediend. Minister *Hilde Crevits* bevestigt dat. Misschien zal er bij de begrotingscontrole opnieuw een bijsturing nodig zijn. Mevrouw *Caroline Gennez* wil nog weten of dit gecompenseerd dient te worden binnen de onderwijsbegroting. Minister *Hilde Crevits* antwoordt dat dit niet het geval is.

Op de vraag van mevrouw Soens antwoordt de minister dat er een constructief overleg aan de gang is met de VVS. Het gaat om een generieke besparing van tien percent op de niet-loongebonden werkings-middelen. Ook bij de UZ Gent is er een generieke besparing van tien percent.

Mevrouw *Tine Soens* verwijst naar het regeerakkoord dat bepaalde dat de ongelijkheid in studiefinanciering voor hbo5 zal worden weggewerkt. Zijn er daarvoor extra middelen uitgetrokken? Zijn de berekeningsschalen voor de studietoelagen ook geïndexeerd? Minister *Hilde Crevits* antwoordt dat zowel de bedragen als de schalen voor de studietoelagen geïndexeerd zijn. Het probleem van hbo5 is momenteel nog niet opgelost. Dit probleem moet als een geheel geregeld worden. Ook de oriëntering en het ingrijpen op de studietrajecten moet daarbij betrokken worden.

2.6. Vlaamse Onderwijsraad (FB0-1FAE2AY-IS)

Op de vraag van mevrouw Gennez antwoordt de *minister* dat de Vlor net als de andere Vlaamse instellingen een generieke besparing ondergaat. Op een budget van 2,5 miljoen euro is er een besparing van 90.000 euro. Die efficiëntiewinst moet mogelijk zijn. Die besparing betekent niet dat ze het werk van de Vlor niet zou waarderen.

2.7. Brussels onderwijsbeleid

Op de vraag van de heer Crombez antwoordt de *minister* dat de algemene ondersteuning van het Brusselbeleid inzake media en communicatie integraal tot de bevoegdheid van minister Gatz behoort.

Mevrouw *Caroline Gennez* herinnert zich dat minister Turtelboom in de commissie Financiën had geantwoord dat die vraag door Onderwijs zou beantwoord worden.

Minister *Hilde Crevits* herhaalt dat dit een bevoegdheid is van minister Gatz. Ze beschikt echter over het antwoord en ze leest het voor. Op de subsidielijn projecten voor Brussel is er in 2014 een besparing doorgevoerd van 200.000 euro. Ondanks de vermindering van tien percent op de subsidiebedragen van de recurrente en impulsmatige dossiers die via de subsidielijn projecten voor Brussel werden gesubsidieerd, bleek dat er nood was aan een bijkomend bedrag van 200.000 euro om de al ingediende en de te verwachten dossiers te kunnen opvangen. Dit bedrag is, nog in 2014, via een kredietherverdeling overgeheveld van een begrotingsartikel naar een ander. Om al de voorziene recurrente en impulsmatige dossiers in 2015 te kunnen opvangen, moet dit bedrag ook in 2015 overgeheveld blijven. De stijging met 110.000 euro VEK wordt verklaard in de memorie van toelichting. De desindexering op een ander begrotingsartikel bedraagt in totaal 386.000 euro. Dit totale bedrag bestaat uit 227.000 euro besparing en 159.000 euro desindexering. Dan is er nog de zuivere besparing van 200.000 euro die betrekking heeft op de vzw Br(ik. De basisallocatie van de vzw Br(ik is niet geïndexeerd. Daarom kon er geen desindexering worden toegepast. De vzw Br(ik staat vermeld in de beleidsnota van minister Gatz onder operationele doelstelling Jong in Brussel. Onderwijs, studenten en jeugd. Die vzw voert een beleid rond investeringen in studentenhuysvesting en studentenmobiliteit en in het promoten van Brussel als studentenstad. Blijkbaar gaat het uitsluitend om begrotingsartikelen op de Diensten Algemeen Regeringsbeleid.

2.8. Pensioenregeling en tbs

Mevrouw *Caroline Gennez* had graag nog meer informatie ontvangen over de gewijzigde pensioenregeling en meer in het bijzonder over het gesprek dat de minister had met federaal minister van pensioenen Bacquellaine op 20 november 2014.

Uit het overleg dat minister *Hilde Crevits* had met federaal minister van pensioenen Bacquellaine is gebleken dat er voor 2015 niets verandert. Dat staat intussen ook op de website van de PDOS. Over de diplomabonificatie heeft men alleen gezegd dat die nooit gebruikt zal worden voor het berekenen van het pensioenbedrag, maar wel voor het bepalen van de P-datum, het ogenblik dat men met pensioen kan gaan. Voor de mensen die nu al in tbs zitten, blijft de oude regeling gelden. De mensen die nu nog niet in tbs zitten, maar wel het recht hebben om met tbs te gaan, zullen dat op 1 januari 2015 effectief kunnen doen. Over de mensen die in 2016, 2017 of 2018 met pensioen kunnen gaan, en die binnenkort met tbs zouden kunnen gaan, is er momenteel nog geen duidelijkheid. Over deze informatie heeft ze eerder al verslag uitgebracht bij de vakbonden en bij de Vlaamse Regering.

Mevrouw *Caroline Gennez* weet dat Vlaanderen door de zesde staatshervorming bevoegd geworden is voor een aantal verlofstelsels, zoals het loopbaankrediet. Overweegt de minister op het Vlaamse niveau uitzonderingen inzake de loopbaanonderbreking? Hoe zal ze binnen het onderwijs omgaan met de zware beroepen.

Minister *Hilde Crevits* antwoordt dat Vlaanderen zelf bevoegd is voor de loopbaanonderbreking. Het is echter maar de vraag of de federale maatregelen wel van toepassing zijn op de Vlaamse ambtenarij. De federale overheid kan wel generieke loonbeperkingsmaatregelen opleggen. Daarover is momenteel een discussie aan de gang tussen het Vlaamse en het federale niveau. Op het Vlaamse niveau zal men binnenkort wel moeten onderzoeken welke correcties men wil doorvoeren inzake de loopbaanonderbreking.

Mevrouw *Caroline Gennez* veronderstelt dat de minister dat zal bespreken met de sociale partners.

Minister *Hilde Crevits* merkt op dat dit een bevoegdheid is van de heer *Muyters*, minister van Werk.

Mevrouw *Caroline Gennez* vindt dat de Commissie voor Onderwijs een aantal voorstellen zou moeten formuleren, die aan de minister van Werk kunnen worden voorgelegd.

Minister *Hilde Crevits* wijst op het onderscheid tussen het globale loopbaanpact en het lerarenpact waartoe ook de systemen voor de ondersteuning van jonge leerkrachten behoren. De bestaande systemen behoren tot de bevoegdheid van de minister van Werk.

Mevrouw *Caroline Gennez* zal proberen om met haar fractie een positief voorstel uit te werken.

Minister *Hilde Crevits* zegt dat de notie zwaar beroep zal worden besproken binnen de pensioencommissie. Voor de tbs-regeling wordt er in Vlaanderen een onderscheid gemaakt tussen de kleuterleidsters en de anderen. De kleuterleidsters hebben een zwaarder beroep. Op het federale niveau liep er tot nog toe een discussie over een verschillende P-datum voor de zware beroepen.

De heer *Jos De Meyer* wijst op een aantal contradicties in de interpretatie van tbs door de administratie. Hij geeft drie voorbeelden. Persoon 1, die in 2016 met pensioen kan gaan, heeft vanaf 1 september 2014 tbs genomen. Hij wordt niet terug in dienst geroepen. Persoon 2 kan eveneens met pensioen gaan in 2016. Hij wil vanaf 1 januari 2015 met tbs gaan. Hij heeft al een toezegging, maar volgens Pensioenen zou dat toch niet kunnen omdat de pensioendatum niet in 2015 valt. Persoon 3 kan eveneens met pensioen gaan in 2016. Hij heeft een aanvraag gedaan vóór 1 januari. Hij heeft nog geen antwoord gekregen, maar volgens Pensioenen zal hij een negatief antwoord krijgen. De uitleg van de minister lijkt niet overeen te stemmen met de informatie van de administratie aan de betrokkenen. De uitleg van de minister is coherenter.

Minister *Hilde Crevits* vindt de zorg van de heer *De Meyer* terecht. Daarom is ze bij minister *Bacquelaine* ook gaan pleiten voor meer duidelijkheid. De website van PDOS verduidelijkt nu al dat er niets verandert voor de mensen waarvan de P-datum in 2015 valt. Als men al in het tbs-systeem zit verandert er evenmin iets. Voor de bijzondere gevallen kan ze alleen meedelen wat ze op 20 november vernomen heeft. Dat staat echter nog niet op de website. Wie aan de voorwaarden voldoet om op 1 januari 2015 met tbs te gaan zou geen problemen mogen hebben. Daarover wordt echter nog niet duidelijk gecommuniceerd. Het zou ook geen rol mogen spelen of men de tbs wel of niet aangevraagd heeft. Ook in het derde geval dat door de heer *De Meyer* werd aangehaald zou het moeten lukken. Daarover zou een dezer dagen de nodige informatie worden gepubliceerd op de website. Voor het onderwijs zou het geen goede zaak zijn als mensen die mentaal al volledig voorbereid zijn op de tbs toch in dienst zouden moeten blijven. Ze doet er alles aan om snel duidelijkheid te brengen.

V. Indicatieve stemming begroting 2015

De dames *Caroline Gennez*, *Tine Soens* en *Elisabeth Meuleman* kondigen nog enkele amendementen aan die ter stemming zullen voorgelegd worden in de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting (zie *Parl.St.* VI.Parl. 2014-15,

nr. 15/9). Mevrouw *Tine Soens* verduidelijkt dat zij willen dat de middelen voor scholenbouw dezelfde blijven als in 2014 en dat er dus niet op wordt bespaard.

De toegewezen decreetsbepalingen en programma's behorende tot het bevoegdheidsdomein Onderwijs worden indicatief aangenomen met 11 stemmen tegen 3.

Kathleen HELSEN,
voorzitter

Caroline GENNEZ
Vera CELIS,
verslaggevers

Gebruikte afkortingen

ACTA	Antwerps Centrum Toegepaste Automatiseringstechniek
AGIO	Agentschap voor Infrastructuur in het Onderwijs
AgODi	Agentschap voor Onderwijsdiensten
AHOVOS	Agentschap voor Hoger Onderwijs, Volwassenenonderwijs en Studietoelagen
AKOV	Agentschap voor Kwaliteitszorg in Onderwijs en Vorming
aso	algemeen secundair onderwijs
bbp	bruto binnenlands product
Bloso	Agentschap voor de Bevordering van de Lichamelijke Ontwikkeling, de Sport en de Openluchtrecreatie
Br(ik)	Brussel & Ik – Alles voor Stadsstudenten
BROSO	Brussels Ondersteuningspunt Secundair Onderwijs
brp	bruto regionaal product
bso	beroepssecundair onderwijs
CANON	Cultuurcel van het Agentschap voor Onderwijscommunicatie
cao	collectieve arbeidsovereenkomst
CBE	centrum voor basiseducatie
CLB	centrum voor leerlingenbegeleiding
CVO	centrum voor volwassenenonderwijs
DAB	Dienst met Afzonderlijk Beheer
DAB	digital audio broadcasting
DAR	Diensten voor het Algemeen Regeringsbeleid (beleidsdomein van de Vlaamse overheid)
DBFM	Design Build Finance Maintain
dko	deeltijds kunstonderwijs
ECOOM	Expertisecentrum O&O Monitoring
ENCE	Expertise Netwerken Cultuur Educatie
EPOS	Europese Programma's voor Onderwijs, Opleiding en Samenwerking
ESF	Europees Sociaal Fonds
ESR	Europees Systeem van Nationale en Regionale Rekeningen
Eurostat	statistical office of the European Union
EVC	elders verworven competentie / eerder verworven competentie / erkenning van verworven competenties
EWI	Economie, Wetenschap en Innovatie (beleidsdomein van de Vlaamse overheid)
FFEU	Financieringsfonds voor Schuldafbouw en Eenmalige Investeringsuitgaven (= FEU)
GO!	onderwijs van de Vlaamse Gemeenschap (historische naam = Gemeenschapsonderwijs)
GOK	gelijke onderwijskansen
GON	Geïntegreerd Onderwijs
hbo5	hoger beroepsonderwijs 5
HIVA	Hoger Instituut voor de Arbeid (van de KU Leuven) (nieuwe benaming voluit = Onderzoeksinstituut voor Arbeid en Samenleving)
ICT	informatie- en communicatietechnologie
INR	Instituut voor de Nationale Rekeningen
JoJo	Scholen voor Jongeren, Jongeren voor Scholen
KU Leuven	Katholieke Universiteit Leuven
LOP	lokaal overlegplatform
NT2	Nederlands als tweede taal
NVAO	Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie
OBPWO	onderwijskundig beleids- en praktijkgericht wetenschappelijk onderzoek
OCB	Onderwijscentrum Brussel
OESO	Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling
ogo	officieel gesubsidieerd onderwijs

O&O	onderzoek en ontwikkeling
OVSG	Onderwijssecretariaat van de Steden en Gemeenten van de Vlaamse Gemeenschap
PDOS	Pensioendienst voor de Overheidssector
PIEO-project	Project Innoveren en Excelleren in Onderwijs
PISA	Programme for International Student Assessment (van de OESO)
PMV	ParticipatieMaatschappij Vlaanderen
POT	persoonlijke ontwikkelingstrajecten
pps	publiek-private samenwerking
RKW	Rijksdienst voor Kinderbijslag voor Werknemers
RSZ	Rijksdienst voor Sociale Zekerheid
RTC	regionaal technologisch centrum
SALK	Strategisch Actieplan voor Limburg in het Kwadraat
SERV	Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen
SES	Sociaal-Economische Status
SID	studie-informatiedag (ook SID-in)
SIHO	Steunpunt Inclusief Hoger Onderwijs
SIO	synchroon internetonderwijs
SLO	specifieke lerarenopleiding
SNPB	Samenwerkingsverband Netgebonden Pedagogische Begeleidingsdiensten
SSL	Studie- en Schoolloopbanen
STEM	Science, Technology, Engineering and Mathematics
stuvo	studentenvoorzieningen
SVS	Stichting Vlaamse Schoolsport
TALIS	Teaching And Learning International Survey
tbs	terbeschikkingstelling
TIMMS	Trends in International Mathematics and Science Studies
TOAH	tijdelijk onderwijs aan huis
Toll	Technologie-Ondersteund Levenslang Leren
tso	technisch secundair onderwijs
UGent	Universiteit Gent
UZ Gent	Universitair Ziekenhuis Gent
VAF	Vlaams Audiovisueel Fonds
VAK	vastleggingskrediet
VBB	Voorrangbeleid Brussel
VCA	Veiligheid Checklist Aannemers
VDAB	Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding
VEK	vereffeningskrediet
vgo	vrij gesubsidieerd onderwijs
VIPA	VlaamsInfrastructuurfondsvoorPersoonsgebondenAangelegenheden
VLAREM	Vlaams reglement betreffende de milieuvergunning
VLK	Vlaamse Liga tegen Kanker
Vlor	Vlaamse Onderwijsraad
VLUHR	Vlaamse Universiteiten en Hogescholen Raad
Vocvo	Vlaams Ondersteuningscentrum voor het Volwassenenonderwijs
VSKO	Vlaams Secretariaat van het Katholiek Onderwijs
VSPW	Vormingsleergang voor Sociaal en Pedagogisch Werk
vte	voltijdsequivalent / voltijddequivalent
VUB	Vrije Universiteit Brussel
VVS	Vlaamse Vereniging van Studenten

BIJLAGE 1:

Slides bij de toelichting van de minister

MISSIE

*“Het samen realiseren van een onderwijsomgeving waarbij het onderwijs **elke lerende uitdaagt** om zijn of haar eigen **talenten te ontdekken én te vormen** zodat ieder groeit tot een individu met een sterke persoonlijkheid.”*

1

Begroting Onderwijs 2015 – Toelichting in commissie onderwijs Vlaams Parlement

VISIE

Onderwijs is een **teamgebeuren** waarbij:

- **gepassioneerde leerkrachten** centraal staan
- directies en besturen **gunstige (rand)voorwaarden** creëren om de magie van het leren te ondersteunen
- de overheid voor een **regelluw onderwijsklimaat** zorgt, **kennisdeling** stimuleert en het onderwijs naar loopbaan en maatschappelijke uitstraling begunstigt

Onderwijs is **co-creatie**: vol vertrouwen en in dialoog bouwen aan onderwijs.

2

Begroting Onderwijs 2015 – Toelichting in commissie onderwijs Vlaams Parlement

Mijn 5 beleidswaarden

1. Vertrouwen en ruimte geven
2. Co-creëren
3. Verantwoordelijkheid nemen
4. Ondersteunen en stimuleren
5. Grenzen verleggen

3

Begroting Onderwijs 2015 – Toelichting in commissie onderwijs Vlaams Parlement

Vlaanderen
verbeelding werkt

Budgetten 2015

Begrotingsentiteit	Werking	Investeringsen
FB0: Centraal departement	110 miljoen	52 miljoen
FC0: Agentschap onderwijsdiensten (leerplichtonderwijs)	8.125 miljoen	240 miljoen
FD0: Agentschap Hoger Onderwijs, Volwassenenonderwijs en Studietoelagen	2.272 miljoen	81 miljoen
FH0: Agentschap Kwaliteitszorg	21 miljoen	
TOTAAL	10,5 miljard	0,4 miljard
TOTAAL Werking + Investeringsen	10,9 miljard	

4

Begroting Onderwijs 2015 – Toelichting in commissie onderwijs Vlaams Parlement

Vlaanderen
verbeelding werkt

Departement Onderwijs – Begroting (110 mio werking / 52 mio investering)

	budget
Apparaatskredieten van de centrale administratie	34,5 miljoen
Ondersteuning voor leerlingen, studenten en instellingen	31 miljoen
Werkings- en toelagen voor o.a. professionalisering, onderwijs-arbeidsmarkt, flankerend onderwijsbeleid, onderwijs-cultuureducatie, beleidsstudies	39 miljoen
Provisie nieuw beleid schoolinfrastructuur	50 miljoen
Huurbudget capaciteit + Technologicampus	1,2 + 0,5 miljoen
Specifieke toelagen Hoger Onderwijs	6 miljoen

Besparing (24 mio) : In de eerste plaats werd gekeken naar het centrale departement om te besparen, pas daarna naar de onderwijsdiensten

5

Vlaams regeerakkoord 2014-2019 - Economie, Wetenschap en Innovatie

Agentschap voor Onderwijsdiensten – Begroting (8.125 mio werking en 240 mio investering)

Kleuter- en leerplichtonderwijs:	7,6 miljard
<i>Basisonderwijs</i>	<i>3,5 miljard</i>
<i>Secundair onderwijs</i>	<i>4 miljard</i>
Deeltijds Kunstonderwijs	228 miljoen
Centra voor leerlingenbegeleiding	155 miljoen
Pedagogische begeleiding en Inspectie	29 miljoen
Ondersteuning en nascholing	46 miljoen
Centraal apparaat agentschap onderwijsdiensten	21 miljoen
Werkings- en toelagen aan GO! + Agion	21 + 5,7 miljoen
Leren en Werken	10,4 miljoen
Schoolinfrastructuur	240 miljoen

Besparing (74,7 mio): 0,9% op het totaalbudget

6

Vlaams regeerakkoord 2014-2019 - Economie, Wetenschap en Innovatie

Kleuter- en basisonderwijs - Cijfers

2.577 instellingen in het basisonderwijs

271.239 kleuters ingeschreven, **428.036** leerlingen ingeschreven

↑ **25.000** kleuters op vijf jaar tijd

↑ **18.000** leerlingen op vijf jaar tijd

↑ **20.500** leerlingen tegen schooljaar 2018-2019 (prognose)

bijna **73.000** personen aan de slag in het basisonderwijs

waarvan **63.000** ♀ (het basisonderwijs kleurt ♀)

9.064 leraren zijn 55+

52.000 vastbenoemden en **20.000** tijdelijken

7

Begroting Onderwijs 2015 – Toelichting in commissie onderwijs Vlaams Parlement

Agentschap voor Hoger Onderwijs, volwassenenonderwijs en studietoelagen – Begroting (2.272 mio werking en 81 mio investering)

	budget
Werkingsmiddelen voor de hogescholen en de universiteiten	1,7 miljard
Investeringen Hoger Onderwijs	81 miljoen
Volwassenenonderwijs	386 miljoen
Studietoelagen	154 miljoen
Centrale administratie	10 miljoen

8

Begroting Onderwijs 2015 – Toelichting in commissie onderwijs Vlaams Parlement

Hoger Onderwijs - Cijfers

23 instellingen (17 hogescholen en 6 universiteiten)

221.131 inschrijvingen

11.142 personen actief in de hogescholen (57% ♀)

12.405 personen actief in de universiteiten (45 % ♀)

Hogescholen: circa 6.400 vastbenoemden en 4.700 tijdelijken

Universiteiten: circa 7.500 academisch personeel en 4.900 administratief en technisch personeel

- Populairste studiegebied (professioneel gerichte opleiding): **handelswetenschappen en bedrijfskunde**
- Populairste studiegebied (academisch gerichte opleiding): **rechten, notariaat en criminologische wetenschappen**

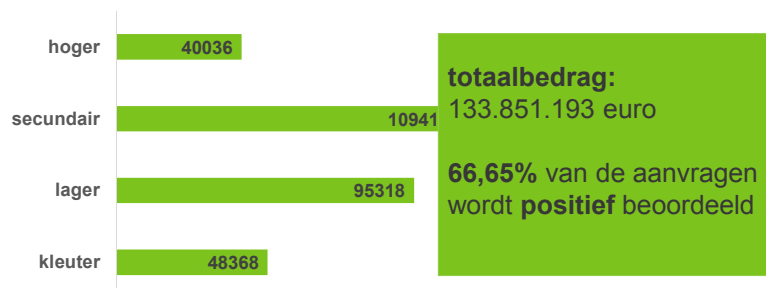
9

Begroting Onderwijs 2015 – Toelichting in commissie onderwijs Vlaams Parlement

Studiefinanciering - Cijfers en uitdagingen

- Budget 2015: 154,5 miljoen euro.
- open end regeling o.b.v. raming effectieve budgetbehoefte bij elke begrotingsronde
- aantal toegekende school- en studietoelagen:
status op 20/08/2014 (nog 71.280 dossiers in beraad)

10

Begroting Onderwijs 2015 – Toelichting in commissie onderwijs Vlaams Parlement

BIJLAGE 2:

Percentage studenten met een studietoelage per hogeschool of universiteit

(onderstaande fluo zijn cijfers van Brussel)

Cijfers 2012-2013	Heeft een studietoelage ontvangen	= aantal studenten:
Hogeschool	25,08%	29441
AP Hogeschool Antwerpen	30,85%	2729
Arteveldehogeschool	22,48%	2733
Erasmushogeschool Brussel	23,71%	1166
Groep T-Internationale Hogeschool Leuven	25,56%	230
Hogere Zeevaartschool	9,28%	72
Hogeschool Gent	24,09%	3206
Hogeschool PXL	33,43%	2346
Hogeschool West-Vlaanderen	26,18%	1419
HUB-KAHO	22,81%	2496
Karel de Grote-Hogeschool KH Antwerpen	28,42%	3134
Katholieke Hogeschool Leuven	19,73%	1502
Katholieke Hogeschool Limburg	28,73%	1738
Katholieke Hogeschool Vives Noord	25,49%	898
Katholieke Hogeschool Vives Zuid	23,02%	2058
LUCA School of Arts	22,52%	544
Thomas More Kempen	23,61%	1580
Thomas More Mechelen-Antwerpen	23,16%	1590
Universiteit	16,77%	18669
K.U.Leuven	15,13%	6771
tUL	23,59%	394
UGent	16,85%	5934
Uhasselt	20,70%	653
Universiteit Antwerpen	18,86%	3003
V.U.Brussel	18,05%	1914
Eindtotaal	21,03%	48110

BIJLAGE 3:

Verdeling van de inschrijvingen CVO en CBE over
de verschillende vrijstellingscategorieën

Verdeling van de inschrijvingen over de verschillende vrijstellingscategorieën CVO en CBE, referentieperiode 2013-2014

Bron: databank VWO. Cijfers: Pascal Boudou

Aantal inschrijvingen	CODE	Categorie
1.694	24	Ten laste van personen met inkomen via wachtuitkering of werkloosheidsuitkering
6.707	15	Asielzoekers met materiële hulp
2.466	32	Integratietegemoetkoming gehandicapten
1.638	31	Ten laste van arbeidsongeschikte
659	14	Ten laste van leefloner of van persoon met inkomen via maatschappelijke dienstverlening
231	36	Vermindering van het verdienvermogen
246	37	Vermindering van de zelfredzaamheid
74.272	18	Inburgeraar in een opleiding Nederlands tweede taal richtgraad 1 of 2
19.272	12	Leefloon
9.660	30	Arbeidsongeschikt
9	38	Ten laste van persoon met vermindering van het verdienvermogen
9.577	20	Niet-werkende, verplicht ingeschreven werkzoekenden die nog geen recht op wachtuitkering hebben
1.158	34	Inschrijving VAPH
470	22	Doorstromende cursisten van basiseducatie die minstens 2 opeenvolgende schooljaren en minstens 120 lestijden basiseducatie
1.258	17	Volgtijd leerplichtige leerling Secundair Onderwijs
262	33	Ten laste van integratietegemoetkoming gehandicapten
74.889	70	Basiseducatie in CBE
110	35	Ten laste van ingeschrevene VAPH
55.119	21	Inkomen via wachtuitkering of werkloosheidsuitkering
951	13	Inkomen via maatschappelijke dienstverlening
3.320	5	Gedetineerden
430	26	Basiseducatie NT2 in CVO (omv wachtlijst bij CBE)
8	39	Ten laste van persoon met vermindering van de zelfredzaamheid
37.927	11	Studiegebied algemene vorming
34.162	19	Inkomen via wachtuitkering of werkloosheidsuitkering voor een opleiding in kader van VDAB erkend traject naar werk
400	85	Ervaringsdeskundige armoede en sociale uitsluiting
473.851	99	Standaardtarief
105.023	23	Studiegebied Nederlands tweede taal
915.769		

Totaal:

volledig vrijgesteld (0 €)	%
gedeeltelijk vrijgesteld (0,30€)	28,8
gedeeltelijk vrijgesteld NT2 (0,60€)	8,0
niet vrijgesteld (1,15€)	11,5
	51,7

BIJLAGE 4:

Aanvullende discussie over de uitgavenbegroting 2015 –
4 december 2014

Aanvullende discussie over de uitgavenbegroting 2015 – 4 december 2014

Mevrouw *Elisabeth Meuleman* wijst erop dat na de indicatieve stemming over de begroting in de commissievergadering van 27 november 2014 de meest recente ontwikkelingen haar zorgen baren. Alle steden en gemeenten zijn via mail ingelicht over extra besparingen die nog op stapel staan. De besparingen hebben betrekking op het flankerend onderwijsbeleid, en men ging er bij de begrotingsbespreking van uit dat het om generieke besparingen zou gaan ten belope van mogelijks 3,5 percent. Zelfs 10 percent was volgens het lid nog aanvaardbaar. Maar uit de mail kan afgeleid worden dat het zou gaan om besparingen ten belope van 30 percent. Het lid is ingelicht door steden en de problematiek situeert zich ook daar.

Het flankerend onderwijsbeleid spitst zich toe op gelijke onderwijskansen als core business, met tien prioriteiten. Die prioriteiten worden opgenomen in projecten rond spijbelen, brugfiguren ten behoeve van de gelijke onderwijskansen, huiswerkbegeleiding, de brede school enzovoort. Steden investeren er zelf ook danig in, stelt het lid. Stad Gent had al convenants afgesloten met een aantal projecten en nu blijkt dat die niet gehonoreerd kunnen worden. De stad valt terug van 203.000 op 143.000 euro, of een inlevering van 60.000 euro. Dat zijn substantiële bedragen, vindt mevrouw Meuleman. Sint-Niklaas had al in samenspraak met de scholen en de LOP's bepaald hoe het flankerende onderwijsbeleid zou worden ingevuld. Er was geopteerd voor het project School in Zicht. Ook daar wordt men geconfronteerd met een bijkomende besparing die de middelen terugbrengt van 72.000 tot 50.000 euro. Gemeenten en steden hadden overall al hun verantwoordelijkheden opgenomen en de nodige voorzieningen getroffen in de eigen begroting. Dezelfde verhalen komen het lid ook uit Antwerpen ter ore. Daar gaat het om nog veel meer middelen, omdat een grote stad ook meer te maken heeft met sociaal moeilijker achtergronden.

Mevrouw Meuleman wil weten waar die onverwachte extra besparing vandaan komt, en vooral waarom besparingen op gelijke onderwijskansen. Zijn er nog andere steden in die mate getroffen? Kan er een totaalplaatje gemaakt worden van de besparing? Wat was het totaalbudget ten behoeve van gelijke onderwijskansen voor het voorgaande jaar en hoeveel bedraagt dat voor het lopende jaar? Is de besparing algemeen op 30 percent gelegd, of is er een herverdeling waardoor bepaalde steden meer krijgen? Het lid acht het zinloos een debat over een beleidsnota aan te vatten zonder dat er duidelijkheid is over een zo cruciaal element als gelijke onderwijskansen. De cijfers zijn op 2 december pas aan steden en gemeenten doorgespeeld, met als onderliggende boodschap dat Vlaanderen bespaart op eigen niveau en dat zij dan maar op lokaal niveau een oplossing moeten bedenken om die besparing te incorporeren.

Ook mevrouw *Caroline Gennez* drukt haar ongeloof uit bij de plotse bijkomende inspanningen die van steden en gemeenten wordt verwacht. Bij de bespreking van de begroting heeft ze bij het desbetreffende artikel uitdrukkelijk gevraagd naar de inhoud van de besparing, met name of het zou gaan om het voorrangsbbeleid in Brussel of het lokaal flankerend onderwijsbeleid. Ook naar de verdeling over de verschillende steden en gemeenten is gevraagd, stelt mevrouw Gennez. Het enige antwoord luidde dat het om generieke besparingen zou gaan, die normaliter maximum 10 percent bedragen. Uit de communicatie blijkt evenwel iets anders.

Het lid vernam dat een gelijkaardig probleem zich aandient inzake de expertisenetwerken in het kader van de lerarenopleidingen in het hoger onderwijs. In dat verband is vanuit het kabinet zomaar gecommuniceerd dat al in 2015 drastisch bespaard moet worden en dat een afschaffing verwacht mag worden in 2016. Al die elementen zijn vooralsnog niet in de commissie aangebracht. Dat vindt het lid een ondermaatse manier van werken. Ze ziet er een verdoezelingstechniek in en een schoolvoorbeeld van slecht en hypocriet bestuur. Zo paniek zaaien en besturen komt noch het onderwijsveld, noch ouders,

leerlingen, leerkrachten en steden en gemeenten ten goede, meent mevrouw Gennez. Transparantie pretenderen noemt het lid één zaak, die ook toepassen, een andere.

Er zijn vele vragen om uitleg ingediend, die geweigerd worden met als argument dat de begrotingsbesprekingen afgerond zijn of dat de beleidsnota nog moet worden besproken. Het lid vraagt om een aantal vragen alsnog opnieuw in overweging te nemen, zoals die over de btw bij scholenbouw. Kunnen die eventueel na de bespreking van de beleidsnota toch geagendeerd worden?

De *voorzitter* vermeldt dat ze het reglement toepast wat betreft de vragen om uitleg. Ze is wel bereid na afronding van de bespreking te bekijken of er nog vragen om uitleg aan bod moeten kunnen komen.

Minister *Hilde Crevits* herinnert eraan dat ze in de commissie al had aangekondigd niet per project te zullen duiden hoe of wat er bespaard zou moeten worden. Voor de expertisenetwerken heeft ze duidelijk vooropgesteld dat er overleg mee is, maar dat voor haar de tijd van studeren voorbij is. De minister acht de tijd rijp voor stappen in de richting van een concrete hervorming van de lerarenopleiding. Als dat gebeurt, dan is enige afbouw van de expertisenetwerken vanzelfsprekend, in casu van het studiewerk. Het kabinet voert op het ogenblik intensief overleg met de expertisenetwerken.

Met betrekking tot het lokaal flankerend onderwijsbeleid gaat het inderdaad om een generieke besparing, die derhalve overal gelijk wordt toegepast. De besparing vindt zijn oorsprong in de manier waarop de voormalige minister van Onderwijs in de voorgaande legislatuur heeft gerekend. Aanvankelijk werd er gerekend in schooljaren. In 2014 is men begonnen met subsidies te berekenen in volle jaren. Daardoor ontstond opeens een tekort aan middelen. De nieuwe regering zag zich genoodzaakt om terug te keren naar de basis voor de berekening van de besparing van 10 percent. Dat heeft ertoe geleid dat er verhoudingsgewijs meer bespaard is ten opzichte van het jaar 2014. De ruimte die gecreëerd was, was niet recurrent verworven. De minister stelt voor de lijst met gemeenten die middelen voor flankerend onderwijsbeleid ontvangen te bezorgen. De toepassing van de berekening is percentsgewijs gebeurd.

Mevrouw *Elisabeth Meuleman* herkent het verhaal van de scholenbouw waarbij eveneens uitgegaan is van een andere nulmeting omdat er in het laatste jaar voor de nieuwe legislatuur meer niet-recurrente input is geweest. Op basis van de nieuwe nulmeting is dan 10 percent bespaard. Dat maakt voor de steden en gemeenten de rekening niet, stelt het lid. Zij kunnen hun afspraken en plannen niet honoreren. Een aantal goede projecten komen daarmee op de helling te staan. Het lid refereert in dat verband aan het feit dat mevrouw Helsen zelf nog het toenemende probleem van spijbelen in de kijker heeft gezet. De beleidsnota kondigt een preventief spijbelbeleid aan. In Gent liep een succesvol project 'On a break'. Steden en gemeenten slaken een noodkreet, vooral ook door de zeer late communicatie van de bedragen. Een terugval van 30 percent snijdt, stelt het lid: dat voelt men, zeker als alles al afgesproken en vastgelegd is. Ze noemt het opnieuw een voorbeeld van slecht bestuur.

De heer *Jo De Ro* stelt eveneens verrast te zijn. Hij heeft in zijn gemeente, als schepen van Financiën, een aanpassing van de meerjarenbegroting gehanteerd bij de opbouw van de begroting 2015, dit vanuit het voorzichtigheidsprincipe. In andere beleidsdomeinen waren al dienstbrieven gestuurd of verwittigingen uitgebracht. Voor onderwijs niet. Daarom heeft het lid aan de diensten rond flankerend onderwijsbeleid en onderwijsbeleid in de stad aangegeven dat ze rekening dienden te houden met een aantal parameters: de besparing op werkingsmiddelen met 10 percent, generieke besparingen 10 percent. Hij begrijpt dat er tijdelijk door ingrepen geld bijgepompt is in de voorgaande jaren, en beaamt dat dit goed besteed is. Vanuit zijn bevoegdheid heeft hij gewaarschuwd net in iets meer te voorzien, een 12 of 13 percent, maar bij contact met de administratie kreeg ook hij een percentage dat bij 30 percent aanleunt. De heer De Ro ging ervan uit dat er

een fout was gebeurd. Het college van burgemeester en schepenen had al beslissingen genomen over wat met het flankerend onderwijsbeleid zou gebeuren in het volgende jaar. De nieuwe cijfers zorgen voor problemen. Het lid vraagt dan ook nog wat tijd om te bekijken wat men daarmee moet en kan aanvangen. Indien nodig kunnen de betrokken steden en gemeenten dan ook nog terugkoppelen met wie het flankerend onderwijsbeleid op lokaal niveau behartigt. Het lid wil de mogelijkheid om er nog op terug te komen. Hij vreest anders voor drama's.

De heer *Koen Daniëls* ziet ook graag zo snel als mogelijk duidelijkheid. Hij verzoekt tevens erom dat, als er in de toekomst middelen worden verstrekt, deels recurrent en deels eenmalig, deze ook als dusdanig worden vermeld en opgesplitst. Zijn ervaring leert dat heel wat mensen ervan uit gingen dat de bedoelde middelen gewoon zouden blijven bestaan, omdat die duidelijkheid ontbrak.

Minister *Hilde Crevits* erkent dat ook voor haar de situatie nieuw was. In de ontwerp-begroting was initieel een bedrag van 1,4 miljoen euro ingeschreven. Men ging ervan uit dat dat bedrag elk jaar werd uitgetrokken. Zelf vindt de minister het ook verschrikkelijk om – net als voor de scholenbouw – door eenmalige voorzieningen zo met de neus op de feiten gedrukt te worden. Ze aanvaardt dan ook dat zij daarop wordt aangesproken, maar verwijst naar de foute berekeningsbasis, en het geld dat niet recurrent verworven was, dat moest worden teruggenomen.

De minister is bereid na te gaan hoe de uitbetalingen in het verleden, toen op basis van schooljaren werd uitbetaald, zijn verlopen: in schijven of niet. Dan kan overwogen worden het als een eerste schijf te beschouwen en het in de budgetcontrole mee te nemen. Het geld moet dan wel elders gevonden worden. Uitgangspunt was de basis die door de administratie is opgemaakt. De basisbedragen die daarin waren opgenomen, zijn beschouwd als de uit te betalen bedragen, waarop dan een desindexering en een recurrente korting van 10 percent is toegepast. Uit de basisbegroting blijkt niet of een bepaald bedrag eenmalig hoger was. Minister Crevits herhaalt dat ze de lijst met de 35 betrokken gemeenten bezorgt. De totale pot bedraagt 1,4 miljoen euro.

Mevrouw *Caroline Gennez* meent dat de minister nogal lichtzinnig met de feiten omspringt. Lokale overheden hebben het signaal gegeven dat er met begrotings- en kalenderjaren moet worden gewerkt. De begrotingen voor steden en gemeenten zijn in opmaak of liggen al ter discussie en die gaan uit van kalenderjaren en niet van schooljaren. Het lijkt het lid een teken van goed bestuur van op het voorstel van lokale taskforces en schepenen in te gaan en inderdaad per kalenderjaren de middelen ter beschikking te stellen. Dat maakt langetermijndenken en -plannen mogelijk. Flankerend onderwijsbeleid impliceert ook vernieuwing, stelt mevrouw Gennez. Zo kunnen dan ook middelen ter beschikking worden gesteld om proeftuinen in te richten. Als die goed resultaat genereren, kunnen ze structureel worden uitgebouwd.

Mevrouw Gennez beschuldigt de minister ervan al voor de derde keer de leden iets wijs te maken en de verantwoordelijkheid af te schuiven op de administratie, de vorige minister of een nulmeting. Het lid stipt aan dat men vooruit moet kijken en de bestaande toestand op het terrein als uitgangspunt moet nemen. Voor de studietoelagen heeft de minister toegegeven en de middelen ten belope van 10 miljoen euro gecompenseerd op het Minafonds. De ene flater rechtzetten met de andere, noemt het lid het. Ook voor de scholenbouw kostte het veel moeite om de juiste cijfers te krijgen, stelt ze. Nu gebeurt het weer met de steden en gemeenten die uiteindelijk volwaardige partners zouden moeten worden inzake het onderwijsbeleid. Daar sturen scholen ook een eerste noodkreet uit. Ze vonden er in de voorbije jaren gehoor, maar dat vertrouwen dreigt onherroepelijke schade op te lopen, meent het lid. Ze roept ertoe op de middelen ook in voorliggend geval te compenseren, om een voortzetting van het goede beleid dat was ingezet door scholen, lokale besturen en partners in het middenveld te garanderen. Ze is ervan overtuigd dat er bij andere ministers nog wel wat te halen valt.

De heer *Jos De Meyer* stipt aan dat er verschillende benaderingswijzen mogelijk zijn. Hij begrijpt dat de recente communicatie even schrikken is. Het onderwijsbeleid hypocriet en dom te noemen, vindt het lid wel erg goedkoop. Net zo goedkoop acht hij het van in een verkiezingsjaar nog snel cadeaus uit te delen door in meer middelen te voorzien, zonder erbij te vermelden of dat wel recurrent mogelijk is. Komt daarbij dat Vlaanderen 308 steden en gemeenten telt, en dat 90 percent daarvan de bewuste mail nooit heeft ontvangen. Het lid geeft wel grif toe dat de communicatie iets omstandiger, duidelijker en transparanter had kunnen gebeuren. Ook de verklaring zoals de minister die heeft gebracht, hoorde erin thuis. Hij raadt de minister aan de bedoelde mail nog eens zelf te beoordelen.

Minister *Hilde Crevits* heeft het moeilijk met de beweringen van mevrouw Gennez. Ze stelt dat uit de stukken ter voorbereiding van de begroting de basis waarop gewerkt wordt, duidelijk te distilleren is. Er was sprake van een eenmalig bedrag van 70 miljoen euro. De minister refereert aan de passage die ze al heeft voorgelezen bij een voorgaande gelegenheid. Alles over dezelfde kam scheren, gaat volgens haar niet op.

De minister stelt dat ze niet alle mails die de administratie verspreidt ook persoonlijk controleert. Ze onderstreept tegelijk dat de oorzaak van alle problemen voor de steden en gemeenten wel degelijk bij de vorige minister van Onderwijs ligt. Als zijn beslissing om in de bewuste middelen te voorzien zo goed was, dan had hij ervoor moeten zorgen dat ze ook recurrent konden worden opgenomen. Dat is niet gebeurd. De facto brengt een dergelijke handelswijze de volgende minister van Onderwijs in de problemen. Minister Crevits ergert zich er dan ook mateloos aan dat mevrouw Gennez nu doet alsof er geen enkele verantwoordelijkheid is opgenomen. Er is uitgegaan van de basis waarop de begroting is opgemaakt, en daarop zijn de vooropgestelde berekeningen toegepast. Ze verklaart zich zeker bereid om bij de budgetcontrole naar remediëring te zoeken, maar sluit zich aan bij de redenering dat het gaat om 35 van de 308 gemeenten in Vlaanderen. Geen enkele besparing komt goed aan, oppert minister Crevits, en ze erkent dat de communicatie allicht beter en uitgebreider had gekund. Wat de onderwijsbegroting aangaat, is intussen duidelijk geworden dat, zoals gevoerd en opgemaakt in de voorbije jaren, het gebrek aan transparantie legio is, besluit de minister.

Mevrouw *Elisabeth Meuleman* dringt aan op een snelle oplossing omdat er al afspraken zijn gemaakt en convenants gesloten. Het gaat om projecten die volgens het lid ook de minister zeer genegen zijn: preventie van spijbelen, brede school, samenwerken en bruggen slaan, onder meer met ouders.

Het argument dat het maar om 35 steden en gemeenten gaat, laakt het lid ten zeerste. Het betreft volgens haar juist een stedelijke problematiek en de betrokken steden en gemeenten zien zich al bedreigd inzake de extra middelen die ze krijgen in het kader van SES. Steden hebben met andere problematieken te maken dan veel andere gemeenten en hebben de extra middelen om die aan te pakken broodnodig, meent het lid. De samenstelling van de bevolking ligt anders, net als de toename van het aantal leerlingen, alles wijst erop dat er juist meer middelen nodig zijn om een degelijk onderwijsbeleid te realiseren, stelt het lid nog vast. Alleen zo ziet ze daar de uitstroom verminderen en de gelijke kansen toenemen.

De heer *Koen Daniëls* wijst erop dat het ministerieel besluit over flankerend onderwijsbeleid – geen besluit van de Vlaamse Regering dus – verstuurd is naar de diverse gemeenten met een eerste schijf van 80 percent op 21 mei 2014. Op geen enkele wijze is dan aangegeven dat een deel recurrent was en een deel eenmalig vanuit een herverdeling. N-VA heeft al gevraagd om in de begroting voor Onderwijs duidelijkheid te scheppen omdat zelfs niet duidelijk was welk deel loon betrof en welk

deel werkingsmiddelen. Het zou erop kunnen wijzen dat heel wat werking in loon wordt omgezet.

Aan mevrouw Meuleman geeft het lid mee dat ze allicht de GOK-middelen bedoelt en niet de SES-middelen. Die GOK-middelen worden niet geschrapd, zoals al herhaaldelijk gemeld, stelt de heer Daniëls. Dat staat niet in het regeerakkoord.

De heer *Jo De Ro* waarschuwt ervoor de zwarte piet niet te snel door te schuiven naar de administratie. Hij leest uit de mail die rondgestuurd is en stelt dat de persoon binnen de administratie die daarvoor verantwoordelijk is, alleen datgene heeft uitgevoerd, wat hij of zij ook kan doen. Ambtenaren kunnen geen middelen toveren. Het is absoluut wel zaak van meer duidelijkheid te scheppen in de begrotingscommunicatie en -opmaak om te voorkomen dat steden en gemeenten die ook begrotingen moeten opmaken en vooruit moeten kijken, die afspraken maken en overeenkomsten te sluiten hebben, niet voor verrassingen komen te staan. Het lid ziet wel wat in het voorstel van de minister om het als een eerste schijf te bekijken en verder naar een oplossing te zoeken.

Ook de heer *De Ro* vindt de redenering dat het maar om 35 steden en gemeenten gaat, niet correct. Steden en gemeenten moeten juist de middelen krijgen die nodig zijn om de stads- en gemeentespecifieke problematieken goed aan te pakken, besluit het lid, en zeker dus ook voor onderwijs en gelijke kansen. Dat is al heel lang een gedeelde zorg van oppositie en meerderheid, meent de heer *De Ro*.

Mevrouw *Caroline Gennez* sluit zich aan bij het pleidooi van de heer *De Ro* om een oplossing te zoeken voor de begroting van de bewuste 35 steden en gemeenten. De middelen worden juist gericht ingezet ten behoeve van steden met een grote diversiteit, taalachterstand, spijbelproblematiek enzovoort, die groter is dan in andere gemeenten. Overheidsmiddelen renderen het best als ze doelgericht ingezet worden voor de doelgroep die ze het meest nodig heeft, oppert het lid. De verankering met lokale partners inzake het lokaal flankerend onderwijsbeleid zorgde net voor de nodige effectiviteit. In Mechelen zit die werking onder meer bij het centrum voor geestelijke gezondheidszorg *De Pont*, waarmee time-outprojecten zijn opgezet, of de lokale integratiecentra die mee rond taalverwerving werken, ouderen- en middenveldorganisaties enzovoort. Het lid gaat ervan uit dat de minister juist ook die vertrouwen wil geven en verantwoordelijkheid wil laten nemen. Zwarte pieten doorschuiven heeft geen zin, herhaalt het lid. In onderwijs moeten verantwoordelijkheden worden opgenomen, in alle transparantie, zo vindt ze. Wie vroeger wat heeft gedaan, telt niet meer, alleen de feiten waarmee mensen op het terrein geconfronteerd worden, hebben belang. De minister erkent de problemen en kan ze volgens mevrouw *Gennez* dan ook rechtzetten, sneller dan de eerder gedetecteerde manco's.

De heer *Jos De Meyer* wijst de heer *De Ro* erop dat hij zelf zijn ambtenaren heeft aangeraden dat er mogelijk een fout kon gemaakt zijn nadat hij de mail had gelezen. Het lid leest voor: "Voor het begrotingsjaar 2015 ontvangt de stad 50.873 euro aan subsidies voor het flankerend onderwijsbeleid. Op de beschikbare middelen voor het flankerend onderwijsbeleid werd bij de begrotingsopmaak voor 2015 onder andere een indexcorrectie toegepast en een generieke besparing van 10 percent. De subsidie wordt via een ministerieel besluit toegekend. Het regeerakkoord bepaalt dat de subsidies flankerend onderwijsbeleid worden geïntegreerd in het Gemeentefonds. De integratie wordt voorzien vanaf het begrotingsjaar 2016.". De heer *De Meyer* kan dat bezwaarlijk een schoolvoorbeeld van goede communicatie noemen, gezien het feit dat men dan vast moet stellen dat het om 30 percent minder middelen gaat. Meer wilde hij daarmee niet kwijt.

Het lid heeft ook niet tot doel afbreuk te doen aan het belang van de middelen voor de 35 betrokken steden en gemeenten of het te doen afschaffen. Hij wil alleen dat men het

ook even van de andere kant, door de bril van de andere gemeenten, bekijkt. Hij wijst daarmee op de realiteit dat zich ook daar problemen voordoen, waarvoor geen middelen verstrekt worden. Het gaat de heer De Meyer er niet om wat voor verantwoordelijkheden ook door te schuiven of af te doen aan wat is. Het siert de heer De Ro wel dat hij als gewezen ambtenaar de administratie verdedigt, besluit het lid.

Het feit dat vanaf 2016 de bedoelde middelen aan het Gemeente- en Stedenfonds worden toegevoegd, riskeert een kale kermis te worden voor onderwijs, oppert mevrouw *Caroline Gennez*. Vanaf dat moment worden de middelen niet langer effectief aan onderwijs toegewezen, zij het met een forse besparing, stelt ze. De Vlaamse Regering kiest ervoor die middelen te ontkleuren. Het lid vreest dan ook dat de middelen die voor lokale projecten met partners en derden moesten dienen, zullen verdrinken in de andere noodwendigheden van een stad of gemeente. Sp.a zou die middelen vast bestemd willen zien bij onderwijs.

Ze herhaalt de drie fundamentele opmerkingen van haar fractie. Er wordt in eerste instantie veel te laat duidelijkheid geschapen over de orde grootte van de bedragen ten aanzien van steden en gemeenten. Ten tweede is voorzien in een ontkleuring van de middelen vanaf 2016, wat een nulgarantie impliceert voor een aanwending ten behoeve van onderwijs. Alles wordt afhankelijk gemaakt van de lokale besturen. Ten derde roept het lid nog op om in compensatie te voorzien voor wat betreft de begroting 2015.

Minister *Crevits* erkent nogmaals dat de communicatie laat was. Ze voegt er meteen aan toe dat het toch op zijn minst bizar is dat mevrouw Gennez ervan uitgaat dat het om bijzonder belangrijke materies en projecten gaat voor de gemeenten, om meteen daarna te stellen dat juist die steden en gemeenten het belang ervan niet meer zullen zien eenmaal ze zelf van de regering het vertrouwen krijgen om vanaf 2016 dezelfde middelen zelf te bestemmen voor wat zij belangrijk achten. Daarmee relateert zij zelf het belang van de middelen, meent de minister. De minister zal zien wat ze kan doen.

De heer *Kris Van Dijck* stelt dat niet alleen het huidige regeerakkoord de weg van responsabilisering van de steden en gemeenten bewandelt. Autonomie geven, impliceert zonder uitzondering ook verantwoordelijkheid opnemen, oppert hij. Hij volgt de redenering van de heer De Meyer wel, als hij zegt dat van de 308 gemeenten er 273 het flankerend onderwijsbeleid op eigen kracht moeten aanpakken. Die richting is ingeslagen toen sp.a nog in de regering zat, merkt de heer Van Dijck op. Ze wordt nu doorgezet.

De heer *Koen Daniëls* noteert vooral dat mevrouw Gennez vreest dat de flankerend onderwijssubsidies van Leuven ten belope van 55.000 euro, van Oostende ten belope van 40.000 euro, aan infrastructuur of iets anders besteed zullen worden. Ze vertrouwt derhalve haar eigen mensen niet.

Mevrouw *Caroline Gennez* wil dat het lid die bewering terugneemt en stelt een louter feitelijke vaststelling te doen.

De heer *Koen Daniëls* zegt dat de ontkleuring van de middelen ervoor moet zorgen dat steden en gemeenten de middelen die ze ontvangen maximaal kunnen inzetten voor datgene waarvoor ze moeten dienen en niet ze te zien vervliegen in het schrijven van ambtelijke rapporten, verslagen en tussentijdse verslagen.

De heer *Jo De Ro* meent dat zich een *déjà vu* voltrekt. Een probleem in onderwijs wordt aangepakt door gekleurde middelen in te brengen. Na enkele jaren vragen de organisaties uit de sector om vertrouwen en een ontkleuring van die middelen. Sommige zaken lopen dan prima, andere steken bij een volgende minister weer de kop op en in de loop der tijd is vergeten dat er ooit gekleurde middelen voor waren en dus wordt er in nog gekleurd geld voorzien. Dat is een eindeloze cirkelbeweging, stelt het lid. Gemeenten

moeten het vertrouwen krijgen om met middelen te werken en als dat niet goed loopt, dan zal de test van verkiezingen dat uitwijzen, stelt het lid.

De heer De Ro volgt mevrouw Gennez in de redenering dat van niet-gekleurde middelen men niet weet of ze wel voor identiek hetzelfde doel zullen worden ingezet als voorheen. Daarentegen wil het lid niet horen beweren dat er op gemeentelijk niveau geen initiatieven meer zouden worden genomen ten bate van gelijke kansen omdat de middelen ontkleurd zijn. Heel wat gemeenten en schepenen van financiën en onderwijs daar blijken in staat stukken te compenseren, mits enige moeite. Bovendien leggen heel wat gemeenten nog toe op wat van Vlaanderen komt aan middelen voor bijvoorbeeld flankerend onderwijsbeleid. Men voert dan ook een echt beleid ter zake.

De heer De Ro meent wel dat een dergelijk grote hap uit het budget nooit goed te verteren of te verantwoorden is. Hij verwijst naar zijn eerder pleidooi in dat verband en hekelt nogmaals de onduidelijkheid rond het feit dat het om niet-recurrent geld ging dat bijgepompt is bij het einde van een legislatuur. De techniek om dat te doen, lijkt ook hem bedenkelijk.

Als er gecommuniceerd wordt, hoopt hij dat ambtenaren dan ook de tools krijgen om dat naar behoren te doen. Tot slot vindt hij het vreemd te verwachten dat iemand van de administratie aan gemeentelijke overheden zou melden dat het budget van het voorgaande jaar maar opgesmukt was met tijdelijke middelen en dat ze het met veel minder zullen moeten doen. Hij refereert aan de werkingsmiddelen in het basisonderwijs, waarbij heel duidelijk is voor elke school hoeveel middelen gegenereerd worden op basis van aantal leerlingen en welk bedrag uit leerlingenkenmerken afkomstig is. Die werkwijze wil het lid graag doorgetrokken zien.

Minister *Hilde Crevits* vermeldt nog dat in 2013 er 492.000 euro is afgehaald van de middelen. Dan is een eenmalige opsmuk gebeurd. Er was aanvankelijk in 1,9 miljoen euro voorzien. Dan nam men een deel weg en heeft men geprobeerd om dat wat eenmalig op te smukken. De minister vindt de situatie evenmin aangenaam, verklaart ze. Van de heer De Ro hoort ze dingen waar ze kan achter staan, maar dat zijn fractie wel vragende partij is geweest om de planlasten van de gemeenten drastisch te verminderen. De Vlaamse Regering heeft keuzes moeten maken en opteert ervoor de middelen vast te klikken en tegelijk het vertrouwen aan de gemeenten te geven om autonoom te oordelen over de besteding. In ruil daarvoor hebben ze geen rapportageplicht.

De Vlaamse Regering heeft ook beslist om de groei van het Gemeentefonds met 3,5 percent te honoreren. Dat heeft voor grote steden een veel groter effect dan voor kleine gemeenten. Als de basis groter is, zal de percentsgewijze groei ook groter zijn. Dat, toegepast op de steden en gemeenten die subsidies krijgen voor flankerend onderwijsbeleid, doet het betoog dat weerklinkt relativeren, besluit de minister. Dat neemt niet weg dat ook zij de uitkomst jammer en moeilijk vindt. Daarom wil ze het ook meenemen naar de budgetcontrole. Ze wil er geen beloftes aan koppelen, maar wel zoeken naar mogelijkheden.

Vervolg namiddagvergadering 4 december

Mevrouw *Caroline Gennez* gaat opnieuw in op de begrotingsmiddelen voor lokaal, flankerend onderwijsbeleid. Haar is verteld dat de verdeling van de subsidies vanaf 2014 gebeurt volgens het Planlastendecreet van 15 juli 2011 en de nieuwe beleids- en beheerscyclus, dat wil zeggen volgens kalenderjaar in de plaats van schooljaar en voor een looptijd van 6 jaar. In 2014 kende de selectiecommissie 13 centrum- en 22 niet-centrumsteden een voldoende score toe voor een totaalbedrag van 1.844.546 euro. Om alle projecten te honoreren werd bij de begrotingscontrole een recurrente herschikking binnen de onderwijskredieten doorgevoerd van 385.000 euro. Zij werd ook in de

meerjarenplanning bij de begroting 2015 opgenomen door een bedrag in te schrijven in de krediettabel op de betreffende basisallocatie, zoals blijkt uit de toelichting per programma voor het beleidsdomein Onderwijs en Vorming in *Parl.St.* VI.Parl. 2014-15, nr. 13/2-F.

Het lid concludeert dat de bewering dat het om een eenmalige verhoging gaat, manifest onjuist is. Wel nieuw is de generieke besparing van 283.000 euro. Als het beleid ervoor opteert het bedrag niet langer recurrent te houden voor 6 jaar, moet men daar even transparant over zijn.

Minister *Hilde Crevits* antwoordt dat in de begrotingen 2011 en 2012 een bedrag van 1.952.000 euro werd uitgetrokken voor flankerend onderwijsbeleid. De overstap van school- naar kalenderjaar gebeurde in 2013, waardoor eenmalig 751.000 euro vrij besteed kon worden. In de begroting 2014 was 1.460.000 euro ingeschreven. Minister Smet stuurde, zonder dekking door de begroting, op 21 mei een brief naar de gemeenten dat men 80% zou betalen. In juli, na de verkiezingen werd bij ministerieel besluit 385.000 euro intern herschikt door ze weg te nemen van de vzw Epon. In de begroting 2015 werd opnieuw het bedrag van 1.460.000 euro vastgelegd als beschikbaar krediet, zonder de herschikking door te trekken. Op het bedrag uit 2014 werd een generieke besparing van 10% plus een nulindexatie doorgevoerd.

De minister belooft een inspanning te doen bij de begrotingscontrole, dus nog eerder dan de maand mei, om een rechtzetting van 385.000 euro mogelijk te maken, door na te gaan of de wegneming bij de vzw Epon als recurrent beschouwd kan worden. Zij onderstreept evenwel dat daarmee nog altijd niet het volledige bedrag van 1.952.000 euro bereikt wordt. De minister belooft tot slot de VVSG over een en ander te informeren.

Mevrouw *Caroline Gennez* is heel blij met het geruststellende antwoord. Volgens haar informatie is het genoemde bedrag wel degelijk recurrent bij de vzw Epon weggehaald, omdat de onafhankelijke selectiecommissie in 2014 meer projecten goedgekeurde voor 6 jaar.

Minister *Hilde Crevits* repliceert dat het basisbedrag in 2015 hetzelfde is als dat van 2014. Het is daarop dat de besparing werd toegepast. Herschikkingen doorheen het jaar vindt ze weinig transparant. Ze verzekert dat ze niet de intentie heeft ergens middelen weg te pakken.

Volgens mevrouw *Caroline Gennez* wordt het verschil tussen de bedragen voor 2013 en 2014 verklaard door de geselecteerde projecten. Men moet niet in middelen voorzien voor projecten die niet goedgekeurd zijn. Zij dringt net als mevrouw *Elisabeth Meuleman* aan op correcte communicatie ten aanzien van steden en gemeenten. De mail van dinsdag moet rechtgezet worden, wat door minister *Hilde Crevits* wordt verzekerd. Wat gebeurd is, is voor niemand aangenaam, erkent ze. Het belangrijkste is echter dat het probleem nu uitgeklaard is.